

ΑΣΚΛΗΡΙΟΣ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

Τ Η Σ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΔΙΗΜΕΡΑΝ

Τ Η Ο

Α. ΑΝΤΩΝΙΑΔΟΥ, Γ. ΚΑΡΑΜΗΤΣΑ, Ν. Γ. ΜΑΚΚΑ.

ΤΟΜΟΣ ΙΓ'

ΤΕΥΧΟΣ Δ'

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ Σ. ΠΑΖΗ.

—000—

1876.

ΑΣΚΛΗΠΕΙΟΣ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΤΗΣ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ.

ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟΝ ΠΕΙΡΑΙΩΣ.

Συνοπτική Έκθεσις τῶν ἐν τῇ Κλινικῇ τοῦ Καθηγητοῦ

Κ. Θεοδώρου Ἀγερού. In παρατηρηθέντων

ὑπὸ

ΜΑΤΘΑΙΟΥ Ν. ΜΑΤΘΑΙΟΥ.

Συνεχίζοντες τὰ ἐν τῇ Β' καὶ Ε' τεύχ. τοῦ Β' τόμ. τοῦ Ἀσκληπιοῦ καταχωρισθέντα περὶ τῶν ἐν τῷ Ζανίῳ Νοσοκομείῳ νοσηλευθέντων, σημειοῦμεν, ὅτι κατὰ τὸ Γον καὶ Δον ἐξάμηνον εἰσῆλθον ἄρρωστοι 404, ὧν 273 παθολογικαί, οἱ δὲ λοιποὶ χειρουργικοί.

Καὶ ἐκ μὲν τῶν πρώτων πάντων σχεδὸν ἀγάμων, ἡλικίας δὲ 18—75 ἐτῶν ἐπασχον νόσους τοῦ θώρακος ὀξείας ἢ χρονίας ὑγδοήκοντα, ἦτοι

35 ἐπασχον βρογχίτιδας. Τούτων δὲ 11 ἦσαν ἀνάσται ἀχθοφόροι καὶ ἔφερον τὴν νόσον ὀξείαν, οἱ δὲ λοιποὶ τὸ πάθος χρόνιον· καὶ παρὰ μὲν τοῖς πρώτοις ἡ νόσος ἐκ φύσεως προελθούσα εἰσέβαλλε διὰ φρικίων, οἷς ἐπηκολούθησε ταχύτης σφυγμῶν, θερμασία σώματος, στενοχωρία, μεγάλη καρηθαρία, κόπωσης καὶ ἐκλυσίς τῶν δυνάμεων, οὐδαμῶς ἀνάλογος πρὸς τὴν ἔντασιν τῆς θερμοκρασίας, βῆξ ἀνάγων τὸ κατ' ἀρχάς μὲν πτυέλα λευκά διεφανῆ, εἶτα δὲ πέποινα. Παρὰ τρισὶ παρήσαν καὶ πόνοι ἀρθρικοὶ ἐπὶ τῇ πιέσει ἐπιτεινόμενοι, ἀνορεξία μετὰ λευκοῦ τῆς γλώσσης ἐπιχρίσματος· ἔστιν ὅτε δὲ καὶ ἀπετελέσθη ἡ εἰκὼν τοῦ γαστρικοῦ καὶ ρευματικοῦ πυρετοῦ. Ἡ ἀκρόασις παντοῦ τοῦ θώρακος ἐδείκνυε ῥόγγους συρίζοντας, ἄνευ ἀλλοιώσεως τοῦ τῆς ἐπι-

κρούσεως ἤχου. Ἦ κρούσις παρὰ τισι μὲν ἐπῆλθε τὴν 7ην, παρ' ἄλλοις τὴν 10ην, παρ' ἐνὶ δὲ καὶ μόνῳ τὴν 21ην.

Θεραπεία τῶν ὀξειῶν βρογχιτιδῶν ἤτο ἡ δι' ἀπλῶς μαλακτικῶν ποτῶ μετὰ ψυκτικῶν καὶ διαλυτικῶν ἀλάτων, ἐν ἐπικρατικῶς ἐδόθη ἡ ἱπεκακουάνα, ἐνῶ παρ' ἑτέρῳ διὰ τὴν ἐντασιν τῶν φαινομένων, διὰ τὰς πολλὰς ὑποτροπὰς τῆς νόσου, καὶ διὰ τὸ βραδὺ τῆς λύσεως ἐπετέθησαν ἐκδόρια.

24 ἦσαν οἱ παθόντες χρόνιον βρογχικὸν κατάρθρουν. Πάντες σχεδὸν οὗτοι ἔγγαμοι καὶ ἡλικίας 53—75, λάτρεις τοῦ Διονύσου καὶ τῆς νικητικῆς θερμοῦ, προσήλθον ἐν ὥρᾳ χειμῶνος, εἰ 18 μὲν τὸν ξηρὸν βρογχικὸν κατάρθρουν μετὰ βηχῶς ὀχληρᾶς καὶ δυσπνοίας μετρίας· οἱ δὲ λοιποὶ βλεννοφόρουν τῶν βρογγίων μετὰ ἀποχρέμψεως βλεννοπιούδους.

Ἡ θεραπεία παρὰ μὲν τοῖς πρώτοις ἦν τονωτικὴ συνευγεμῆνη μετὰ τῶν ναρκωτικῶν· παρὰ δὲ τοῖς βρογχόφορον πάσχουσι εἰν τῇ τονωτικῇ θεραπείᾳ ἐδόθησαν τὰ βαλσαμώδη, ἤτοι τὸ περὺβιανόν βάλαμον καὶ τὸ ὕδιον τῆς ὑγροπίσσης· ὡς ἐν τῆς θεραπείας ταύτης, τῶν πτυέλων εἰς ἐλάχιστον ποσὸν ἐλαττωθέντων, καὶ τὴν προτοῦ κακὴν ὄψιν ἀποβαλλόντων, πάντες ἐξήλθον ἱκανῶς βελτιωμένοι τοπικῶς τε καὶ καθόλου.

Ὁ 24 ἀρρώστος οἰνοπότης, μέθυσος καὶ ἐν χαρτοπαίξει πολυλάκις διανυκτερεύων προσήλθε περὶ τὰς ἀρχὰς Νοεμβρίου καὶ διηγήθη ὅτι ἔπαθεν ἐπικνευτικῶς καταρροϊκῶς πνευμονικῶς παθήσει, ἀφ' ὧν ἀπηλλάσσετο μὲν ἐπὶ ποσῶν, τῷ ἐναπέμεινεν ἄμως βῆξ ξηρὸς καὶ δύσπνοια τὸν χειμῶνα ἐπιτεινομένη· πρὸ δύο δὲ μηνῶν προσετέθησαν καὶ πόνοι κατὰ τὴν καρδίαν καὶ ὑδρωψὶ ἀνά στήθα καὶ ἀσκήτης, ἀνορεξία, μεγάλη ἀτονία, ἄλγος κατὰ τὴν ἥπατικὴν χώραν. Κατὰ τὴν ἐξέτασιν εὐρέθη ὠχρὸς ἀνάμμος, μὲ σφυγμοὺς μικροὺς ἀτάκτους, μὲ δύσπνοια, βῆχα, πρὸς δὲ εἶχε πόνους κατὰ τὴν καρδίαν, ἧτις ἦτο ὑπερτεθραμμένη κατὰ μῆκος καὶ πλάτος, ἀνευ ἄλλως παρὰ φύσιν τινὸς ἤχου πλὴν τῶν τόνων αὐτῆς ὄντων βυθίων καὶ ἀτάκτων, τὸ ἥπαρ ἐξωγχομένον καὶ ἐκώδυνον, ἐνῶ ὁ σπλῆν καὶ εἰ νεφροὶ ἴδαν κατὰ φύσιν.

Ἐν ἀρχῇ τῆς θεραπείας ἐδόθησαν τὰ διουρητικὰ, αἱ ἀρκευθίδες καὶ ἡ σάκλλα, ἀλλ' οὐδεμίαν διούρησιν ἐπῆλθεν, εἴτα προσετέθησαν καὶ τὰ τονωτικὰ, ἀλλὰ καὶ ταῦτα ἔμειναν ἀνευ ὠφελείας τοῦ ἀρρώστου, ἐξαντληθέντος καὶ μετὰ εἴκοσιν ἡμέρας ἀπὸ τῆς εἰσόδου τοῦ τὸ ζῆν ἐκμετρήσαντος.

Ἰμενογόνον πνευμονία (pneumonia orouposa) πάσχοντες προσήλθον 14 ἡλικίας 25—70 ἐτῶν. Καὶ οἱ μὲν ἐννέα, ἄνδρες καλῆς διαπλάσεως καὶ ἔξωθεν εὐρώστου, οἱ δὲ λοιποὶ γέροντες, οἰνοπόται κατεσκληράτες. Πάντες δὲ εἰσῆλθον ἐν ὥρᾳ χειμῶνος βροχῶ ἐπικρατοῦντος.

Τὴν εἰσοδὸν τῆς νόσου παρὰ τοῖς ἑνδεκα ἀνήγγειλε βῆγος παρατεταμένον καὶ οὐδαμῶς κατὰ τὴν περαιτέρω πορείαν ἐπαναληφθὲν σημεῖον χαρακτηριστικὸν πνευμονίας ἀπὸ πλευρίτιδος, παρὰ δυσὶ φράξιαι ὑπὲρ τὰς 2—4 ὥρας διαρκέσαντα, ἐνῶ παρ' ὀξυδομηκτοῦτη, οὔτε βῆγος, οὔτε βῆξ, οὔτε ἄλλη τις διαταραχὴ τῆς τῶν πνευμόνων λειτουργίας ἐφαίνετο, εἰμὴ καθαρὰ ἢ ἐντόπιαις τῆς φλεγμονῆς ὑπὸ τύπον πυρετοῦ ὑφαισίμου, μετὰ κεφαλαλγίας ἐντόνου, ἀνορεξίας, λευκοῦ τῆς γλώσσης ἐπιγρίσματος, καὶ βάρους κατὰ τὸ προκάρδιον ἐπὶ τῇ πίεσει· μόλις δὲ παρήσαν ἔχγη δύσπνοιας· ὥστε ὑπελάθειεν ἂν τις τὸν ἀρρώστον, πάσχοντα γαστρικὸν κατάρθρουν. Οἱ λοιποὶ πάντες ἐπαρουσίασαν καὶ βῆχα καὶ δύσπνοιαν (35—45 ἀναπνοάς) πτύελα ἰξώδη καὶ κολλώδη, αἰμομιγῆ, πρὸς δὲ πόνον ἀντιστοιχοῦντα πρὸς τὴν ἔδραν τοῦ πάθους τοῦ κατέχοντος παρὰ τοὺς πέντε μὲν τοὺς δύο κατωτέρους λοβοὺς τοῦ δεξιοῦ πνεύμονος, παρὰ τρισὶν ἐλάττωρον τὸν δεξιὸν πνεύμονα, παρὰ τέσσαρσι τὸν κατώτερον λοβὸν τοῦ δεξιοῦ πνεύμονος, ἐνῶ παρὰ δυσὶν ἢ πνευμονία ἤτο διπλῆ, πρὸς τῷ ἀριστερῷ πνεύμονι κατέχουσα καὶ τὸν ἀνώτερον λοβὸν τοῦ δεξιοῦ πνεύμονος.

Καὶ εἰς μὲν τοὺς ὀκτῶ (τρίτην καὶ τετάρτην ἡμέραν τῆς εἰσόδου τῶν) προσεβάλλαμεν κατ' ἐπανάληψιν σικίας καὶ ἐνετριψάμεν ἐπὶ τοῦ πεπονθότος μέρους ὑδραργυρικὴν ἀλοιφήν, ἕσω δὲ παρέσχομεν ἅπασιν τούτοις δακτυλίτιδα μετὰ καλομελάνου καὶ χρυσίζοντος στίμμεως, ἐφ' οἷς ὁ πυρετὸς ἅπασιν κατέπαυσεν, ἢ

δὲ νόσος ἐκρίθη τὴν 7—10 ἡμέραν· παρ' ἐνὶ δὲ καὶ μόνῃ τὴν 15 ἡμέραν.

Εἰς δύο ἑτέρους περιπνευμονιῶντας οὐδὲν τῶν προμνησθέντων ἐφημερέσαμεν πλὴν τῆς ὑδραργυρικῆς ἀλοιφῆς, ἕσω δὲ παρείχομεν πρὸς τὸ θεαθῆναι μαλακτικὰ ποτὰ μετ' ὀλίγησ διττανθρακικῆς σόδας $1\frac{1}{2}$ δραχμῆς. Ἐπὶ τῇ θεραπείᾳ ταύτῃ ἡ νόσος διέτρεξε τὰ στάδια τῆς κριθεύσας εἰς μὲν τὸν ἕνα τὴν 5ην, εἰς δὲ τὸν ἕτερον τὴν 6ην ἡμέραν· ὥστε ἐντεῦθεν συνάγεται ἢ ὅτι ἡ νόσος ἐλύθη ἐφ' ἑκυτῆς, ἢ ἐβοηθήθη εἰς ταχέαν λύσιν διὰ τῆς ἀλοιφῆς τοῦ ὑδραργύρου.

Πρὸς δύο ἄλλους πνευμονιῶντας προσελθόντας τὴν 5ην ἡμέραν τῆς νόσου, καὶ ἐν ἐσχάτῃ ἀδυναμίᾳ ὄντας, πρὸς δὲ ἔχοντας τὴν θερμοκρασίαν ὑψωμένην 39 $\frac{1}{2}$ —40, τὸν σφυγμὸν μικρὸν ταχὺν ὑποτρέμοντα, ἐχορηγήσαμεν εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ζωμόν, οἶνον γενναῖον, κίναν μετὰ βαλεριανῆς· ἐπεθέσαμεν δὲ καὶ ἐκδόρια τῆς λύσεως ἐπελοούσης εἰς μὲν τὸν ἕνα τὴν 12, εἰς δὲ τὸν ἕτερον τὴν 14 ἡμέραν.

Τέλος εἰς δύο ἄλλους πνευμονιῶντας γέροντας οἰνοπότας τὴν 5—7 ἡμέραν ἀπὸ τῆς εισβολῆς προσελθόντας μὲ θερμοκρασίαν ταπεινὴν, μὲ σφυγμοὺς νηματωειδεῖς, μόλις ἀριθμοῦμενους, μὲ ὑπόπνοιαν, μὲ ὑφάσματα τῶν τενόντων, μὲ ἀναυδίαν καὶ ἀπῆθειαν, μετὰ τραχειακτοῦ βόγγου τὸ τέλος τῶν ἀρρώστων ἐκσημαίνοντος, ἅμα εἰσελθόντας ἐχορηγήθησαν τὰ τονωτικά καὶ διεγερτικὰ οἷον κίνα, μήσχος καὶ καφουρά, ἐπετέθησαν δὲ καὶ ἐκδόρια· πάντα δὲ εἰς μάτην, διὰ τε τὴν ἀδυναμίαν καὶ τὸ προβεβηκὸς τῆς ἡλικίας τῶν ἀρρώστων, καὶ διὰ τὴν ἔντασιν τῆς φλεγμονῆς, ἣτις παρὰ τῆ μὲν ἦτο διπλῆ, παρὰ δὲ τῆ ἑτέρῃ κατεῖχεν ὀλόκληρον τὸν δεξιὸν πνεύμονα. Ἀπέθανον ὁ μὲν μετὰ 8 ὥρας, ὁ δὲ μετὰ 17 ὥρ. ἀπὸ τῆς εισόδου των.

Νεκροψίαις δὲ γενομένης μετὰ 34 ὥρας παρόντος καὶ τοῦ Κυρίου Ραϊγγόλδου εἰρέθησαν παρὰ τῆ μὲν ὁ ἀριστερὸς ὡς καὶ ὁ ἀνώτερος λοβὸς τοῦ δεξιοῦ πνεύμονος, παρὰ δὲ τῆ ἑτέρῃ ὁ δεξιὸς πνεύμων φαίως ἠκατώμενος παρ' ἀμφοτέροις δὲν ἔπαυεν· Ἦτον ἀδρῆς τὴν ὑφὴν καὶ εὐδιάβηκτος· ἐκ τοῦ ἐπιπέδου τῆς

διατομῆς ἐξέρρεε πῦον. Οἱ δὲ λοιποὶ λοβοὶ οἱ μὴ ὑπὸ τῆς πνευμονίας καταληφθέντες ἦσαν παρ' ἀμφοτέροις σφύδρα ὑπεραιμαῦντες καὶ οἰδηματώδεις.

Οἱ παθόντες χρονίαν τῶν πνευμόνων φυματίωσιν, ἢ πνευμονικὴν φθίσιν ἐγρησήμευσαν τὰ $\frac{2}{3}$ σχεδὸν ὅπως αὐξήσωσι τὸν ἀριθμὸν τῶν τεθνεώτων. Ἦσαν δὲ τριάκοντα καὶ εἰς, ὧν 23 ἔπαθον χρονίαν τῶν πνευμόνων φυματίωσιν, οἱ δὲ λοιποὶ πνευμονικὴν φθίσιν. Καὶ ἐκ μὲν τῶν πρώτων 17 νέων, ἀγαμῶ ἀπὸ 18—15 ἐτῶν φιλόλαργοι οἱ πλείστοι εἶχον κληρονομικὴν διάθεσιν· δύο εἶχον χρονίους πυρετοὺς, μεθ' οὗς ἐπεφάνησαν τὰ φυματικά· τέσσαρες ἄλλαι γυναῖκες ἐξηντηθήσαν ὡς φαίνεται ἐκ τόκων ἐπανειλημμένων καὶ παρατεταμμένης θηλάσεως. Φαινόμενα τὰ συνήθη, πυρετοὺς ἐσπερινούς, ἰδρώτας νυκτερινούς, βῆχα ὀχληρὸν, ἀπόχρεμψιν θλενοπυώδη, πολλακίς καὶ αιμομιγῆ, δύσπνοιαν, κατάπτωσιν τῶν δυνάμεων, ἀπίσχανσιν τοῦ σώματος.

Ἐπᾶσχον πνευμονικὴν φθίσιν ἐκτὼ ἀναπτυχθεῖσαν παρὰ μὲν τοὺς δύο ἐκ πνευμορραγίας ἐπελοούσης ἐξ ἄρσεως μεγάλων βαρῶν, παρὰ δὲ τοῖς λοιπίσι ἐξ ἐκ φλεγμονῶν τοῦ πνεύμονος πολλακίς ἐπαναληφθεισῶν, αἵτινες χρονίσασαι κατέθεσαν τὰ πρῶτα σπέρματα τῆς πνευμονικῆς φθίσεως, τοῦτέστι, πυρετοὶ ἐσπερινοὶ, ἰδρώτες νυκτερινοὶ, βῆξ ὀχληρὸς, ἀπόχρεμψις αιμομιγῆς, δύσπνοια, σκελετικὴ τοῦ σώματος κατάστασις. Στηθοσκοπικὰ φαινόμενα τὰ συνήθη.

Εἰς τούτους ὡς καὶ εἰς τοὺς χρονίαν φυματίωσιν πάσχοντας ἅμα εἰσελθόντας ἐχορηγήθησαν τὰ τονωτικά, ἢ κινίνη καὶ διάιτα ὀρεπτικὴ· πάντα δὲ ἔμειναν ἀτελεσφόρητα.

Ἐρεῖς τῶν φθισιῶντων, παρ' οἷς τὸ πάθος δὲν ἦτο πολλαπλοῦν ἀπὸ ἀπῆλθον οἰκαδε ὄπωσούν βελτιωμένοι.

B.

Τὴν κοιλίαν πάσχοντες προσῆλθον 19, ἐξ ὧν εἰς γαστρισμόν· διαίτη καὶ διττανθρακικῶν νάτρων ἰασις.

10 δὲ ἔφερον νευρικὴν καρδαλίαν· τούτων 6 μὲν ἦσαν ἡ-

λικίας 45-55 ετών ἔγγαμοι, μέθυσοι, νεώτεροι αὐνανισταί 16-22 ετών· πάντες δὲ ἔφερον τὸ πάθος χρόνιον, πλὴν ἐνὸς παρ' ᾧ ἐχρονολογεῖτο πρὸ μηνὸς αἰτία ἐλώδους μιάσματος.

Εἰς πάντας οἱ παροξυσμοὶ ἐπῆρχοντο κατὰ διαλείμματα καὶ ἀνευ ἀφορμῆς κενῶ τε καὶ πλήρους τοῦ στομάχου (τοῦ) ὅπερ εἶναι διασταλτικὸν σημεῖον καρδαλγίας νευρικῆς ἀπὸ διατιτραίνοντος ἔλκου τοῦ στομάχου· συνωδεύοντο δὲ παρὰ τρισὶν ὑπὸ πόνου ἐντόνου μετὰ γογγυσμοῦ, διαθέσεως εἰς λειποθυμίαν, περιψύξεως τῶν ἄκρων, παρὰ τοῖς 7 ὑπὸ πόνων μετρίων· οἱ παροξυσμοὶ διαρκοῦντες ἕτε μὲν ἐξηκαστά τινα τῆς ὥρας, ὅτε δὲ καὶ ὥρας ὅλας, ἐλύοντο ἄλλοτε μὲν δι' ἐμέτου, ἄλλοτε δι' ἐρυγῶν, καὶ ἄλλοτε πάλιν δι' ἐλαφρῆς ἐφιδρώσεως· τούτο δὲ παρετηρήθη εἰς τὸν νέον ἐκεῖνον, εἰς τὸν ὅποιον ἡ νόσος προήρχετο ἐξ ἐλώδους μιάσματος.

Πᾶσι δὲ τούτοις παρεγγέλη ἡ διὰ γάλακτος διαίτα τὰ τεχνικὰ ὕδατα τοῦ Carlsbad ἢ διετανθρακικοῦ νατροῦ οὐγκίας, οὐκίκοῦ νάτρου οὐγκίων δύο, καινοῦ ἁλατος δραχμῆς ἡμισίας· τούτου ἐλάμβανεν ὁ ἀρρώστος τρία κοχλίσια τοῦ γλυκοῦ δι' ἡμέρας, διαλελυμένα ἐν ὕδατι χλιαρῷ ὡσεὶ λίτρας πινόμενα κατὰ κυσθίστους πρὸς δὲ καὶ τὴν μορφίνην· ταύτη τῆ θεραπείᾳ 6 τῶν ἀρρώστων ἐξήλθον ἰαθέντες, οἱ δὲ λοιποὶ ἀπλῶς βελτιωθέντες.

Ὁ ἔπασχον οὖν τῶν ἐντέρων κατάρβουν καὶ ἐθεραπεύθησαν ἐν ἀρχῇ μὲν διὰ κικίνου ἐλαίου, εἶτα δὲ διὰ ρίζης Κολόμβου ὁπίω συνεζευγμένης.

2 χρόνιον κατάρβουν· ἰάθησαν δὲ διὰ τῶν φυτικῶν στυπτικῶν.

Εἰς γέρον ἐξδομηκοντούτης μέθυσοις ἔπασχε χρόνιον δυσεντερίαν ἐπὶ μῆνα ἐν Ἀθήναις· ἦλθε δὲ εἰς ἄκρον ἀναμῆς καὶ μόλις δυνάμενος νὰ ὀρθοστατήσῃ· τούτῳ ἐδόθησαν ἐναλλάξ τὰ τονωτικά, στυπτικά, καὶ κλύσματα, ἀλλ' ἐπὶ ματαίῳ μετὰ 12 ἡμέρας ἀπὸ τῆς εἰσόδου του εἰς ἄκρον ἐξηντημένος ἐτελεύτησε.

Γ.

Τὸ ἥπαρ πάσχοντες προσήλθον 4, ὃν 2 ἔφερον ἀπόστημα τοῦ ἥπατος· τούτων ὁ μὲν εἰς γέρον οἰνοπότης κατεσκληκῶς, ὁ δὲ ἕτερος ἀνὴρ καλῶς διαπεπλασμένος καὶ ὡς 35 ετών· ἀμφοτέροι ἐπάθον ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ὁ μὲν διὰ κατάχρησιν οἰνοπνευματωδῶν, ὁ δὲ μετὰ δυσεντερίαν ἐπὶ μῆνα διαρκέσασαν· παρῶν σίαζον δὲ ὁ μὲν πρῶτος θλάθην τῆς θρέψεως, πυρετὸν, ἀνορεξίαν βάρους κατὰ τὸ προκάρδιον, ἰδίως μετὰ γεῦμα, ἀποπτησεις συχνὰς αἰμομυγεῖς, κοιλίαν διωγκωμένην καὶ προφανῶς κλυδάζουσαν, οἰδημα τῶν κάτω ἄκρων καὶ κισσοῦς περὶ τὴν ἔδραν· ἥπαρ καθ' ὅλας τὰς διευθύνσεις ἐξωγκωμένον φθάνον πρὸς τὰ κάτω μέχρι τοῦ ὀμφαλοῦ, ἐφ' οὗ θέτων τις τὴν χεῖρα ἀντελαμβάνετο χειλαίων σκληρῶν· ἐν εἰδει κροσπέδου ἀναδεδιπλωμένων· κλυδάσμος σαφής· ὁ δὲ ἕτερος ἀπαντα τὰ ἀνω ἐπαρυσίασε, πλὴν τοῦ ὑδρωπος καὶ τοῦ οἰδήματος τῶν ἄκρων.

Παρὰ τῆ προσβύτη ἐνδεδειγμένη ἦτο ἡ παρακέντησις, ἣτις καὶ ἐξετελέσθη διὰ τοῦ κλύσματος τοῦ Diulafoi, ἐξήχθη δὲ ὡς 3 1/2 ὀκάδας πύου ὑποπρασίνου, εἶτα δὲ ἐχρηγήθησαν τὰ τονωτικά καὶ ἡ κίνησις κατὰ τοῦ πυρετοῦ, ἀλλ' ὁ ἀσθενὴς μεθ' ἡμέρας 45 ἐπελεύτησεν ἐν ἐκτικῇ πυρετῷ· τῷ δὲ δευτέρῳ οὐδὲν φάρμακον ἐδόθη, διότι μεθ' ὥρας ἀπὸ τῆς εἰσόδου του ἐξήλθε τοῦ Νοσοκομείου ὡς δὲ ἐμάθομεν καὶ αὐτὸς μετ' οὐ πολὺ τὴν αὐτὴν τύχην ἔσχεν.

Ἡ νεκροτομὴ ἐδείξεν, ἥπαρ τετραπλασίως διωγκωμένον, τὸ παρέγχυμα αὐτοῦ κατεστραμμένον ἀποτελοῦν ἀτάκτους κοιλώδεις ἐστίας περικυκλωμένας ἀπὸ παρέγχυμα λεπτῶν καὶ κακόχρουν· σπλὴν διωγκωμένος.

Εἰς πάσχων κίβωσιν τοῦ ἥπατος ἀναπτυχθεῖσαν διὰ κατάχρησιν τῶν οἰνοπνευματωδῶν κακῶς τεθραμμένος, δυσπεπτικῶν, ἔφερε δυσεντεροειδεῖς κατάρβους ἐπαμειβομένους δυσκοιλίᾳ, οἰδημα τῶν κάτω ἄκρων, κοιλίαν μετέωρον καὶ κλυδάζουσαν, τὰς ὑποδορεῖους φλέβας σφόδρα ἀνευρισμένες.

Τούτῳ παρέσχομεν τὰ πικρὰ καὶ τὸ ἰωδιούχον κάλιον ἐπὶ 8.

ἡμέρας, μεθ' ἃς ὁ ἀρρώστος οὐδὲν ἀνακουφισθεὶς ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ νοσοκομείου.

Εἰς ἔπασχε καρκίνον τοῦ ἥπατος· οὗτος γέρον οἰνοπότικῃ διηγεῖται ὅτι πρὸ χρόνου μακροῦ ἤνοχλειτο ὑπὸ δυσπεπτικῶν φαινομένων, καὶ μικροῦ πόνου κατὰ τὴν ἥπατικὴν χώραν. Οὕτως εἶχε μέχρι πρὸ δύο μηνῶν, ὅποτε ἠσθάνθη πόνον κατὰ τὸ δεξιὸν ὑποχόνδριον ἀκτινοβολούμενον πρὸς τὸν ὄμον, ἅμα δὲ παρετήρησε καὶ τοὺς πόδας οἰδηματώδεις, τὴν κοιλίαν ταχέως μεταωριζομένην, τὰς δυνάμεις του ἡμέραι καταπιπτούσας, τὸ μὲν ἐκ τῆς ἀνορεξίας, τὸ δὲ ἐκ τῶν δυσεντεροειδῶν κενώσεων· κατὰ τὴν ἐξέτασιν παρουσίαζε, τὴν ὄψιν ρυπαράν, τὴν θρέψιν μεγάλως βεβλαμμένην, τὰς δυνάμεις καταπεπτωκυίας, τὴν κοιλίαν πελωρίως διωγκωμένην, τοὺς πόδας οἰδηματώδεις ὡς καὶ τὸ ὄσχεον· εἶχε δὲ καὶ πόνον σφοδρὸν κατὰ τὸ ἥπαρ, ἀκτινοβολούμενον πρὸς τὸν ὄμον βρογχικὸν κατὰβρόν καὶ μικρὸν ἴκτερον.

Διαγνωσθέντος τοῦ νοσήματος ἐδόθη ἡ κίνα· παραγορικὴ δὲ ἐνηργήθη ἢ παρακλίντησις τοῦ ἀσπίτου, καθ' ἣν ἐξέβρυσεν ὑγρὸν ἐρυθρὸν, ὃ δὲ ἀρρώστος μετὰ δύο ἡμέρας ἀπεβίωσε.

Κατὰ τὴν νεκροτομὴν εὐρέθη ἅπαν τὸ ἥπαρ κατελιπημένον ὑπὸ ὄγκωμάτων ποῦ μὲν μικροτέρων ποῦ δὲ μεγαλειτέρων, μωλωδῶν τὴν ὄψιν καὶ σύστασιν.

Δ'.

Τὰ οὐροποιητικὰ ὄργανα πάσχοντες προσῆλθον τρεῖς· τούτων δύο ἔπασχον τὴν Βρίχθειον νόσον, ὧν ὁ μὲν εἰς ἀνὴρ τριακοντούτης ἔπαθεν αὐτὴν ἐκ καταχρήσεως τῶν αἰνοπνευματωδῶν, ἡ δὲ γυνὴ ἐτῶν 35 πλύντρια ἐκ συχνῶν ψύξεων· ἀμφότεροι προσῆλθον ἔχοντες τὸ μὲν πρόσωπον γεῶδες οἰδαλέον, ὡς καὶ θλον τὸ σῶμα, τὴν κοιλίαν διωγκωμένην, ἀλλὰ οὐχὶ προφανῶς κλυδάζουσαν, θερμασίαν φυσιολογικὴν, σφυγμοὺς εὐπίεστους· τὴν καρδιακὴν ἀμβλύτητα ὁ μὲν πρῶτος κύζημένην, τοὺς δὲ τόνους ἰσχυροτέρους· ἐνὶ παρα τῆς γυναικὸς οὐδὲν τοιοῦτον παρατηρήθη· τὰ οὖρα ἀμφοτέρων λευκωματοῦχα.

Ἦς δίαιτα παρηγγέθη τὸ γάλα, ἔσω δὲ ὁ κιτρικὸς σίδηρος κινίνη ἠνωμένος. Τὸ κηκιδικὸν ὄξύ (Acidum gallicum κατὰ 20 σιταρ. δι' ἡμέρας, ἐξωτερικῶς δὲ ἀχνώματα διὰ κριθῶν. Διὰ ταύτης τῆς θεραπείας τοῦ μὲν ἀσπίτου ὡς καὶ τοῦ ἀνά σάρκα ἀποβροφηθέντος, τοῦ δὲ λευκώματος μέχρι τοῦ ἀνιχνεύτου φθάσαντος, οἱ ἀρρώστοι μετὰ δέμηνον θεραπείαν ἐξῆλθον τοῦ Νοσοκομείου ἀνακτῆσαντες ἀρκετὰς δυνάμεις καὶ τὴν εὐχροίαν τοῦ προσώπου.

Ὁ δὲ τρίτος ἔπασχε θλεινορροϊκὴν κυστίτιδα βελτιωθείσαν, ἀφ' ἑνὸς μὲν διὰ τῆς τοῦ γάλακτος διαίτης καὶ τῶν φύλλων τοῦ ἀρκετοκαμάρου, ἀφ' ἑτέρου δὲ δι' ἐνέσεων ἐν τῇ κύστει ἀλκαλικῶν διαλύσεων.

Ε'.

Τὸ ἐγκεφαλονωτιαῖον σύστημα πάσχοντες προσῆλθον τέσσαρες, ὧν δύο εἶχον συμφορῆσιν τοῦ ἐγκεφάλου ἀνευ ὅμως ἐξιδρώσεως· ἄμφω ναῦται εὐρωστοὶ καὶ ῥωμαλῶι ἔπαθεν ἐξ οἰνοποσίας. Προσῆλθον δὲ ἐν θέρει, ἔχοντες τὸν σφυγμὸν σκληρὸν, τὴν θερμασίαν ὑψωμένην, τὸ πρόσωπον ἐρυθρὸν, τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐνεμμένους καὶ πόνον σφοδρὸν κατὰ τὴν κεφαλὴν καὶ τὴν φρῆν τῆς βίχως, ἔμετον καὶ δυσκοιλιότητα.

Ἐν ἀρχῇ τῆς θεραπείας ἐθέσαμεν βδέλλας κατὰ τὰς μασοειδεῖς ἀποφύσεις καὶ σικύας ἐκατέρωθεν τῆς σπονδυλικῆς στήλης· ἔσω δὲ τὰ δραστικὰ καθάρσια, οἷον Aqua laxativa fortior, τὰς δὲ ἐπομένους ἡμέρας συνεζεύχθη ἡ κινίνη τῷ καλομελάνῳ, ἐφ' οἷς ὁ πυρετὸς κατέπαυσε, ὡς καὶ τὰ λοιπὰ παρήλθον, οἱ δὲ ἀρρώστοι μετὰ 4 ἡμέρας ἀπῆλθον ὑγιεῖς.

Εἰς ἔπασχεν ἀτελεῆ ἐπιληψίαν συνοδευομένην ὑπὸ ἀπωλείας τῆς συνειδήσεως, ἀλλ' ἀνευ ἐπιληπτικῶν σπασμῶν. Γυνὴ τριακοντούτης ἑγγαμος, καλῶς διαπεπλασμένη καὶ ἐξ ὑγιῶν γογγύων καταγομένη διηγείτο ὅτι ἔχουσα καλῶς μέχρι πρὸ δύο ἐτῶν, ὅποτε ἡμέραν τινὰ καταληφθεῖσα ὑπὸ φόβου ἐκ τραγικοῦ τινὸς συμβάντος ἔπαθε τὴν νόσον.

Ἡ θεραπεία ἦν ἡ διὰ βρωμιούχου καλίου, ὡς ἐκ τῆς ὁποίας ἐβελτιώθη ἀραιωθέντων κατὰ πολὺ τῶν παροξυσμῶν.

Νέος άγαμος, νηφάλιος προσήλθε πάσχων εξιδρωσιν του έγκεφάλου χρονίαν διηγείται ότι πρό έτους έν Κωνσταντινουπόλει διακρίβων προσεβλήθη, ως λέγει υπό πυρετού έντόνου και κεφαλγίας όχληροτάτης, μανίας, δυσκαμψίας του άχένου ήν έφερον επί τινας ημέρας μετά την έξυγασίν του. Ταύτα δε πάντα παρήλθον μετά τινα χρόνον, έναπέμεινεν όμως πάρεσις του δεξιού ήμισυρίου του σώματος.

Τούτω έν τῷ Νοσοκομείῳ προσελθόντι έδόθη τὸ ιδιαισχόν κάλιον, έπεβλήθη και ή ψυχρολουσία, μετά δε δίμηνον θεραπείαν ό μη δυνάμενος ή διά βακτηρίας να βαδίση άβρώστος βάδην και άνευ υποστηρίγματος έξήλθεν.

ΣΤ'.

Όξείς ή χρονίους τῶν άρθρων ρευματισμούς παθόντες προσήλθον έννέα, ών 7 έπαθον όξίν, οι λοιποί χρονίον συχνάκις ύποτροπιάσαντα και εις τέσσαρας τῶν πρώτων κατέχε τα κάτω άκρα, παρ' ένι τα άνω και την άριστεράν κατ' ίσχιον άρθρωσιν παρά δε τοίς λοιποίς έπλανάτο από άρθρου εις άρθρον.

Η θεραπεία τῶν όξείων διάρκεσε 15—30 και έτι πλέον ήμέρ, καθ' ός έχορηγοῦμεν εις τούς πλείστους 25—30 κοκ. κινίνης, εις δε τούς λοιπούς του Κολχικου τὴν ολίγον. έξωτερικῶς δε έπετριβόμεν εις τὰ πεπονθότα άρθρα τὸ άμμιονοϋχόν χρίσμα, τὸ καφοροϋχόν, βάμματι οπίου συνεζευγμένον. Παρ' ένι μόνον, παρ' ὧ ή νόσος διάρκεσεν επί 55 ήμέρας, καθ' ός διε άπάντα τὰ άρθρα ήλγησαν και έπρήσθησαν άνεφάνη φύσημα συστολικόν άνευ όμως ύπερτροφίας τῆς δεξιᾶς κοιλίας τῆς καρδίας και τις άταξία σφυγμοῦ, τὰ όποία παρήλθον τῆ χρήσει τῆς κινίνης διακυλίτιδι συνεζευγμένης και εκδορίων επανειλημμένων κατὰ την καρδιακήν χώραν.

Ζ'.

Τὰ δέρμα φλεγμαινοντες προσήλθον έννέα 35—65 ετών, ών 5 έπαθον έρυσίπελας· τούτων πάλιν 4 έφερον έρυσίπελας τῆς κεφαλῆς, εις δε πλανητικόν.

Η θεραπεία ήτον ή διά ψυχρῶν επιθεμάτων, ή δι' έπιχει-

σεως ισχυρᾶς διαλύσεως νιτρικου άργύρου (2 δρ. 1/2 ούγγ.)· έσω δε τὸ Decoct. fruct. Tammarindor.), πάντες δε έντός 7—12 ήμερῶν ίάθησαν· παρατηρήθη ότι οι επιχρισθέντες διά τῆς του Νιτρικου άργύρου διαλύσεως ταχύτερον ίάθησαν, του έρεσιπέλατος μη έπεκατέντος.

Είς έπασχε χρόνιον έλζεμα άμφοτέρων τῶν κνημῶν· οὔτος έθεραπέυθη τὸ μὲν διά τῆς αλοιφῆς τῆς έρυθρᾶς ύποστάθμης του ύδραργύρου έπιτεθείσας επί τῆς μιᾶς κνήμης, τὸ δε διά τῆς αλοιφῆς τῆς υγραπίσεως επί τῆς έτέρας. Παρατηρήθη δε ότι ή αλοιφή τῆς έρυθρᾶς ύποστάθμης του ύδραργύρου ταχύτερον έθεράπευε, ριζικώτερον όμως και άνευ ύποτροπῆς ή αλοιφή τῆς υγραπίσεως.

Αχώρια τῆς κεφαλῆς έφερον δύο, ών ο μὲν εις ήτο παιδίον, ο δε έτερος κοράσιον· άμφοτέροι έθεραπέυθησαν ριζικῶς, τὸ μὲν διά τῆς καθαριότητος, τὸ δε διά τῆς αλοιφῆς τῆς έρυθρᾶς ύποστάθμης του ύδραργύρου και πυκνῆς διαλύσεως νιτρικου άργύρου.

Είς έπαθε πέμφιγα γενικὴν φυλλώδη. Γέρων ύπερεβδομηκόν· τούτοις εισήλθεν από του παρελθόντος Ιουνίου, φέρων έφ' όλου του σώματος πλὴν του προσώπου έξάνθημα κνησιμῶδες, χαρακτηζόμενον εκ φυσαλίδων που μὲν μικροτέρων που δε μεγαλειτέρων και πότε ώσει δεκαλέπτου και έτι πρός, στρογγύλων ή ώσειδῶν ρηγυομένων 2-3 ήμέρας και άπολειπόντων επιφάνειαν άποδαδαρμένην.

Είς τούτον έν άρχῆ έδόθη έσω μὲν ή Σαρσαπαρίλλη, έξω δε ή κόνις του λυκόποδιου ως άποξηρυντική και ή άρμενία γῆ· άλλ' εις μάτην· ο άβρώστος έγινετο έτι μᾶλλον άναιμος και έξηντλήθη τοσοῦτον, ώστε δεν ήδύνάτο να όρθοστατήσῃ· τελευταίον έν άπογνώσει έδόθη έσω τὸ άρσενικόν, τοπικῶς δε έπεκαίετο τὸ σώμα άπανταχοῦ, όπου άνεφαίνετο τὸ έξάνθημα διά πυκνοτάτης διαλύσεως Νιτρικου άργύρου (11 2)· ταύτη τῆς θεραπείας τὸ πρῶν γόνιμον πεδίον, έφ' ου άνεβλάστανον αι φυσαλίδες, κατέστη άγονον, περιωθεισας τῆς γονιμότητος αὐτοῦ κατὰ τὰς κνήμας, ήδη δε έντελῶς και αὐτῆς παυσάσης· ο δε πρῶν άναιμος

ἄρρωστος ἀνέλαβεν ἀρκετάς δυνάμεις καὶ τοὶ τὴν θεραπείαν περικάλυψαν ἐν τῷ μεταξύ διὰ βροχίαι πολλάκις ἐπαναληφθεῖσαι· νῦν δὲ σχετικῶς εὐχρόοι, εὐεκτεῖ ἐτρέφθη τὸ σῶμα, ἀνέκτησε δυνάμεις, περιπατῶν ἐλευθέρως ὁ πρὶν ἐπὶ μῆνας ὄλους προσαδεμένος ἐν τῇ κλίνῃ ὡς φέρων λέπραν Γεζιέ, φρικτὸς ἰδεῖν καὶ ὁσφραθῆναι, εὐορεκτεῖ καὶ δύναται νὰ θεωρηθῆ ὡς τελείως θεραπευθεῖς. Τὴν ἰασιν δὲ προφανῶς δικαιοῦμεθα νὰ ἀναγράφωμεν ἄχι εἰς τὸν χρόνον, ἄχι εἰς τὴν προσαδοκίαν, ἀλλ' εἰς τὴν ἐπιμόνον χρῆσιν τοῦ ἀρσενικοῦ, καίτοι ὁμολογητέον ὅτι αὐτὴ δὲν ἐγένετο κατὰ τοὺς κανόνας τῆς τέχνης, διότι ἐδόθη εἰς ἀνθρώπον ὑπερήλικον καὶ σφόδρα ἐξηθενημένον, καὶ ὅμως προδήλως ὠφέλιμα, διότι μετὰ τὴν χρῆσιν αὐτοῦ ἤρχισεν ἡ βελτίωσις, ὁ περιορισμὸς πρῶτον καὶ εἶτα ἡ ἐξαφάνισις. Περιττὸν νὰ εἰπωμεν ὅτι ἦσαν ἤδη οἱ πόδες οἰδηματώδεις, ὅποτε ἤρχισεν ἡ χρῆσις τοῦ ἀρσενικοῦ καὶ ἡ ἐπίκαισις τῶν πεπονηθέντων μερῶν κατὰ τὴν μέθοδον τῆς χρήσεως τοῦ Νιτρικοῦ ἀργύρου κατὰ τῶν περικαυμάτων τῶν φλυκταινωδῶν, διότι ὄντως ἐντεῦθεν ἤχθημεν εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ νιτρικοῦ ἀργύρου πρὸς τὸ πάθος, καὶ συνιστῶμεν νὰ δοκιμασθῇ ἡ ἀγωγή αὕτη καὶ πρὸς ἄλλας περιπτώσεις ἵνα γνωσθῇ ἀκριθέστερον ἐὰν τινόντι ὠφελεῖ ἢ οὐ.

Η'.

Δύο πατὴρ καὶ υἱὸς πάσχοντες χρονίαν διὰ μολύβδου δηλητηρίαν ἀμφω ἐργαζόμενοι ἐν τοῖς μεταλλείοις τοῦ Λαυρίου, προσεβλήθησαν ὑπὸ πόνων κατὰ τὰς ἀρθρώσεις καὶ ἰδίως κατὰ τὰς γαστροκνημίους μῦς, ἀνορεξίαι, βάρους κατὰ τὸ πρὸκαρδιον καὶ δυσκοιλίότητος μεγάλης· παρὴν δὲ καὶ ἐξόγκωσις τῶν οὐλῶν μετὰ τῆς χαρακτηριστικῆς γραμμῆς· διόγκωσις δὲ καὶ τῶν ὑποχονδρίων σπλάγγων τραυλισμὸς (παράλυσις τῆς γλώσσης) παρὰ τῷ υἱῷ. Ἀμφοτέροις ἐν ἀρχῇ ἐδόθη τὸ ἰωδιούχον κάλιον, εἶπα τὰ φύλλα τοῦ Ἰοβαράνδου εἰς ἔγχυμα 1/2 δραχμ. εἰς 6 οὔγκιας ὕδατος, θερμὸν καὶ ἀπνευσί πινόμενον· διὰ τῆς θεραπείας αὐτῶν ἀμφοτέροις ἐξυγιάνθησαν ἐπελθόντων ἰδρώτων καὶ ἀφθόνου σιελισμοῦ.
(ἀκολουθεῖ.)

ΠΕΡΙ ΣΥΦΙΛΙΔΙΚΗΣ ΣΑΡΚΟΚΗΛΗΣ.

(Κλινικὰ μαθήματα ὑπὸ τοῦ Δρ. Alfred Fournier.)

Ὁ ὄρχις καὶ τὰ παραρτήματα τούτου συχνότατα προσβάλλονται ὑπὸ συφιλίδος.

Αἱ ἀλλοιώσεις, ἃς ἡ συφιλις ἀναπτύσσει ἐπὶ τῶν ὀργάνων τούτων ἐπὶ πολὺν χρόνον ἦσαν ἀγνωστοί. Μέχρι τέλους τοῦ τελευταίου αἰῶνος ἐσυγχίζοντο αὐταὶ μετ' ἄλλων ἀλλοιώσεων τοῦ ὄρχεως, ὅλον χοιραδικῆς, καρμινωματώδους καὶ ἰδίως βλεννοβροϊκῆς φύσεως. Πρῶτος ὁ B. Bell διέκρινε μετ' ἀκριθείας τὴν συφιλιδικὴν ἐξόγκωσιν τοῦ ὄρχεως ἀπὸ τῆς βλεννοβροϊκῆς καὶ ὤρισε μετὰ σπανίας ὀξυνοίας βλάβας τινὰς τοῦ ὄρχεως, παραγομένης ἀνεξαρτήτως τῆς βλεννοβροϊκῆς ὑπὸ μόνον τὴν ἐπίρρησιν τῆς ὑπ' αὐτοῦ κληθείσης ἀνάου τοῦ συστήματος (maladie de syphilis), δηλαδή τοῦ καθολικοῦ μολυσμοῦ. Περιέγραψε μάλιστα λίαν καθαρῶς τινὰ τῶν χαρακτηριστικῶν συμπτωμάτων τῆς νόσου (1). Ὁ Κύριος Bell ἠδικήθη, νομίζω, πολὺ εἰς τὴν ἱστορίαν τῶν ζητημάτων, ἅτινα θέλουσι μᾶς ἐπισχολῆσαι σήμερον καὶ ἀρμύζει νὰ τῷ ἀποδοθῇ τὸ μέρος τοῦ ἀνήκοντος αὐτῷ σεβασμοῦ.

Ἐρευνηθεῖται βραδύτερον ὑπὸ τῶν A. Cooper καὶ Dupuytren αἱ βλάβαι αὐταὶ ἤρχισαν νὰ καθίστανται κάλλιον γνωσταί. Ἀλλ' ἡ παθολογικὴ ἱστορία αὐτῶν διελευκάνθη ἰδίως ὑπὸ τοῦ Ricord, περιγράφοντος κάλλιον τῶν προκατόχων του τὴν συφιλιδικὴν σαρκοκῆλην καὶ ἀποκαλέσαντος αὐτὴν *Albuginitedida* (Albuginitedida).

Ἀπ' ἧς δ' ἐποχῆς ὁ Ricord ἐδημοσίευσεν τὰ ἔργα του, καὶ μὴ λησμονῶμεν νὰ εἰπωμεν τοῦτο, χάρις εἰς τὰ ἔργα ταῦτα, ἡ ἐπιστήμη ἔλαβε προόδους. Συνέβη διὰ τὴν ἐλυτροειδίτιδα ὅ,τι συνέβη καὶ διὰ πολλοὺς ἄλλους παθολογικοὺς τύπους. Ἡ νοσηρὰ ἐνόησις ἦτο τεχνητὴ· ἐπρεπεν αὕτη νὰ καταμελισθῇ καὶ νὰ

(1) *On gonorrhoea virulenta and luy venerea* Edinbourg 1793.

διαίρεθῃ εἰς πολλοὺς τύπους παθολογικοῦς ἀνεξαρτήτους, ὅτι-
νες καὶ ὑπὸ καθαρῶς ἀνατομικῆν ἔποψιν καὶ ὑπὸ κλινικῆν ἀπη-
τεῖτο νὰ χωρισθῶσι.

Σήμερον δὲ αἱ σφιλιδικαὶ ἐκδηλώσεις τῶν γεννητικῶν ἀδελ-
φῶν περιλαμβάνουσι τρία εἶδη, τὰ ἑξῆς.

- 1) Δευτερογενῆ ἐπιδιδυμίτιδα.
- 2) Σαρκοκήλην σκληρώδη.
- 3) Σαρκοκήλην κομμώδη (gommeux).

Ἐἰς τὸ τελευταῖον τοῦτο εἶδος πιθανώτατα προσερχάται ὡς
δυνατὸς τρόπος ἀπολήξεως ἐν τῶν εἰδῶν τοῦ κακοήθους μύ-
κητος τοῦ ὄρχεως. Ἄς ἐξετάσωμεν κατὰ σειράν τὰ τρία
ταῦτα εἶδη τῶν ἀλλοιώσεων.

1. Ἐπιδιδυμίτις δευτερογενῆς.

Ὡς ἡ ἐπιδημία ἐμφαίνει, ἡ δευτερογενῆς ἐπιδιδυμίτις συνί-
σταται οὐσιωδῶς εἰς βλάβην τῆς ἐπιδιδυμίδος, καὶ παράγεται
εἰς δευτερογενῆ περίοδον, δηλ. εἰς πρόσφατον στάδιον τῆς δια-
θέσεως.

Ἄρα ὑπὸ τὴν διελεῖν ταύτην ἔποψιν ἡ ἀλλοίωσις αὕτη δια-
κρίνεται καθαρῶς τῶν ἀλλοιώσεων ἐκείνων, ἃς κατωτέρω θέ-
λομεν περιγράψαι.

Καὶ κατὰ πρῶτον λόγον ἡ βλάβη αὕτη ἐγκαθίσταται ἐπὶ
τῆς ἐπιδιδυμίδος, ἐπὶ τῆς ἐπιδιδυμίδος μόνως, τοῦ ὄρχεως μέ-
νοντος ἀναπέφου. Ἦνε λοιπὸν σπάνιον, ἐξαιρετικὸν μάλιστα, εἰς
τὴν μορφήν ταύτην ὁ ὄρχις νὰ προσβληθῇ ταυτοχρόνως μετὰ
τῆς ἐπιδιδυμίδος. Κατὰ ταύτην ἡ μορφή αὕτη διαφέρει τῶν ἐ-
πομένων, καθ' ἃς ὡς κανὼν θεωρεῖται τὸ ἐναντίον, δηλ. ἡ ἀλ-
λοίωσις νὰ φέρηται ἐπὶ τοῦ ὄρχεως.

Κατὰ δεύτερον λόγον ἡ ἐκδήλωσις αὕτη θεωρεῖται πρόωρος
ἐκδήλωσις τῆς σφιλιδος, ἐμφαινομένη κατὰ τὴν πορείαν τῆς
δευτερογενοῦς περιόδου. Ἦνε μάλιστα ἐκδηλώσις ἐκ τῶν πρώ-
των τῆς περιόδου ταύτης, ἀναπτυσσομένη σχεδὸν πάντοτε
τὴν πρώτην ἑξαμηνίαν μετὰ τὴν μόλυσμόν, ἐνίοτε δὲ καὶ ἀπὸ τοῦ
τετάρτου ἢ τρίτου μηνός. Ἄς ἄχρι τοῦδε εἶδον τὴν ἀλλοίωσιν

ταύτην νὰ ἐμφανισθῇ πρῶταίτερον ἀκόμη, δύο καὶ ἤμισιν μῆνας
μετὰ τὸ μόλυντικὸν ἔλκος, ταυτοχρόνως μετὰ τῶν πρώτων κα-
θολικῶν ἐκδηλώσεων τῆς διαθέσεως. Χρονολογικῶς λοιπὸν ἡ σφ-
φιλικὴ αὕτη ἐκδήλωσις διαφέρει πολὺ τῶν ἄλλων μορφῶν τῶν
σφιλιδικῶν ἀλλοιώσεων τοῦ ὄρχεως, ἔχουσῶν ὡς χαρακτηρηστι-
κὸν τὸ νὰ μὴ ἀναφαίνωνται ἢ εἰς ἐποχὴν πολλῶ βραδυτέραν (1).

Ἴδωμεν νῦν ὑπὸ συμπτωματολογικῆν ἔποψιν πῶς χαρακτη-
ρίζεται ἡ δευτερογενῆς ἐπιδιδυμίτις. Ἡ συμπτωματολογία αὐ-
τῆ ἐξηκριβώθη καὶ περιεγράφη ἐξαιρετα ὑπὸ τοῦ συναδέλφου καὶ
φίλου μου τοῦ Κ. Dron (de Lyon) εἰς ἐξαιρετὸν ὑπόμνημα (2).

Αὕτη συνοψίζεται ὡς ἑξῆς.

Καὶ πρῶτον οὔτε λειτουργικαὶ διαταρᾶξεις, οὔτε αὐτόματοι
πόννοι. Ἐἰς τινὰς μόνον περιστάσεις ἀμυδρὸν πόννον ἐν ἀρχῇ κατὰ
τὰς πρώτας ἡμέρας, ἀλλὰ καὶ τοῦτο σπανίως, γενικῶς δὲ ἡ πά-
θησις αὕτη ἐκδηλοῦται δι' ἀπόλυτον σχεδὸν ἐλλείψιν οὐδύνης.
Ὡς ἐκ τῆς τοιαύτης δὲ ἐλλείψεως τοῦ πόννου οἱ ἄρρωστοι ευ-
χαίως ἀνακαλύπτουσι τὸ πάθημά των ψαύοντες κατὰ τύχην
τὸ ὄρχισιν, ὅποτε παρατηροῦσιν οὐχὶ ἄνευ ἐκπλήξεως, ὅτι φέρου-
σι ἀμικρόν τινα ἔγχυον. Καὶ συνήθως μὲν δὲν ταράσσονται ἐκ
τῆς βλάβης ταύτης τῆς μικρᾶς, διότι δὲν αἰσθάνονται πόννον τι-
νὰ, ἀλλοτε ὅμως προστρέχουσιν εἰς τὸν ἰατρὸν, ὅστις ἀνευρίσκει
τὴν ὑπαρξίν σκληρότητος ὀχθῶδους εἰς τὴν μίαν ἢ εἰς ἀμφοτέ-

(1) Εἰς ἄκτῶν περιστάσεις λίαν καθαρῶς καὶ διεκριβωμένως,
ἐνθα ἠδυνήθη νὰ σπουδάσω τὴν ἐν λόγῳ ἀλλοίωσιν, εἶδον ταύ-
την νὰ ἐμφανισθῇ ὡς ἑξῆς:

Ἐξήκει εἰς τοὺς πρώτους ἑπτὰ μῆνας ἀπὸ τῆς ἐμφάνισεως
τοῦ ἔλκους.

Ἄς μόνον κατὰ τὸν δέκατον καὶ ἐνδέκατον μῆνα.

Οἱ ἀριθμοὶ οὗτοι συμφωνοῦσι μὲ τοὺς τοῦ Κ. Dron, θεωροῦντος
ὡς ὅτιον τρεῖς καὶ ἡμισὶν μῆνας ὡς συνήθη ἐποχὴν τῆς ἐμφα-
νίσεως τοῦ κατὰ τὴν ἐπιδιδυμίδα ὄγκου εἰς τὴν ἀνάπτυσιν τῆς
σφιλιδος, καὶ ἄνευ οὐδεμιᾶς εἰδικῆς ἀντισφιλιδικῆς θεραπείας.

(2) De l'epididyme syphilitique (tumeur syphilitique de
l'epididyme) in Archives générales de médecine 1863. T. II.

ρας τὰς ἐπιιδυμίδας, διότι, μεθ' ὁμοίας σχεδὸν συχνότητας, ἀλλοτε μὲν ἢ μία ἄλλοτε δὲ ἀμφότεραι προσβάλλονται ταυτοχρόνως.

Τὸ ὄχθωδες τοῦτο, μαρτυροῦν μερικὴν διήθησιν τῆς ἐπιιδυμίδος ὑπὸ τινος νεοπλάσματος, ἔχει ὡς χαρακτηρὸς τοῦτο, νὰ ᾔηνε ἀείποτε περιορισμένον εἰς τὴν κεφαλὴν τῆς ἐπιιδυμίδος (globus major) ἀξιοσημείωτος ἐγκατάστασις, διότι αὕτη εἶνε ὅλος ἀντίθετος ἐκείνης, ἣτις παρατηρεῖται εἰς τὴν βλενωρόϊκην ἐπιιδυμίτιδα, ἐνθα ἡ οὐρά τοῦ ὄργανου προσβάλλεται εἰδικώτερον (1).

Ὁ ὄγκος οὗτος εἶνε ἐν γένει μικρὸς, ὅσον πίσου, ἢ φραγκοσταφύλου, ἢ μικροῦ λεπτοκαρύου, ἢ τὸ πολὺ ὅσον ἐλαίας. Ἀπαξ μόνον ὁ Κ. Drou παρατήρησε τὴν ἐξόγκωσιν ταύτην μέχρις ἐνὸς καρύου.

Ἡ μορφή τῆς ὄχθωδος ταύτης ἐξογκώσεως εἶνε πολλὰκις στρογγύλη, πισοειδής, ἄλλοτε ἐπιμήκης, ἢ ὠοειδής, καὶ ἀκριβῶς, οἷα ἡ κεφαλὴ τῆς ἐξοιδημένης ἐπιιδυμίδος.

Ἡ σύστασις αὐτῆς εἶνε πάντοτε ἀξιοσημείωτος καὶ ἀναπολεῖ εἰς τὴν μνήμην τὴν συνήθη σκληρότητα τοῦ συφιλιδικοῦ νεοπλάσματος ἐν ὠμῇ καταστάσει.

Ὡστε ἐκ τοῦ ὄγκου, τῆς μορφῆς, καὶ τῆς συστάσεως ἡ ὄχθωδος ἐξόγκωσις τῆς ἐπιιδυμίδος ὁμοιάζει ἐντελῶς τὸς πίσου ἢ φυσίλον εἰσαγόμενον εἰς ὑγιᾶ ἐπιιδυμίδα.

Ἡ ἐξόγκωσις ἄλλως αὕτη ἀποκαλύπτεται εὐκόλως διὰ τῆς ἐξετάσεως. Κατὰ τὴν ψιλάφωσιν ὡς καὶ τὴν δυνατὴν πίσειν εἶνε ἀξιοσημείωτος ἀνώδυνος. Τέλος ἡ ὄχθωδος αὕτη ἐξόγκωσις ἐκ τοῦ συνόλου ὅλων τῶν ἄλλων αὐτῆς χαρακτηρῶν ἐμφαίνεται ἀπὸ πηλαγμένη πάσις φλεγμονῆς, διότι καθ' ἣν θέσιν παρουσιάζεται οὐδὲμία ὑπάρχει ἐρυθρότης τῶν ὑμένων, πέραξ αὐτῆς οὐ-

(1) Ἐάν ἐνίοτε παρατηρήθῃσιν εἰς τὴν δευτερογενῆ διήθησιν δόλις τῆς ἐπιιδυμίδος, τοῦτο, φρονοῦμεν, εἶνε ἐξαιρετικὴ περίπτωσις, οὐδὲν δ' ἐγὼ παράδειγμα τοιοῦτον ἀπῆντησα. Γενικὸς κανὼν ἄπ' ἐναντίας εἶνε, ὅτι ἡ διήθησις εἶνε μερικὴ, περιγεγραμμένη εἰς ἓν μέρος τῆς ἐπιιδυμίδος.

δεμία ἐξοιδήσις, οὐδὲν ἔχνος φλεγμονῆς. Ἐν συνόψει ἡ ἐξόγκωσις αὕτη δὲν εἶνε εἰμὴ ἐν νεόπλασμα παρεντεθειμένον ψυχρῶς εἰς τὸν ἰσθμὸν τῆς ἐπιιδυμίδος.

Εἰς τί δὲ συνίσταται ἡ μικρὰ αὕτη πάθησις; Τοῦτο ἀγνοοῦμεν, διότι μέχρι σήμερον δὲν ἔχομεν τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἐνεργήσωμεν οὐδεμίαν κἄν αὐτοψίαν δευτερογενούς ἐπιιδυμίτιδος.

Πῶς δὲ ἤθελεν ἀποβῆ ἀφιερμένη εἰς ἑαυτὴν; Οὐδὲν σχεδὸν πλέον γνωρίζομεν, διότι δὲν ἐγένετο εἰσέτι, οὐδ' ἡμῖς ἔχομεν τὴν ἐπιθυμίαν νὰ κάμωμεν πείραμα, δηλ. νὰ ἀφήσωμεν ἐν πλήρει ἐλευθερίᾳ νὰ ἐκτυλιχθῶσι καὶ νὰ ἀναπτυχθῶσιν αἱ δευτερογενεῖς αὗται ὄχθωδεις ἐξογκώσεσις τῆς ἐπιιδυμίδος. Οἱ μέγχι τοῦδε ἀπαντήσαντες αὐτὰς ἰατροὶ τὰς ἐπεμελήθησαν καὶ τὰς ἐθεράπευσαν.

Ὅ,τι δ' ἐπίσης κατ' ἀνταπόδοσιν γινώσκομεν εἶνε τοῦτο, ὅτι ὑποβληθεῖται αὐταὶ εἰς τὴν εἰδικὴν καὶ κατάλληλον θεραπείαν ἴωνται εὐκόλως, ἀπορροφῶνται εἰς τινὰς ἐβδομάδας καὶ διαλύονται ἐντελῶς, χωρὶς νὰ καταλείπωσιν οὔτε λειτουργικὰς διαταράξεις, οὔτε αἰσθητὰ σημεῖα τῆς διαβάσεώς των.

Ποῖον λοιπὸν εἶνε τὸ ἐνδικρέρον τῆς μικρᾶς ταύτης παθήσεως καὶ τίς λόγος ὠδήγησεν ἡμᾶς νὰ διηγήσωμεν περὶ αὐτῆς πρὶν ἢ διαπραγματευθῶμεν περὶ τῶν λοιπῶν ἀλλοιώσεων τοῦ ὄργανου;

Ἄφ' ἐνός ἡ πάθησις εἶνε συφιλιδική, ἰδίως συφιλιδική, καὶ ὑπὸ τὸν τίτλον τοῦτον ὄφειλεν αὕτη νὰ εὑρῆ θέσιν εἰς τὸ περὶ οὗ πραγματευόμεθα ἀντικείμενον. Ἄφ' ἑτέρου ἐξαρτᾶται διαγνωστικὸν καὶ πρακτικὸν ἐνδιαφέρον, ὅπερ δὲν εἶνε ἀνευ σπουδαιότητος, ὡς θέλομεν ἰδεῖ.

Μέχρις ἐσχάτων δὲν ἐπίστευον σχεδὸν, ἢ νὰ εἰπωμεν καλλίτερον δὲν ἐπίστευον διόλου, ὅτι ἡ συφιλις ἠδύνατο νὰ παραγάγῃ (ἰδίως εἰς τὴν δευτερογενῆ περίοδον) διήθησιν μιμονωμένην τῆς ἐπιιδυμίδος. Τοῦτο μάλιστα ἰατροὶ τινες ἀμφισβητοῦσι καὶ σήμερον ἀκόμη, ἰσχυρίζομενοι, ὅτι αἱ ὡς συφιλιδικαὶ θεωρούμεναι οὐδὲν ἄλλο εἶνε εἰμὴ ἐπιιδυμίτιδες βλενωρόϊκαὶ, ἢ χοιραδικαὶ, ἢ φυματιώδεις, ἢ κύστεις τῆς ἐπιιδυμίδος. Ἀνωφελες τὸ

συζητεῖν ἐν ἐκτάσει τοιαύτην γνώμην, ὅπως ἀποδείξωμεν τὸ
σφαλερὸν τοῦ ἰσχυρισμοῦ τούτου· ἀρκεῖ νὰ εἰπωμεν κατὰ πρῶ-
τον, ὅτι αἱ παθήσεις αὗται ἀνευρέθησαν πολλάκις εἰς ἄτομα,
μὴ φέροντα οὔτε βλεννόρροικον, οὔτε στένωσιν, οὔτε βλάβην τινὰ
τῆς οὐρήθρας ἐπιδεικτικὴν νὰ ἐπιδράσῃ ἐπὶ τῆς ἐπιιδυμίδος·
κατὰ δεύτερον δὲ λόγον λέγομεν, ὅτι αἱ περὶ τῶν ὀφθαλμῶν πα-
θήσεις ἀπερρόφηθησαν καὶ ἰσθῆσαν διὰ τῆς ἀντισυφιλιδικῆς Θε-
ραπείας μετ' ἀξιοσημειώτου ταχύτητος, ὅπερ δὲν ἤθελε βεβαίως
λάβει χώραν εἰς τὰς χοιραδικὰς ἐπιιδυμίτιδας, καὶ, καλῶς ἐν-
νοεῖται, ἐτι' ὀλιγώτερον εἰς τὰς κύστεις τῆς ἐπιιδυμίδος.

Ἄλλ' ἂς ἀφήσωμεν τὸ μέρος τοῦτο καὶ ἂς ἐπανέλθωμεν εἰς
τὸ ἀντικείμενόν μας. Αἱ συφιλιδικαὶ διηθήσεις τῆς ἐπιιδυμίδος,
ἐλέγομεν, δὲν ἦσαν γνωσταὶ μέχρις ἐσχάτων. Τί λοιπὸν συνέ-
βαιεν ὁσάκις ἀπηντῶντο εἰς πάσχοντας; Συνέβαινε τὸ ἐξῆς· καθ'
ἂς περιστάσεις ἦτον ἀδύνατον ν' ἀποδώσαι ταύτας εἰς βλεννόρ-
ροικὴν ἢ εἰς νοσηρὰν τινὰ κατάστασιν τῆς οὐρήθρας, ἀνήγαγον
ταύτας εἰς ἐκδηλώσεις χοιραδικὰς, ἢ ἐθεώρουσαν ὡς ἐπιιδυμίτιδας
φυμυτιώδεις ἢ τυρώδεις, καὶ τοῦτο χωρὶς καὶ νὰ σκεφθῶσι διό-
λου περὶ συφιλίδος ὡς δυνατῆς ἀφετηρίας τοιούτων συμβεβηκό-
των, ἢ ἂν διενοοῦντο περὶ συφιλίδος, διενοοῦντο μόνον ὅπως ἀ-
ποκλείσωσιν αὐτήν. Καὶ ἡμεῖς καὶ ὁ κόσμος ὅλος ὑπῆρξαμεν μάρ-
τυρες τοιούτων διαγνώσεων καὶ τοιούτων συλλογισμῶν. Ἄπει-
ράκις, εἶμαι πεπεισμένος, ἐπιιδυμίτιδες ἀπλῶς συφιλιδικαὶ διε-
γνώσθησαν ὡς φυμυτιώδεις διὰ μόνον τὸν λόγον, ὅτι ἠγνόουν, ἢ
διότι δὲν ἤθελον νὰ πιστεύσωσιν, ὅτι περιορισμέναι ἐξογκώσεις
τοῦ ὄργανου τούτου, μὴ προσβάλλουσι τὸν ὄρχιν, ἠδύναντο νὰ
προέλθωσιν ἐκ συφιλίδος. Ἢ πλάνη αὕτη ἐξέλιπεν εὐτυχῶς σή-
μερον. Πῶς ἀληθῶς βέβαιον, ἐξ ὅσων προηγουμένως εἶπομεν, ὅ-
τι ἡ συφιλίς δύναται αὕτη μόνη ἀνευ οὐδεμιᾶς ἄλλης ἐπιδρά-
σεως νὰ παραγάγῃ εἰς τὴν ἐπιιδυμίδα, καὶ εἰς τὴν ἐπιιδυμί-
δα ἀποκλειστικῶς, τοῦ ὄρχεως μένοντος ἀνεπάφου, περιγεγραμ-
μένας διηθήσεις, ἀνωδύνους, ἀφλεγμάντους ἢ ἁπλῶς προσομοίας πρὸς
ἐκείνας, ἂς ἢ χοιραδικὴ δυσκρασία ἐκρίθη μόνη ἰκανὴ νὰ παραγά-
γῃ. Εἰς τοῦτο ἀκριβῶς ἐγκρίεται τὸ ἄρχικόν ἐνδιαφέρον τῆς με-

κρᾶς μὲν ἀλλ' ἀρκούντως σπουδαίας παθήσεως, περὶ ἧς διεπραγ-
ματεύθημεν, καὶ ὑπὸ τὸν προμνημονευθέντα τίτλον ὄφειλον νὰ
τὴν καταστήσω γνωστὴν.

2. Σκληρώδης σαρκοκήλη.

(Ὁρχις συφιλιδικῆς, ἐλυτροειδίτις, σαρκοκήλη,
ὑπερπλαστικὴ, κ.λ.)

Πολλῇ σπουδαιοτέρῃ καὶ κοινοτέρῃ εἶνε ἡ δευτέρα μορφή τῶν
νοσηρῶν ἐκδηλώσεων, ἂς ἢ συφιλίς ἀναπτύσσει ἐπὶ τοῦ ὄρχεως.
Αὕτη διακρίνεται ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν σαρκοκήλη συφιλιδική,
συφιλιδικὸς ὄρχις, ἢ σπανιώτερον ἐλυτροειδίτις.

Ἀντιθέτως πρὸς τὴν πρώτην μορφήν, ἣν εἶδομεν συνιστάσαν
δευτερογενῆ βλάβην πρόωρον καὶ ἀποκλειστικῶς τῆς ἐπιιδυ-
μίδος, ἢ περὶ ἧς νῦν ὁ λόγος χαρακτηρίζεται 1ον ὅτι ἐκδηλοῦ-
ται εἰς ἐποχὴν σχετικῶς βραδυτέραν καὶ ἐνίοτε μάλιστα μεμα-
κρυσμένην. 2ον ὅτι προσβάλλει πάντοτε τὸν ὄρχιν ἢ μονομερῶς
ἢ ταυτοχρόνως μετὰ τῆς ἐπιιδυμίδος. Εἰπωμεν ὀλίγα τινὰ κα-
τὰ πρῶτον περὶ τῶν δύο τούτων ιδιοτήτων, αἵτινες ἀπ' ἀρχῆς
καθιστῶσι διαφορὰν λίαν καθαρὰν μεταξὺ τοῦ καλουμένου συ-
φιλιδικοῦ ὄρχεως, καὶ τῆς μορφῆς ἐκείνης τῆς παθήσεως, ἣν
πρὸ ὀλίγου ἐζητήσαμεν ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν δευτερογενῆς ἐπι-
ιδυμίτις.

I. Κατὰ πρῶτον λόγον ὁ συφιλιδικὸς ὄρχις εἶπομεν, ὅτι συνί-
σταιν ἐκδηλωσιν βραδυτέραν τῆς δευτερογενοῦς ἐπιιδυμίτιδος,
πολλῶν βραδυτέραν μάλιστα εἰς τὰς πλείστας τῶν περιστάσεων.
Ἄγνωστος ἀληθῶς (πλὴν εἰδικῶν ἐξαιρέσεων) εἰς τὸ πρῶτον
ἐξάμηνον τῆς νόσου ἢ πάθους αὕτη, εἶνε μάλιστα ἀρκατὰ σπα-
νία εἰς τὸ δεύτερον. Μετὰ τὸ πρῶτον ἔτος καθίσταται αὕτη
κοινότερα εἰς τρόπον ὥστε κατὰ τὸ δεύτερον, τρίτον καὶ τέ-
ταρτον ἔτος λαμβάνει τὸν ὑπατον βαθμὸν τῆς συχνότητος. Πέ-
ραν τοῦ χρόνου τούτου ἢ συχνότης τῆς μορφῆς ταύτης μειοῦται
ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον δὲν εἶνε μολαταῦτα σπάνιον ν' ἀνεύ-
ρωμεν αὐτήν καὶ ἀπὸ τοῦ πέμπτου μέχρι τοῦ δεκάτου ἔτους.
Καὶ τέλος, καὶ πέραν τοῦ χρονικοῦ τούτου διαστήματος ἡ μορ-
φή αὕτη ἐπανερχεται, ὡς ὄριον δὲ ἀντίθετον τῆς κλίμακος ταύ-

της επί μάλλον και μάλλον απαντάται σπανίως και μάλιστα ήως εξαιρετικώς. Ήμεεις άχρι τούδε τρία τοιαύτα γεγονότα άπηντήσαμεν, εις τό δέκατον ήγδουον, είκοστόν, και είκοστόν πρώτον έτος από της έναρξενς της νόσου.

Έν συνόλω άναμφισβήτως ή πάθησις αύτη του όρχεως συγκριτικώς προς την δευτερογενή επιδιδυμίτιδα είνε βραδεία' άλλ' άπολύτως και υπό καθολικήν έποψιν δέν είνε βραδεία. Άπ' έναντίας, ό συφιλιδικός όρχις, ώς εκ των προηγουμένων αριθμών δυνάμεθα νά κρίνωμεν, είνε πρόσφατος και νεισρά έκδήλωσις της τριτογενούς συφιλιδος, διότι αύτη έχει τον ύπατον βαθμόν της συχνότητός της από του δευτέρου μέχρι του τετάρτου έτους. Είνε ιδίως έκδήλωσις τριτογενής λίαν πρόσφατος, συμπίπτουσα πλειστάκις μετά έκδηλώσεων δευτερογενών. Συγγραφείς τινες μάλιστα θεωροΰσι ταύτην ώς δευτεροτριτογενές σύμπτωμα της νόσου, τό της μεταβάσεως εκ της δευτερογενούς εις την τριτογενή μορφήν της συφιλιδος.

II. Δεύτερον. Ή συφιλιδική σαρκοκήλη προσβάλλει πάντοτε τον όρχιν' και είτε μονομερώς τούτον, είτε μετά της επιδιδυμίτιδος.

Ό όρχις άλλως τε είνε τό κατ' έξοχήν μέρος της προτιμήσεως της νοσηράς ταύτης μορφής, ήν περιγράφομεν νυν. Πάντοτε ούτος προσβάλλεται, εξαιρετικαί δέ είνε αι παραβάσεις του κανόνος τούτου.

Άλλ' άποκλειστικώς ούτος προσβάλλεται υπό της νόσου; Κατά τον Κύριον Ricord, του όποίου ή γνώμη επί του ζητήματος τούτου επί πολλόν χρόνον έπιστεύθη, ό όρχις μόνος προσβάλλεται κατά τās πλείστας των περιστάσεων και σπανιώταται, λίαν εξαιρετικαί, κατ' αυτόν, είνε αι περιστάσεις εκείναι, καθ' ός και ή επιδιδυμις καταλαμβάνεται ταύτοχρόνως. Προς ύποστήριξιν των λεγόμενων του ό K. Ricord ανέφερε πλείστα γεγονότα της παθολογικής Άνατομίας, καθ' ό τή όντι είχαν άπαντήσει τον όρχιν' μόνον προσβεβλημένον, της επιδιδυμιδος ούσης έντελώς ύγιούς. Τό καθ' ήμάς δέν δυνάμεθα ν' άποδεχώμεν την γνώμην ταύτην του διαπρεπούς ήμών διδασκαλου' ή

γνώμη αύτη φαίνεται μοι υπερβολική και εις αντίθεσιν προς τās καθημερινάς κλινικάς παρατηρήσεις. Βεβαίως ό όρχις εις τās πλείστας περιπτώσεις προσβάλλεται μόνος, αλλά εις τās πλείστας περιπτώσεις. Και πολυάριθμοι, λίαν πολυάριθμοι μάλιστα, είνε άλλαι περιπτώσεις, καθ' ός εύρίσκειται ή επιδιδυμις συγχρόνως μετά του όρχεως προσβεβλημένη.

Ούτως επί 29 άσθενών, προσεκτικώς εις τούτο εξετασθέντων, εύρον 18 άκις τον όρχιν' μόνον προσβεβλημένον, και 11 άκις συγχρόνως μετά της επιδιδυμιδος. Ό τελευταίος ούτος αριθμός εμφαίνει, νομίζω, μειονότητα πλέον ή αξιοσέβαστον.

III. Και άλλο είδος της συφιλιδικής σαρκοκήλης εύρίσκει ένταύθα την φυσικήν του θέσιν. Μνημονεύομεν τούτου άμέσως, όπως εκ προομιών ήχητε γενικήν γνώσιν της παθήσεως, ήν θέλομεν διαπραγματευθή. Άφεθείσα εις την ιδίαν αύτης ανάπτυξιν ή συφιλιδική σαρκοκήλη παρουσιάζει αξιοσημείωτον τάσιν εις τό νά καταλάβη άμφοτέρους τους όρχεις. Εις τούτο έσυμφώνησαν οι πλείστοι των παρατηρητών. Σπανίως άρχθεν ή συφιλιδική σαρκοκήλη καταλαμβάνει ταύτοχρόνως άμφοτέρους τους όρχεις. Γενικώς καταλαμβάνει τον ένα μόνον διά μιας. Άλλ' άφιεμένου τούτου άνευ θεραπείας, δέν βραδύνει νά καταληφθή και ό δεύτερος μετά τινας εβδομάδας, συχνότερον δέ μετά πολλούς μήνας. Τούτο είνε γνωστόν πρό πολλοί χρόνου και άρκούσαι παρατηρήσεις μαρτυροΰσι τούτο. Θέλομεν ιδει παρκατιόντες ποϊόν όφελος ή διάγνωσις δύναται νά πορισθ ήν της διεκίης ταύτης συνήθους ή συχνής παθήσεως του όρχεως. Δέν θέλομεν έν τούτοις νά ήμεθα υπερβολικοί. Ό κανών, δν θέσαμεν πόρρω άπέχει του είναι άπόλυτος. Είς τινας περιστάσεις θέλομεν την σαρκοκήλην νά περιορισθ ήν εις ένα μόνον άδένα, και όπότεν μάλιστα χρονολογείται από πολλών έτών και άφέθη εις την ιδίαν αύτου ανάπτυξιν.

Παθολογική άνατομία. Είς τί συνίσταται ή νοσηρά αύτη έπεξεργασία; Συνοπτικώς εις τούτο. Ήπερπλασία κυψελώδης, κάτωλην ενώδης, άναπτυχθείσα εις τό μέρος του έλυτροειδοΰς και εις τās κυψελώδη χωρίσματα τās μεταξυ του όρχ-

χεως. Ἀπλούστερον δὲ ἡ ἐπεξεργασία αὐτῆ συνίσταται εἰς ὑπερπλαστικὴν πάχυνσιν τοῦ ἐξωτερικοῦ χιτῶνος καὶ τῶν ἐσωτερικῶν χωρισμάτων τοῦ ὄρχεως.

Ἰδυνήθησαν, μετὰ νεκροφίας τινὰς εἰσέτι εὐαριθμούς (διὰ τὴν ἰλιαν σπανίως παρουσιάζεται ἡ εὐκαιρία νὰ ἐξετασθῶσι σφιλιμικοί ὄρχεις), ἠδυνήθησαν, λέγω, νὰ παραστήσωσιν ὡς ἐξῆς τὴν βαθμιαίαν ἀνάπτυξιν τῆς ἀλλοιώσεως ταύτης. Ἐν ἀρχῇ, ἐνίοσι τῶν ἀγγείων, καὶ πολλαπλασιασμός κυψελώδης ἀφθονος ἐνεργούμενος εἰς τὸν ἐλυτροειδῆ ὕμένα καὶ εἰς τὰ κυψελοειδῆ χωρίσματα, τὰ ἐπεκτείνοντα τὴν μεμβράναν ταύτην εἰς τὸ παρῆγχυμα τοῦ ὄρχεως. Βραδύτερον ὄργανωσις τῆς νεοπλαστικῆς ταύτης μάζης ὑπὸ μορφῆν ἰστοῦ λευκωποῦ, ἀνεύδοτου, ὄψεως ἰνώδους· ἐξεταζόμενος δὲ ὁ ὄρχις κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην, δηλ. ὅτε ἡ ἀλλοίωσις εἶνε πλέον θεβαιωμένη, παρουσιάζεται ἀφ' ἐνὸς μὲν ἠδύνητος τὸν ὄγκον (συνέπεια ὅλως φυσικῆ πάσης ὑπερπλασίας-συνδετικῆς, εἰσχωρούσης εἰς τὸ ὄφασμα αὐτοῦ). Ἀφ' ἑτέρου δὲ ὁ ὄρχις εὐρίσκεται κεκλυμμένος ὑπὸ καλύμματος διπλοῦ, τριπλοῦ καὶ ἐνίοτε τετραπλοῦ τὴν παχύτητα· εἶ δὲ τέλος διηρημένος ἐσωτερικῶς ὑπὸ διαφραγμάτων ἰνωδῶν, ὁμοιοζόντων πρὸς ἀκτίνας τενοντιῶδεις, λευκῶδεις, παχείας, σκληρῆς εἰς τὴν ἀφῆν καὶ ἀνεύδοτους εἰς τὸ μαχαίριον ἐν εἰδί. ἀπονευρωτικοῦ ἰστοῦ. Τὰ διαφράγματα ταῦτα οὐδὲν ἄλλα εἰσὶν εἰμῆ χωρίσματα φυσιολογικά τοῦ ὄρχεως, ὑποστάντα διήθησιν καὶ ὑπερπλασίαν.

Γενομένου οὕτω τῶν ἐν τῇ μεταξὺ τοῦ ὄρχεως χωρισμάτων παχέων καὶ ὑπερτροφικῶν, ἐπεταί φυσικῶς ὅτι αἱ κοιλότητες μικρυνθεῖσαι καὶ ἐλαττωθεῖσαι οὕτως ἀπώλεσαν ὡς τοιαῦται ὅ,τι ἐκέρδησαν κατὰ τὴν διάμετρον τῶν τοιχωμάτων (δηλ. κατὰ τὴν παχύτητά των). Τί ἄρα πληροὶ τὰς κοιλότητας ταύτας φυσιολογικῶς; Ὁ ἰστός τοῦ ὄρχεως καὶ οἱ σπερματικοὶ σωλήνες. Ἀετὸν, κατὰ κρῖτον τὰ σπερματικά ταῦτα ἀγγεῖα κατ' ἀνάγκην ἀποπνίγονται καὶ ἀτροφοῦσιν ὡς ἐκ τοῦ περιφερικοῦ τῆς πολλαπλασιασμοῦ. Τοῦτο ἀληθῶς καὶ λαμβάνει χώραν. Πιεζόμενος ὑπὸ τοῦ κυψελώδους πολλαπλασιασμοῦ τοῦ παρεγ-

χηματώδους ἰστοῦ οἱ σωληνίσκοι ὑφίστανται προϊούσαν ἐκφύλινσιν. Τὰ κύτταρα αὐτὰ καθίστανται κοκκώδη, λιπώδη. Κατὰ πιν αἱ παρεῖαι αὐτῶν ἀτροφοῦσι καὶ καταστρέφονται. Ἐπέρχεται δὲ στιγμὴ, καθ' ἣν οἱ σωληνίσκοι οὗτοι ἐξάφανίζονται ἐντελῶς, μηδενιζόμενοι εἰς 2 μέρη ὁ νοσηρὸς πολλαπλασιασμός ἐγένετο δαφιλῆς. Οὕτω δὲ εἰς δεδομένην τινὰ περίοδον εὐρίσκονται εἰς τινὰ σημεῖα εἰς διάφορον ἔκτασιν, τεθραυσμένα τμήματα τοῦ ὄρχεως, ἅτινα κυρίως εἰπεῖν δεῖ εἶνε πλέον ὄρχις. Εἰς τὰ μέρη ταῦτα ὁ φυσιολογικὸς ἰστός τοῦ ὄργάνου, δηλ. ὁ ἀδενώδης ἰστός, σχεδὸν ἐντελῶς ἢ μάλιστα ὀλοτελῶς ἐξέλιπεν. Ἀντικαθιστᾷ δὲ αὐτὸν ἀπλῶς ὁμοιόμορφος μάζα λευκῆ, πονοτάδης τὴν ὄψιν, ἀνεύδοτος, ἐλαστικῆ, τρίζουσα εἰς τὸ χειρουργικὸν σμίλλον.

Ἐν συνόψει ἡ ἐν λόγῳ ἀλλοίωσις ἀπολήγει εἰς ἰνώδη ἀλλοίωσιν τοῦ ὄργάνου· ὡς τελευταία δὲ ἀπώληξις τῆς νοσηρῆς ταύτης ἐπεξεργασίας ἐπέρχεται ἀληθῆς σκλήρυνσις τοῦ ὄρχεως.

Ἡ σκληρώδης δὲ αὕτη ἀλλοίωσις εἶναι μᾶλλον ἢ ἥττον ἐκτεταμένη. Σπυνηθῆς εἶνε αὕτη μερικῆ, δηλ. περιγεγραμμένη εἰς τινὰ τμήματα τοῦ ὄργάνου. Ἄλλοτε κατέχει αὕτη τὸ τρίτον, τὸ ἥμισυ καὶ μάλιστα (ὡς ὁ Κ. Βlot ἀναφέρει ἐν παράδειγμα) τὰ δύο τρίτα τοῦ παρεγχύματος τοῦ ὄρχεως. Πολλῶ σπανιώτερον παρετήρησαν νὰ ὑπερβῆ τὰ ὄρια ταῦτα. Ἄπας οὐχ ἥττου ὁ ὄρχις δύναται οὕτω νὰ ἐξαφανισθῆ καὶ νὰ μεταβληθῆ εἰς μάζαν λευκῶδην, ὁμογενῆ, σκληρῆν, ὄψεως ἀληθῶς τενοντώδους. Ὁ μέγιστος οὗτος βαθμὸς τῆς ἀλλοιώσεως συνίστησι τὴν καθολικὴν σκλήρυνσιν τοῦ ὄρχεως.

Ὅμοιαι ἀκριβῶς ἀλλοιώσεις μὲ τὰς περιγραφείσας παρατηροῦνται εἰς τὴν ἐπιδιδυμίδα, ὅπου τὸ τελευταῖον τοῦτο ὄργανον προσβάλλεται μετὰ τοῦ ὄρχεως.

Τέλος, ἐν συναφείᾳ σπλάγγων, οὕτως ἠλλοιωμένων τὴν ὄψιν, ὁ ἴδιος ἐλυτροειδῆς χιτῶν τοῦ ὄρχεως δὲν βραδύνει νὰ καταληφθῆ καὶ οὗτος κατὰ τινὰ συμπτωματικὸν τρόπον. Καὶ ἄλλοτε μὲν οὗτος ἀφίσταται νὰ διασταλῆ ὑπὸ ὀρρώδους ἐξιδρώματος μετρίως συνήθως πρῶσότητος, ὡς ὅλ' εἰπόμεν παρακατιόντες.

Ἄλλοτε δὲ ὀφίσταται συμφυτικὴν φλεγμονήν, ἧτις προσκολληθεὶς καὶ συγκολληθεὶς στερεῶς τὰ δύο ὀφρώδη πέταλα εἰς διάφορον ἕκτασιν. Παρατηρήθη μάλιστα ἐνίοτε τελεία σύμφυσις τοῦ ἰδίου ἐλυτροειδοῦς χιτῶνος μετὰ τελείας ἀποφράξεως τῆς ὀφρώδους κοιλότητος.

Τοιαύτη παρουσιάζεται ἢ ἀλλοίωσις βεβαιωθείσα. Ἰδιαιτέρως γὰρ τὴν συμβαίνει κατόπιν ἀφιεμένη εἰς τὴν φυσικὴν αὐτῆς ἀνάπτυξιν.

Ἡ τελευταία ἀπόληξις τῆς νόσου συνοψίζεται διὰ βραχέων εἰς ἀεροφίαν προΐουσαν. Καὶ ὅντως ὁ ἐνώδιος ἰστός, ὁ ἐν τῷ ὄρχει γεννηθεὶς, ὀφίσταται τὴν τύχην ὄλων τῶν ἐνώδιων ἀποθεμάτων, ὄλων τῶν συνουλωτικῶν προϊόντων ἀστέλλεται, δηλ., ἀπορροφᾶται μερικῶς. Ἐκ τῆς ἀπορροφίσεως δὲ ταύτης ἔπεται ὄλος φυσικῶς ἢ ἀτροφία τῶν διηθημένων μερῶν. Ὁ γινώσκων, ὑπερτροφικὸς εἰς τὴν ἀρχὴν, ὡς ἐκ τῆς συνδετικῆς ὑπερπλασίας, ἧτις τὸν διίσταλλον, ὁ ὄρχις μειοῦται βραδύτερον εἰς τρόπον, ὡς ἢ ὑπερπλασία αὐτὴ συγκεντροῦται καὶ διαλύεται εἰς ἐνώδιον ἰστόν τοῦ ἰστοῦ δὲ τούτου κατόπιν συσπλεγμένου, σμικρύνεται παραλλήλως καὶ τὸ ὄργανον, ἀναλαμβάνει ἐν ἀρχῇ τὸ φυσιολογικὸν αὐτοῦ μέγεθος, καταπίπτει μετέπειτα κάτω τοῦ μεγέθους τούτου, συρρικνοῦται ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον καὶ τέλος ἀτροφεῖ.

Καὶ τότε ἐκ τῶν δύο πραγμάτων τὸ ἐν τῷ ἐνώδιῳ μεταμόρφωσις δὲν ὑπῆρξεν ἢ μερικὴ καὶ κατὰ λοβίσκους. Καὶ εἰς τὴν περίστασιν ταύτην ἢ ἀτροφία φέρεται ἐπὶ ἐνὸς τμήματος τοῦ ὄργανου, ἐπὶ τοῦ προσβεβλημένου μέρους· ἐπὶ τοῦ μέρους τούτου ἐπέρχεται κατὰ λοβίσκους ἀτροφία (atrophic lobulation) ὀλίγον μόνον αἰσθητὴ εἰς τὴν ἀφήν, ἐκδηλουμένη ἀπλῶς διὰ ἐντυπώσεως κατὰ τὸ πεπονθὸς μέρος· ἠτὰ δὲ ἢ μεταμόρφωσις ὑπῆρξεν ἐκτεταμένη, καθολικὴ μάλιστα.

Εἰς τὴν δευτέραν ταύτην περίστασιν, τῆς ἀτροφίας καταλαβούσης ὄλα τὰ πεπονθῆτα μέρη, τὸ ὄργανον μειοῦται κατὰ μέζαν, συρρικνοῦται μεταμορφούμενον, καὶ καθιστάμενον ἰσθμῶδες, καὶ ἐπὶ τέλους ἐλαττοῦται καὶ σμικρύνεται ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε ὁμοιάζει τὸ μέγεθος μὲ κάρυον ἢ ἡμικάρυον, ἢ κάστανον. Εἰς

περιστάσει τινὰς μάλιστα παρατηρήθη ἔτι μᾶλλον μικρότερον καὶ μόλις ἔχον τὸ μέγεθος ἐλαίας ἢ φασιόλου. Εἰς τινὰ ἀσθενῆ εβρομεν τὸν ἕνα ὄρχιν τοσοῦτον σμικρὸν, ὥστε μετὰ δυσκολίας ἀκινύρομεν τοῦτον ἐν τῷ ὄρχει· δὲν ἦτο σχεδὸν μεγαλύτερος ἐνὸς πυρήνος δαμασκηνίου ταύτοχρόνως. ἦτο ὑπερβαλλόντως σκληρὸς καὶ πιθανῶς μεταβεβλημένος εἰς ἐνώδιον ἰστόν χονδρῶδους αὐστάσεως.

Οὕτως, ἐν συνόψει, ἢ σφιλιδικὴ σαρκοκλήκη, ἐξεταζομένη ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆς ἀναπτύξεως τῆς μέχρι τέλους διατρέχει τὰς ἐξῆς τρεῖς φάσεις.

I. Πρώτη περίπτωσις. Ἐπερπλασία συνδετικὴ (hyperplasia conjunctiva), ἐν τῇ περιόδῳ ταύτῃ διηθεῖται τὸ κυψελοειδὲς ὑψωμα τοῦ ὄργανου τῇ δαπάνῃ τῶν στοιχείων τοῦ ἀδένο.

II. Δευτέρα περίοδος· ἢ ὑπερπλασία αὐτὴ ὄργανοῦται εἰς ἐνώδιον ἰστόν καὶ μεταβάλλεται εἰς σκλήρυνσιν (en sclérose).

III. Τρίτη περίοδος· βαθμιαία ἀπορροφίσις τοῦ σκλήρυνθέντος ἰστοῦ, ἀτροφία τοῦ ὄρχεως.

Ἐὰν ὁ πολλαπλασιασμὸς τῶν κυττάρων, ὅστις εἶναι ἢ ἀφετηρία τῆς παθήσεως, ἐπιπροσθετὸς ἀπλῶς εἰς τὸ ὄργανον χωρὶς γὰρ εἰσόδου καὶ καταλάβῃ τὸν ἀδενώδη ἰστόν ἢ πάθῃσι δὲν ἤθελεν εἶσθαι σπουδαία. Ἀλλὰ μὴ λησμονώμεν, ὅτι οὗτος ἐπιδραῖ ἐπὶ τῶν σπερματικῶν σωληνίσκων πιέζων, πνίγων καὶ καταστρέφων αὐτά. Πικροῦ ὄρου ὁ πολλαπλασιασμὸς οὗτος γεννᾶται, καταστρέφει τὰ ἐκκριτικὰ στοιχεῖα τοῦ ὄρχεως, καὶ φονεύει τὸν ὄρχιν εἰς τὸ μέρος τούτο. Καὶ τοῦτο καθιστᾷ τὸν κίνδυνον. Καὶ ἂν μὲν ὁ πολλαπλασιασμὸς οὗτος γίνηται εἰς μεγάλην ὀπωσὸν ἕκτασιν, τότε ἀπόλλυται ἐν τμήμα τοῦ ὄρχεως μᾶλλον ἢ ἦττον ἐκτεταμένον· ἂν δὲ ἢ γένεσις καὶ ὁ πολλαπλασιασμὸς οὗτος καθίσταται καθολικὸς, τότε καταστρέφεται ὁ ὄρχις ὄλος. Ἐπειτα δὲ κρίνωμεν κατόπιν περὶ τῶν συνεπειῶν, ἐὰν ὁ πολλαπλασιασμὸς οὗτος ἤθελε μεταβῆ ἀπὸ τοῦ ἐνὸς εἰς τὸν ἄλλον ὄρχιν, ὡς τοῦτο εἶνε ἢ συνηθετέρα αὐτοῦ τάσις. Ὅθεν ὑπὸ τὴν ἐποψίν τῶν φυσιολογικῶν συνεπειῶν ἢ καταστροφῇ αὐτῇ ἀντίστοιχῇ εἰς ἀληθῆ ἐξαιρέσει τῶν ὄρχεων ἐπὶ τὸν

ελευθέρω χιτώνα (castration sous-albuginée) μερικὴν ἢ γενικὴν, ἐνθα καταλήγει ἐπὶ τέλους ἡ συμφιλιδικὴ σαρκοκλήη. Ἐξ αφάνισις παρεγχυματώδης τῶν ἐκκριτικῶν στοιχείων τοῦ ὄρχους, αὕτη εἶναι ἡ τελευταία λέξις τῆς νόσου.

Κλινικὴ ἔρευνα. Γνωστῶν ἤδη ὄντων τῶν ανατομικῶν χαρακτηριστῶν τῆς παθήσεως, ἐρχόμεθα εἰς τὴν ἕσον αἰὼν τε ἀκριβεστέραν ἐκτίμησιν τῶν κλινικῶν φαινομένων.

I. Τὸ αὐτόματον τῆς ἀναπτύξεως, εἶνε ἐν πρώτοις ὁ κύριος χαρακτήρ ὁ τίθμενος ἐπὶ κεφαλῆς τῆς ἐκθέσεως ταύτης. Αὐτόματος ἀνάπτυξις, δηλ. νόσος ἐκδηλουμένη χωρὶς νὰ προκληθῇ δι' οὐδεμιᾶς ἄλλης αἰτίας πλὴν τῆς ἐπιδράσεως τῆς διαθέσεως, ἀνευ οὐδεμιᾶς προφάσεως ἢ τυχαίου συμβεβηκότος τοῦτο παρατηρεῖται, ἂν ὄχι πάντοτε ἀπολύτως, τοῦλάχιστον εἰς τὰς πλείστας τῶν περιστάσεων.

Ἐνίοτε παρατηρήθησαν παρεμπιπτοντές τινες ἐραθισμοί, προαγγέλλοντες τὴν ἀνάπτυξιν τῆς νόσου καὶ οἰονεὶ χρησιμεύοντες αὐτῇ ὡς προσκλητήριον. Τὰ τοιοῦτοτρόπως ἐνεργοῦντα αἰτία εἰσὶ πρὸ τῶν ἄλλων αἰ περὶ τὰ θηροδίσια καταχρήσεις καὶ κατὰ δευτέρον λόγον αἰ βλεννορροϊκαὶ φλεγμοναὶ τῆς οὐρήθρας καὶ τῆς ἐπιδιδυμίδος. Ἡ δράσις τῶν αἰτίων τούτων ἀπεκρούσθη μὲν ἴσως δὲν ἀγνοῶ, ἀλλ' οὐχ ἦττον φαίνεται ὀλίγον ἀμφισβητήσιμος. Ἐπὶ πλείστων ἀσθενῶν, ὧν τὴν ἱστορίαν διέτηρησα, ἡ ἐμφάνισις τῆς σαρκοκλήης, εἶχε διαδεχθῆ ἑνάργως ἀληθῆ κατὰ χρῆσιν τῆς λειτουργίας τοῦ ὄρχους δι' ὑπερμέτρων ἐρωτικῶν ἀνδραγαθημάτων.

Πλὴν τοῦτο, ἐπαναλαμβάνω, εἶνε ἐξαιρέσις καὶ ἐξαιρέσις σπανία, καὶ σχεδὸν πάντοτε ἡ συμφιλιδικὴ σαρκοκλήη παρουσιάζεται οὕτως εἰπεῖν αὐτόματος, ὡς αἰ πλείσται διαθετικαὶ ἐκδηλώσεις, χωρὶς νὰ προπαρασκευασθῶσιν, ἢ προκληθῶσιν ὑπὸ τῆς ἐλαχίστης προφάσεως ἢ παρεμπιπτοντός τινος συμβεβηκότος. Οὕτως ὁ Dupuytren λίαν εὐλόγως ἀπεφάνετο, ὅτι εἰς συμφιλιδικὸν ἄτομον ἢ αὐτόματος καὶ ἀνευ γνωστῶν αἰτίων ἐμφάνισις ὄγκου τινὸς τοῦ ὄρχους δέον ἐκ τῶν προτέρων νὰ διήσῃ ὑπονομία περὶ τῆς εἰδικῆς φύσεως τῆς παθήσεως.

II. Ἡ συμφιλιδικὴ σαρκοκλήη εἰσβάλλει σχεδὸν πάντοτε δι' ὑποόλου καὶ βραδέος τρόπου. Εἶνε σπάνιον, ἐξαιρετικὸν μάλιστα οἱ πάσχοντες νὰ λάβωσι γνῶσιν τῆς ἐνάργεως τῆς παθήσεως τῶν εἶτε δι' ἀσυνήθους τινὸς αἰσθήματος κατὰ τὸ ὄσχεον, εἶτε διὰ τινων πιστικῶν πόνων τῶν ὄρχεων, μετὰ ἢ ἀνευ διακλαδώσεων πρὸς τὰς ὀσφυακὰς χώρας. Ἄπ' ἐναντίας ὁ γενικὸς κανὼν εἶνε ὅτι 1 θάκις πρὸς 20 κατὰ μέσον ὄρον ἢ πάθῃσι ἐκδηλοῦται δι' ἕλωσ ἀγνώστου τρόπου. Σχιδὸν ἀναλλοίωτος ἡ συμφιλιδικὴ σαρκοκλήη γεννᾶται καὶ ἀναπτύσσεται χωρὶς οἱ πάσχοντες νὰ ἔχωσι γνῶσιν αὐτῆς. Καὶ ἡ ἀπόδειξις εἶνε ὅτι γενικῶς δὲν ἀνακαλύπτουσιν ἢ κατὰ τύχην τὸ πάθημά των. Ἀκούσατε αὐτοὺς διηγουμένους τὴν ἱστορίαν των' τὸ ἴδιον ὄμα εἶνε πάντοτε.

«Ἡμέραν τινα, πᾶς λέγουσιν, ἐνδυόμενος ἔφερα τὴν χεῖρά μου ἐπὶ τοῦ ὄσχεου καὶ ἠσθάνθην ἐκεῖ ὀξόγκωσιν τινα. Εἶχον «τὸ ἐν μέρος πλέον ἐξοδημένον καὶ παχύτερον τοῦ ἄλλου» λίαν ἐξεπλάγην ἐπὶ τούτῳ, διότι οὐδὲν τέως εἶχον παρατηρήσει, πούδὲν εἶχον αἰσθάνθῃ, ὑπ' οὐδεμιᾶς ὀδύνης ἠνωχλήθην κλ.» Οὕτως, ἀπειράκις ὁ ἱατρός εἶνε ὁ ἀνακαλύπτων εἰς τοὺς ἀσθενεῖς σαρκοκλήας μᾶλλον ἢ ἦττον ἀνεπτυγμένας, τὰς ὁποίας οὐδὲως εἶχον παρατηρήσει, καὶ οὐδὲ τὴν ἐλάχιστην αὐτῶν εἶχον γνῶσιν. Τοῦτο πολλάκις συνέβη μοι, ὡς συνέβη καὶ εἰς ὅλον τὸν κόσμον. Καὶ τοῦτο ἔκχαυε τὸν Κύριον Ricord νὰ εἴπῃ.

αἰεὶν ὁ ἐπιφορτισμένος τμήμα συμφιλιδικῶν ἱατρῶν νὰ ἐπαγγυρῶν ἢ πλείοτερον αὐτὸς τοὺς ὄρχεις τῶν ἀσθενῶν, ἢ ὅσον ἐπαγγυρῶσιν αὐτοὶ οἱ ἀρρώστοι διὰ τοὺς ὄρχεις των». Συμβουλή σοφὴ, ἥς τὴν ὠφέλειαν πάντοτε ἐπεκύρωσα. Καὶ οὐδὲν τὸ παράδοξον ὅτι τὰ πράγματα συμβαίνουσιν οὕτω. Τί ἀληθῶς εἶνε ἡ συμφιλιδικὴ σαρκοκλήη; Μεταμόρφωσις, ἥτις παρουσιάζεται καὶ ἐνεργεῖται ψυχρῶς διὰ τῆς ἀνωδύνου, ἀφλεγμάντου, βραδέως. Τὸν χαρακτῆρα τοῦτον ἀνεγνωρίσαμεν κατὰ πρῶτον ἐξετάσαντες ταύτην ανατομικῶς τὸν χαρακτῆρα τοῦτον θὰ βλέπωμεν ἐν πάσῃ στιγμῇ παρουσιάζομενον ἐν τῇ κλινικῇ.

III. Ἄλλ' ἰδοὺ ἡ πάθῃσι ἀναπτυχθεῖσα, ἰδοὺ ὁ ὄρχις διηθῆ

μένος υπό νεοπλαστικού αποθέματος, αρχομένου να σκληρύνεται. Είς την περίωδον ταύτην διά τίνων συμπτωμάτων, διά ποίων σημείων χαρακτηρίζεται η πάθησις;

Εκδηλούται αυτή κατά πρώτον λόγον διά πόνων ή δι' εκπεφρασμένων λειτουργικών ταραχών; Και ως προς τούτο και ως προς πάσων εποψιν όχι, ως θέλομεν ιδεί.

Και έν πρώτοις ως προς τά άνώδυνα φαινόμενα ουδέν έχομεν να σημειώσωμεν ειμή τούτο· μικρά τις τοπική ενόχλησις, μικρόν βάρος προς τό προσβεβλημένον μέρος, και έλευσις προς τόν βουβωνικόν σωλήνα, καθ' ός περιστάσις ό όγκος είνε μέγας, όπαι είνε σπάνιον. Και τούτο είνε τό όλον. Πλήν τούτων άνιελής έλλειψις πόου, έλλειψις αξιοσημείωτος, λίαν αξιοσημείωτος, συνιστώσα ως φαινόμενον άρνητικόν ένα τών πλέον διακεκριμένων χαρακτήρων τής παθήσεως.

Εάν μάλιστα λίαν έλαφροί πόνοι έχον άναγγείλει την άρχην και τούς πρώτους τής νόσου χρόνους, τά φαινόμενα ταύτα εξαλείφονται έφ' όσον ή νόσος προχωρεί· άποσβέννυνται δ' έντελώς όπότεν αύτη βεβαιωθή.

Ούτω, πολλοί άσθενείς, μάλιστα κατά την εποχήν ταύτην τής νόσου ουδόλως άνησυχούσι περι τής καταστάσεώς των, και τούτο άπλώς μόνον διότι δέν αισθάνονται πόνον τινά έν πλήρει δέ ήσυχία διατέλουντες ως εκ τής έλλείψεως πάσης οδόντις, άφίνουσι την νόσον των ν' άναπτυχθή και ουδόλως φροντίζουν περι τής θεραπείας των.

Λοιπόν πρώτον φαινόμενον, *έλλειψις πόου*.

Δεύτερον φαινόμενον· ουδέ λειτουργικά ενόχλησις, εις τās πλείστας τούλάχιστον τών περιστάσεων. Ουδεμία άταξία εις την εκπλήρωσιν τών γεννητικών λειτουργιών, Αφροδίσιαι ήδοναι, διεγέρσις, σπερματική έκκρισις, έκσπερμάτωσις, τό πάν έμμένει ή φαίνεται έμμένον φυσιολογικόν· ουδεμία τούλάχιστον τροποποίησις ως προς τούτο παρατηρήθη.

Αν υπάρχουν σχεδόν λειτουργικά διαταράξεις παρατηρηθείσαι υπό τού άσθενούς, ή εις τās έπομένους περιστάσεις· όπότεν ή πάθησις είνε διπλή και ήπότεν αύτη κατέλαβεν εις ό-

ψηλόν βαθμόν τούς δύο άδένιας τού όρχεως. Τών λειτουργιών τότε τού όρχεως εύρισκομένων βαρέως διακεκυευμένων ή μάλιττα σχεδόν άπεσβεσμένων, οι άσθενείς παρατηρούσι ότι αι άφροδίσιαι αύτών επιθυμιαί εισί σμικραί, ότι δέν επιθυμούσι πλέον γυναίκας, ότι αι διεγέρσις άναφάνονται σπανιώτερον και δυσκολώτερον· εις βαθμόν δ' έτι μεγαλειότερον τής νόσου, αισθάνονται έκυτός άνικάνους προς εκπλήρωσιν τών γεννητικών λειτουργιών. Έν συντόμω ή γεννησιος αύτών άσθησις εύρίσκεται ήλαττωμένη, πεπιεσμένη ή έσβεσμένη· προσθέτομεν έτι ότι εις τās αύτάς περιστάσεις, όπότεν παρουσιάσθη εύκαιρία να έξετασθή τή σπερματικόν υγρόν εύρέθη τούτο ύδατώδες, διαρρέον, κακής συναφής, διαυγές, πτωχόν σπερματοζωύφιων ή μάλιστα έντελώς έστερημένον τών ζωύφιων τούτων.

Εάν λειτουργικά διαταράξεις τού είδους τούτου παρατηρούνται ένίοτε, είνε σπάνια, πολλώ σπανιώτεροι ή ό,τι γενικώς έλέχθη, ή ό,τι θεωρητικώς είνε διατεθειμένος τις να πισύσση. Είς όλας όντως τās περιστάσεις, ένθα ή νόσος περιορίζεται εις τόν ένα μόνον όρχιν, ή άκεραιότης τού άλλου όρχεως διατηρεί άρκετά καλώς την εκπλήρωσιν τών λειτουργιών, ώστε οι άσθενείς ύπ' ουδένος τών άνω προμνημονευθέντων φαινόμενων άλλισκονται. Και καθ' ός άκόμη περιπτώσεις ή πάθησις είναν διπλή, αι βλάβαι τών όρχεων εισί πάντοτε άρκούντως περιορισμένοι, ώστε ό περιορισμός τών γεννητικών λειτουργιών είνε σχετικός και διαφεύγει την αντίληψιν τού πάσχοντος. Τούτο άλλως επιβεβαιού και ή πρακτική παρατήρησις, ήν έκαστος έσχε την εύκαιρίαν να κάμη. Ούτως είνε σχεδόν έξαιρετικόν οι άσθενείς, όστινες τήσιν μεμινώσι περι τών γεννητικών λειτουργιών ν' άποκαλύψωσιν αύτομάτως εις τόν ίατρόν την μείωσιν τής λειτουργίας των ταύτης· μόνον όπότεν προσκαλούνται και έξετάζωνται εις τούτο, τότε έκθέτουσι τό έν λόγω ζήτημα, εις ό ουδόλως τέως είχαν προσέξει. Λέον όθεν ή έλάττωσις τών γεννητικών λειτουργιών μόλις να παρατηρηται (τούλάχιστον εις τās πλείστας τών περιστάσεων) ώστε να άφυπνίζη πλείότερον την επαγρύπνησιν τών ένδιαφερομένων.

Ταῦτα ἔχομεν νὰ εἰπωμεν περὶ τῶν τοπικῶν λειτουργικῶν διαταρᾶξεων, ἅτινα συνοψίζονται, ὡς βλέπετε, εἰς ὀλίγα πράγματα καὶ ἀνάξια λόγου πολλάκις.

Ἄς ἐλθωμεν εἰς τὰς γενικὰς διαταρᾶξεις. Καὶ περὶ τούτων ἀκόμη οὐδὲν ἄξιον σημειώσεως. Αἱ μεγάλαι λειτουργίαι ἀνέπαφοι. Ἀνορεξία. Οὐδὲν φαινόμενον ἀντιδρατικὸν ἢ συμπάθητικόν. Τὸ πᾶν ἐν φυσιολογικῇ καταστάσει. Ἡ πάθησις λοιπὸν εἶνε ἀποκλειστικῶς τοπικῇ, καὶ συνίσταται εἰς μεταμόρφωσιν ψυχρῶς ἐνεργουμένην καὶ οὐδεμίαν ὀργανικὴν συμπάθειαν διηγεύρουσαν. Τούτου λοιπὸν τελέντος, ἴδωμεν νῦν διὰ τίνων κλινικῶν χαρακτήρων ἢ τοπικῆ αὐτῆ πάθησις ἐκδηλοῦται.

1. Ἐν πρώτοις. Ἀκραΐδης ἀπόλυτος, φυσιολογικὴ κατάσταση τῶν καλυμμάτων τοῦ ὄσχεου καὶ τῶν ἡμέρων του. Οὐδεμία νοσηρὰ ἐρυθρότης, οὐδεμία θερμοκρασία. Οὐδὲ τὸ ἐλάχιστον σημεῖον ἐξωτερικῆς φλεγμονῆς, ὡς συνήθως παράγεται ἐκ ταύτης προκειμένου περὶ καταστάσεων τινων φλεγμονῆς τοῦ ὄρχεως ἢ τῆς ἐπιδιδυμίδος λ.χ. τῆς βλεννορροϊκῆς ἐπιδιδυμίδος.

2. Ἐξόγκωσις τοῦ ἐνός ἢ τῶν δύο ὄρχεων, καθόσον ἢ πάθησις εἶναι κατὰ τὸν ἕτερον ἢ καὶ κατὰ τοὺς δύο ὄρχεις, καὶ βαθμὸς τῆς ἐξογκώσεως ταύτης. Ἰαν κοιλίος ἀναλόγως τῆς συνοπάξεως ἢ μὴ ὑδροκῆλης. Πάν δὲν συνυπάρχῃ ὑδροκῆλη, ἐξογκωσις μικροῦ λόγου ἀξία, ἐλάχιστη μάλιστα, ὥστε μόλις εἶνε ἐπίσθητὴ ἐκ τινος περιστάσεως ἐξογκωσις παραπλησία περίπου πρὸς βλεννορροϊκὴν ἐπιδιδυμίτιδα ἐν καταστάσει διαλύσεως. Ἐάν ἀπ' ἐναντίας ὑπάρχῃ ὑδροκῆλη, ἐξογκωσις ἀναμφιβόλως πλέον βεβαιωμένη, ὁ ὄρχεον παρουσιάζει ὄγκον μικροῦ λεμονίου, καὶ τὴν ἀναλογίαν σχεδὸν ταύτην μὴ ὑπερβαίνον. Καὶ ἀληθῶς ἢ συμπτωματικῆ ὑδροκῆλη τῆς συριλιδικῆς σαροκῆλης εἶνε πάντοτε ἢ ἐλάχιστη ἢ μέσλιου τὸ πολὺ μεγέθους. Οὐδέποτε αὐτὴ καθίσταται ἴσων ὄγκωδης, οὐδέποτε αὐτὴ προσκτᾷ ἀναλογίαν τοιαύτας, ὡς παρατηρεῖται εἰς ἄλλας περιστάσεις ἀπλῆς ὑδροκῆλης. Συνεπῶς ἡ ἐξογκωσις τοῦ ὄσχεου εἶνε πάντοτε μετρία, καὶ οὐδέποτε ἰδίως αὐτὴ προσκτᾷ ὑπερμεγέθη ὄγκον, τερατώδη, ὡς ταῦτο συμβαίνει εἰς παθολογικὰς τινὰς καταστάσεις.

Τῆς ὑδροκῆλης ἀναπτυχθεῖσα εἶνε πάντοτε εὐκόλον νὰ ἐξακριβώσωμεν διὰ τῆς ψηλαφήσεως, ὅτι δὲν ὑφίσταται μόνη αὐτῇ καὶ ὅτι μόνη αὐτῇ δὲν συνίσταται ὅλην τὴν βλάβην. Ἡ μεθοδικὴ ἐξέτασις τοῦ ὄσχεου ἐπιτρέπει πάντοτε νὰ ἐξακριβώσωμεν ὅτι, πλὴν τῆς ὑδροκῆλης, ὑπάρχει καὶ νοσηρὰ τίς κατάστασις τοῦ ὄρχεως. Κατὰ μείζονα δὲ λόγον βεβαιούμεθα ἀπ' ἀρχῆς περὶ τῆς καταστάσεως ταύτης τοῦ ὄρχεως, ὅποτεν τὸ ὄργανον ἀπ' εὐθείας ἦνε προσκτὸν εἰς τοὺς δακτύλους ἀνευ ἐξιδρώματος εἰς τὸν ἐλυτρωειδῆ.

Πῶς λοιπὸν παρουσιάζεται εἰς τὴν εξέτασιν ὁ ὄσχεον οὗτος ὄρχις; Τούτο ἰδίως ἐνδιαφέρει νὰ ἐξακριβώσωμεν μετὰ προσεκτικὴν εξέτασιν.

1). Καθαρὰ ἑλλειψίς πόνου τοῦ ὄρχεως καὶ σχεδὸν ἀπύλυτος, ἰδοὺ ὁ πρῶτος χαρακτήρ ἐν ἔχομεν νὰ σημειώσωμεν ἐν ταῦθα. Ὁ ὄρχις οὗτος εἶνε εἰς σημεῖον τοιοῦτον ἀνώδυνος, ὥστε, κατὰ τὴν ἔκφρασιν τοῦ Bell «δύναται τις ἀφόβως νὰ τὸν ψηλαφήσῃ καὶ τὸν ἐξετάσῃ» μεθ' ὅλης τῆς εὐκολίας δυνάμεθα νὰ τὸν ψηλαφήσωμεν, νὰ τὸν πιέσωμεν, νὰ ἐξακριβώσωμεν τὰς ἐλαχίστας παραλλαγὰς τῆς μορφῆς, τῆς σκληρότητος κτλ. ὁ ὄρχις δὲν ἐνοχλεῖται εἰς ὅλα ταῦτα καὶ ἐπιτρέπει ἀνωδύνως ὅλα τὰ εἶδη τῆς ἐξετάσεως. Τὸ αὐτὸ ἄλλως συμβαίνει καὶ διὰ τὴν ἐπιδιδυμίδα, ὅποτεν αὐτὴ συμμετέχη τοῦ ὄγκου.

2ον. Ὑπερβολὴ τοῦ ὄγκου σταθερὰ, διάφορος κατὰ τὰς περιστάσεις, ἀλλὰ μὴ ὑπερβαίνουσα ποτὲ ὄριά τινα. Ἄς ἐκθέσωμεν εἰδικώτερον τὰ διάφορα ταῦτα μέρη.

Ὑπερβολὴ τοῦ ὄγκου σταθερὰ, εἶπομεν ἐν πρώτοις. Πλὴν ἐξαιρετικῶν τινων περιστάσεων, ὁ ὄγκος τοῦ ὄρχεως εἶνε ἀείποτε ἐξωγχιωμένος, καὶ οὐσιωδῶς ἐξωγχιωμένος. Σημειοῦμεν ἐν τούτοις, ὅτι ὑπάρχουσι περιστάσεις, καθ' ἃς ἡ ἐξογκωσις εἶνε μόλις αἰσθητὴ, ἥτις καὶ καθίσταται αἰσθητὴ, ὅποτεν συγκρίνεται πρὸς τὸν ὑγιᾶ ὄρχιν. Αἱ περιστάσεις δὲ ἰδίως αὗται παρατηροῦνται εἰς τὰς μερικὰς καὶ περιορισμένας διηθήσεις τοῦ ὄρχεως.

Ὑπερβολὴ τοῦ ὄγκου διάφορος, προσέθηκα, ἀλλὰ μὴ ὑπερβαίνουσα πάντοτε ὄριά τινα. Ἡ ἐξογκωσις ταλαντεύεται ἀπὸ

θγκου ὡς μέχρι λεμονίου. Ἦτοι μένει ἀείποτε μετρία συγ-
κρινομένη πρὸς τὴν ἐξόγκωσιν, ἣν δύναται τὸ ὄργανον τοῦτο νὰ
λάβῃ ὑπὸ τὴν ἐπτήρειαν διαφόρων ἄλλων παθολογικῶν κατα-
στάσεων.

Οὐδέποτε αὐτὴ ἀποβαίνει λίαν ὑπερβολικὴ ὡς ἡ ἐξόγκωσις,
ἣν παράγουσιν ὄγκοι τινὲς τῶν ὄρχεων λ. χ. ὁ καρκίνος. Ὁ
μεγαλειτέρος ὄγκος, ὃν ἀπαξ εἶδον νὰ περιβληθῇ, μόνη περι-
στασις γνωστὴ εἰς ἐμὲ, ἦτο παρεμφερὴς πρὸς μέγα λεμόνιον.
Ἄλλὰ πόρρω ἀπέχει εἰσέτι τοῦ ὄγκου ἐκείνου, ὅστις συχνὰ πα-
ρουσιάζεται εἰς ἄλλους ὄγκους τοῦ ὄρχεοῦ.

β) Μορφή. Ἡ καθολικὴ μορφή τοῦ ὄγκου εἶνε ὡς ἡ τοῦ ὄρ-
χεως εἶνε ἡ ὄρχις μεγεθυθεῖς. Ἐν ἄλλαις λέξεσιν ὁ ὄγκος πα-
ρουσιάζεται ὑπὸ μορφήν ὠοειδῆ, μὲ τὸ κατώτερον ἄκρον πεπα-
χυμένον. Οὐδέποτε λυμβάνει διζφορετικὴν μορφήν εἰς οὐδεμίαν
περίστασιν ἡ μορφή του παραλάσσει τοσοῦτον, ὥστε νὰ παρα-
γνωρίσωμεν τὸν ἐξωγκωμένον ὄρχιν.

δ) Σύστασις. Ἐάν ὡς πρὸς τὴν μορφήν ὁ ὄγκος ὁμοιάζῃ
ὄρχιν, ὡς πρὸς τὴν σύστασιν ὅμως κατ' ἀντίθεσιν λίαν διαφέρει.
Ἡ φυσιολογικὴ τοῦ ἀδένος σύστασις εἶνε τροποποιημένη, ἡλ-
λουμένη, καὶ ἡλλουμένη καθ' ἓνα τῶν ἐξῆς δύο τρόπων ἄλ-
λοτε μὲν ὁ ὄρχις παρουσιάζει τῆδε καχεξία ἀπλῶς μερικὴν ἀδ-
εξοῖν ἀντιστάσεως, διατηρεῖ ἐπὶ τοῦ μεγαλειτέρου αὐτοῦ μέ-
ρους τῆς περιφερείας του τὴν φυσιολογικὴν αὐτοῦ μαλακότητα.
Ἄλλοτε δὲ, καὶ τοῦτο ἰδίως εἰς προκεχωρημένην ἐποχὴν, προσ-
κτᾷ ἀντίστασιν γενικὴν καθίσταται δὲ τότε σκληρὸς τὴν μά-
ζαν, καὶ σκληρὸς δλόκληρος.

ε) Ἔτερον σημεῖον, καὶ τοῦτο ἰδίως εἶνε ἄξιον τῆς μεγα-
λειτέρας ἡμῶν προσοχῆς. Ἐάν συλλάβῃτε ἀκινήτως μεταξὺ τοῦ
ἀντίχειρος καὶ λιγανοῦ τὸν ὄρχιν, καὶ μὲ τὸν δάκτυλον τῆς ἄλ-
λης χειρὸς διατρέξῃτε τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ παρατηρεῖτε τοῦτο,
ἢ ὁμοιομερεῖς σκληρότητας μὴ προεχούσας, ἢ πυρήνας σκλη-
ροῦς μάλις πρέεχοντας. (ἀκολουθεῖ).

Σ. ΜΥΚΩΝΙΟΣ.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.

ΦΑΡΜΑΚΟΛΟΓΙΑ, ἦτοι περὶ φύσεως καὶ δυνάμεως καὶ χρή-
σεως φαρμάκων, ὑπὸ ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΑΦΕΝΤΟΥΛΗ τακτικοῦ κα-
θηγητοῦ τῆς Φαρμακολογίας ἐν τῷ Ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ, εἰς
τόμους τρεῖς. Ἐν Ἀθήναις ἐκ τοῦ Τυπογραφείου Ἰ. Ἀγγελο-
πούλου 1875—1876. Τιμ. δραχμ. 36.

Προκειμένου περὶ συγγράμματος τοῦ κυρίου Ἀφεντούλη, ὅ-
τις οὔτε διὰ πρώτην, οὔτε διὰ δωδεκάτην ταύτην φοράν πα-
ρίσταται ὡς συγγραφεὺς ἐνώπιον τοῦ κοινοῦ, δὲν πρέπει νὰ κρί-
νωμεν ὡς περὶ ἔργου πρωτοπείρου τινός, χρῆζοντος ἐνθρόνισσεως
καὶ ἀγγέλλοντος τὴν ἐκδοσὶν τοῦ βιβλίου νὰ ἐπισηνώσωμεν καὶ
εἰθισμένους τινὰς ἐπαίνους ἄλλὰ δικαιούμενοι νὰ προσδοκῶμεν
γενναῖα παρὰ διαπρεποῦς καθηγητοῦ καὶ ἡσυχμένου συγγραφέως,
εὐλογον ἦτο ἀναγνόντες τὸ βιβλίον μετ' ἐπιστασίας νὰ ἐξενέ-
γωμεν τὴν ἡμετέραν κρίσιν μετ' αὐστηρὸν ἐλεγχον. Τοῦτο ὁμο-
λογοῦμεν ὅτι ἀκριβῶς δὲν θέλομεν πράξῃ, διότι ἐπέλειψεν εἰς
ἡμᾶς ὁ χρόνος, ὥστε νὰ διέλθωμεν καὶ τοὺς τρεῖς τόμους ἐπι-
σταμένως. Ἀναγνόντες ὅμως τὰ περὶ κυριωτέρων φαρμάκων κε-
φάλαια, νομίζομεν ὅτι καὶ αὐτῷ δυνάμεθα νὰ φέρωμεν καθόλου
περὶ τοῦ ἔργου κρίσιν.

Πρώτιστα πάντων ἐντύπωσιν ἐμποεῖ τὸ μέγεθος τοῦ βιβλίου,
ὥστε ἀφ' ἑαυτοῦ ἀναφέεται τὸ ζήτημα, ἂν ἐν τῷ πολλῷ τούτῳ
ὑπάρχει καὶ πολὺ τὸ εὖ. Ἐν Ἑλλάδι ἡ δημοσίευσις ἱατρικοῦ συγ-
γράμματος ἔχει πλείστας ὕσας δυσκολίας καὶ δυσσεσεκείας, κυριω-
τάτην δὲ τὴν ποσὴν καὶ μάλισα αἰσθητὴν ταύτην, ὅτι ἡ κατανά-
λωσις μιᾶς ἐκ χιλίων ἀντιτύπων ἐκδόσεως βιβλίου ἱατρικοῦ ἀ-
παιτεῖ κατὰ μέσον ὄρον δεκαετίαν περίπου. Δὲν γνωρίζομεν σύγ-
γραμμα ἱατρικὸν ἐν τῇ ἑλληνικῇ γλώσσῃ ἐπιζῆσαν δευτέραν ἐκδο-
σιν. Ἐνεκα λοιπὸν τῆς μικρᾶς καταναλώσεως ὀλίγοις ἀποτολ-
μῶσι νὰ καταβάλωσιν ἐργασίαν καὶ χρήματα, ὅπως ἀπλῶς λέ-
γωνται συγγραφεῖς ἐπομένως ἡ ἱατρικὴ ἡμῶν φιλολογίᾳ φυσικῶς
τῷ λόγῳ εἶνε πτωχοτάτη. Ὅστις λοιπὸν εἶτε ἐκ φιλοτιμίας, εἶτε

ἐξ ἠθικῆς ὑποχρέωσης ἀποφασίσῃ νὰ ἐκδώσῃ ἰατρικὸν σύγγραμμα ἔχει οὐ μόνον τὰς ἐξ αὐτοῦ τοῦ ἔργου δυσκολίας, ἀλλ' ὀφείλει νὰ ἔχη ὑπ' ὄψιν καὶ τὴν παρ' ἡμῶν κατάστασιν τῆς φιλολογίας τοῦ ἐπιστημονικοῦ κλάδου, περὶ οὗ γράφει, ἴσως τὴν ἀκρὴν αὐτοῦ πτωχείαν. Καὶ τὰς μὲν ἐκ τοῦ ἔργου αὐτοῦ δυσκολίας ὁ κ. Ἀφεντούλης εὐστόχως εἰκονίζει ἐν τῷ προλόγῳ τῆς φαρμακολογίας. Αὐτὰ ταῦτα, λέγει, ἡ φαρμακολογία σημερινὸν ὁμοιάζει πρὸς κατεβρῦμμένον μέγα οἰκοδόμημα, ἐνῶ μυριάδες ἐργατῶν οἱ μὲν ἀνασκάπτουσι ἐτι τὰ τεῖχη, οἱ δὲ ἀποκαθαίρουσι τὸ ἔδαφος, οἱ δὲ χωροσταθμῶσιν αὐτὸ, οἱ δὲ λάτομοῦσι καὶ προσάγουσιν ὕλην, οἱ δὲ, οἱ καὶ εὐαριθμότεροι πάντων, ἀνοικοδομοῦσι· καὶ εἶναι δύσκολον ἐπιμένειν, δυσκολώτατον νὰ παράσχῃ τις ἰδέαν σαφῆ τῶν δρωμένων ἐν τῇ ἐπιστήμῃ. Τοῦτο ἔχοντες ἀδιαλείπτως ὑπ' ὄψιν, κατεστρέψαμεν τὰ περὶ φύσεως καὶ δυνάμεως καὶ χρήσεως φαρμάκων, οὐχ ὡς ἠθουλόμηλα, ἀλλ' ὡς ἠδυνήθημεν, ἐν τοῖς παροῦσι καιροῖς. Εἰς τὰς ἐξ αὐτοῦ τοῦ ἔργου δυσκολίας προσθετέον καὶ τὴν παντελῆ σχεδὸν ἐν τῇ ἡμετέρᾳ γλώσσῃ ἔλλειψιν ἄλλων συγγενῶν ἢ τῆς αὐτῆς ὕλης συγγραμμάτων. Ἀλλὰ καὶ ὁ γράφων ἐγχειρίδιον ἐπιστημονικὸν δύναται νὰ εἶνε βραχύτερον ὑπὸ τινά ἔποψιν, ἐκτενέστερον δὲ ὑπ' ἄλλην, ὡς τοῦτο γίνεται παλλήκις· διότι πολλὰ ὑπάρχουσι ἐκεῖ τὰ συμπληρόντα σχετικὰ βιβλία· ἀλλ' ἐν Ἑλλάδι λείπουσι τὰ πάντα. Ἡ συναίσθησις τῆς τοιαύτης ἐλλείψεως φαίνεται ὅτι ἐπέδρασεν εἰς τὴν σύνταξιν τοῦ ἐν τῷ λόγῳ προκειμένου βιβλίου. Ὁ δὲ περιοριστὴν γνώσεων φέρων μεγάλῃν συγγραφεὺς ἐκχέει ἀφειδῶς καὶ ἀσθόνας αὐτὰς καὶ καταστρίβει κομψῶς καὶ μετὰ μεθόδου τὰ περὶ φύσεως καὶ δυνάμεως καὶ χρήσεως τῶν φαρμάκων εὐρημένα, συγχαζόμενος ἴσως, ὅτι ἀφοῦ δὲν ἔχομεν ἄλλο σύγγραμμα τῆς αὐτῆς ὕλης, δὲν εἶνε ἀλυσαιτελὲς νὰ θεσχυρίσωμεν ἐν τῷ μόνῳ τούτῳ πᾶν ὅ,τι χρῆσιμον καὶ λόγου ἀξίον· ἐν τοῖς εὐχεστατέροις μάλιστα καὶ κυριώτεροις τῶν φαρμάκων τῆσούτων φαίνεται ἐπικρατήσας ὁ στοχασμὸς οὗτος, ὥστε πολλῶν αἱ περιγραφαί, π. γ. τοῦ ὀπίου καὶ τῆς κίνης, ἀλλήλων ἐπέχουσι μονήρασι δυνάμει.

Φαρμακολογία ἀπὸ τοῦ κ. Ἀφεντούλη δὲν εἶνε ἐγχειρίδιον πρὸς πρώτην καὶ στοιχειώδη μόνον ἀδηγίαν τῶν σπουδαστῶν τῆς ἰατρικῆς καὶ πρὸς πρόχειρον χρῆσιν τῶν ἰατρῶν, ἀλλὰ σύγγραμμα ἐκτενὲς καὶ εἰς σπουδαστὰς καὶ εἰς ἰατροὺς κατάλληλον πρὸς μελέτην ἐξηκριθωμένην καὶ ἐμπρέπουσαν εἰς τὴν περιώπῃν, εἰς τὴν διατελεῖ σήμερον ἡ φαρμακολογικὴ ἐπιστήμη.

Ἀλλὰ πλὴν τούτων ἡ διεξοδικότης τοῦ συγγράμματος ἔχει καὶ ἄλλον λόγον σπουδαιότατον. Οὐχὶ πρὸ πολλῶν ἐτῶν, ἀλλὰ χθὲς ἐτι καὶ πρῶην ἐπεκράτει ὁ συρμὸς τῆς δυσπιστίας κατὰ τῶν φαρμάκων· οἱ ὀπαδοὶ τοῦ Ἀσκληπιοῦ ἀπὸ ἰατρῶν εἶχον καταντήσῃ ἀπλοῖ παρατηρηταί τῶν νοσηρῶν ἐπεξεργασίων· οἱ νοσοῦντες κατελείποντο εἰς τὸ ἔλεος τῆς φύσεως· ὁ πυρρῶνισμὸς ὑπέσκαπτε τὰ θεμέλια τῆς θεραπευτικῆς· ἡ διαδιδόμενη πίστις, ὅτι δὲν ἔχομεν νὰ προσδοκῶμεν τι ἐκ τῶν φαρμάκων, ἀπέτρεπε τὴν προσοχὴν τοῦ ἰατροῦ ἀπὸ τοῦ πάσχοντος, ὡς τοιοῦτου, καὶ συνεκέντρον αὐτὴν πρὸ πάντων εἰς τὴν ἐξήγησιν τῶν νοσηρῶν φαινομένων· ἐσαλεύετο δ' αὐτως ἡ ἐξοχωτέρα καὶ ἡ καλλίστη τοῦ ἰατροῦ ἐντολή, ἡ σπουδὴ πρὸς ἴασιν τοῦ νοσοῦντος, καὶ μετ' αὐτῆς ἐκινδύνευε νὰ ἐκλίπῃ ἀπὸ τῆς ἰατρικῆς ἀσκήσεως ὅ,τι μάλιστα καθίστατο αὐτὴν θεοπροπέτῃ τέχνην, ἡ φιλανθρωπία.

Εὐτυχῶς ἡ ἐποχὴ αὕτη τοῦ μηδὲν πράττειν παρήλαθε· ζωηρὰ δὲ ἠγέρθη ἡ ἀμιλλα καὶ ἀκατάσχετος ἡ προσπάθεια ὅπως ἡ ἰατρικὴ ἀναλάβῃ τὸ κατ' ἐξοχὴν φιλάνθρωπον αὐτῆς ἔργον, καταγινομένη μάλιστα καὶ κυριώτατα εἰς τὴν ἴασιν καὶ προφύλαξιν τῶν νόσων. Ἐντεῦθεν οἱ νῦν διδάσκαλοι τῆς ἰατρικῆς, ὡς λέγει ἐν τῷ προλόγῳ αὐτοῦ ὁ κ. Ἀφεντούλης, μετέτρεψαν τὴν τῶς πρὸς τὰ φάρμακα ψυχρὰν ἀδιαφορίαν καὶ τὴν δυσπιστίαν πρὸς τὰς ἐξυγιαστικὰς ἐνεργείας αὐτῶν, εἰς πυρετώδη τινὰ πολυπραγμοσύνην καὶ ζήτησιν, τὰ τε παλαιὰ παντοιοτρόπως ἀναδοκιμάζοντες καὶ νέα ἄλλα καταζητοῦντες. Προβαίνει δὲ ὁ σημεῖραι ἡ θεραπευτικὴ καταρτιζομένη ὡς καὶ αἱ λοιπαὶ θετικαὶ ἐπιστήμαι, ἐπιδίδουσα εἰς ἀνάπτυξιν καὶ ἀρυσμένη τοὺς κανόνας αὐτῆς οὐχὶ ἐκ τῆς πίστεως εἰς τοὺς λόγους πρῶτων ἀ-

σκούτων κίνησιν, οὐδ' ἐκ μόνης ἐμπειρίας, ἀλλ' ἐξ ἐρευνῆς καὶ παρατηρήσεως καὶ πειράματος. Εἰς τὸν τοιοῦτον καταρτισμὸν τῆς θεραπευτικῆς συνετέλεσαν καὶ συντελοῦσι πλεῖστον ὅσον οἱ φαρμακολόγοι καὶ οἱ κλινικοὶ, ἐπιδιώκοντες τὴν ἐπιστημονικὴν ἐξακριβώσιν τῆς φύσεως καὶ δυνάμεως καὶ χρήσεως τῶν φαρμάκων. Πρὸς ἐπιτυχίαν δὲ τοῦ σκοποῦ τούτου, ὡς γνωστὸν, πρῶτον μὲν ἐξετάζουσι τὴν χημικὴν σύνθεσιν καὶ τὰς χημικὰς καὶ φυσικὰς ιδιότητας τῶν φαρμάκων ἀσχέτως πρὸς τὸν ὄργανισμόν, εἶτα δὲ ἐφαρμόζοντες ταῦτα ἐπὶ τῶν ζώων ἢ καὶ τοῦ ὑγιαινόντος ἀνθρώπου, δασκίς τοῦτο εἶνε δυνατόν, ἀναζητοῦσι διὰ τοῦ φυσιολογικοῦ πειράματος τὴν ἐνέργειαν αὐτῶν, καὶ ἐπὶ τέλους δοκιμάζοντες ἐπὶ ἀβύστων πολυαριθμῶν καὶ καταλλήλων καταστρώσουσι τὰς λεγομένας στατιστικὰς, ἐξ ὧν ἀριθμητικῶς προκύπτουσι τὰ ἀποτελέσματα, ἅτινα χρησιμεύουσιν ὡς βάσις τῆς ἐπιστημονικῆς χρήσεως τῶν φαρμάκων.

Καὶ ὁ γράφων λοιπὸν φαρμακολογικὴν σήμερον κατ' ἀνάγκην ἀκολουθεῖ τὴν αὐτὴν μέθωδον καὶ περιγράφει τὴν σειράν τῶν ἔργασίων, δι' ὧν ἐξηκριβώθη ἡ φύσις καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ χρησιμότης ἐκάστου τῶν φαρμάκων. Γράφων δ' ἐν τόπῳ, ὅπου πᾶν σχετικὸν σύγγραμμα λείπει, καὶ ὅπου ἀναγκαῖον καὶ σωτηριῶδες εἶνε νὰ διεγερθῇ καὶ ἐμπεδισθῇ ἢ εἰς τὴν ἐνέργειαν τῶν φαρμάκων πῶς οὐχὶ διὰ τῆς ἀβουτείας ἢ τοῦ ἀπλοῦ ἐμπειρισμοῦ, ἀλλὰ διὰ τῆς μεθόδου τῆς ἐπικρατούσης σήμερον ἐν τῇ ἐπιστῇ, δὲν ἠδύνατο νὰ εἶνε συντομώτερος, τοῦλάχιστον πολὺ συντομώτερος τοῦ κ. Ἀφεντούλης.

Ὁ κ. Ἀφεντούλης ὅπως ἔχει περιουσίαν γνώσεων ἐπιστημονικῶν μεγάλων, οὕτως εἶνε πλούσιος καὶ εἰς τὴν γλῶσσαν καὶ ἀφειδίης καὶ ἡ λέξις αὐτοῦ καὶ ἡ φράσις καὶ ἡ σύνταξις εἶνε πλούσιαι καὶ ποικίλαι. Κάτοχος δὲ τῆς τε καθόλου καὶ τῆς ἱατρικῆς ἱστορίας ποικίλει πολυτρόπως τὸν λόγον καὶ καθιστᾷ ἀνάγνωσμα τερπνὸν τὰ οὐλοθεν ξηρὰ ἀντικείμενα. Ἀλλ' ἐνῶ ἠξέουρει τεχνικῶς νὰ συναφῆναι τὰ πάντα καὶ χαρίεντως καὶ μετὰ τινος ἰδιορρυθμοῦ γοργότητος τῆς φράσεως, ὥστε νὰ συναρπάξῃ τὸν ἀναγινώσκοντα, κλίτων ὅμως πολλὰκις ἐπὶ τὸ ἀρ-

χαϊκώτερον περὶ τε τὴν λέξιν καὶ τὴν σύνταξιν πλεον ἢ ὅσον τοῦτο εἶνε ἀνεκτὸν καὶ καλὸν, ἀποβαίνει ἐνιαχοῦ γλωσσηματικὸς ἢ ἀνώμαλος· διότι ἐνῶ ἀρέσκειται εἰς λέξιν τινὰ τετριμμένην καὶ εἰς τὸ χυδαῖον πλεον ἐκπεσοῦσαν, ἀλλ' ἀπαντῶσαν ἐν τῷ Γαληνῷ ἢ Ἱπποκράτει, μεταρσιούται που αἰφνης ἀπ' αὐτῆς εἰς ποιητικὰς λέξεις ἀρχαίας, ἢ ἀνασκαλεύει καὶ ἀνασύρει εἰς φῶς ἐκ τῶν λεξικογράφων καὶ σχολιαστῶν παρεξήμηνον καὶ ἀχρηστον καὶ πάλαι τεθαμμένον λεξιθεῖον· ὅ,τι δὲ περὶ τὴν λέξιν, τὸ αὐτὸ παρατηρεῖται καὶ περὶ τὴν φράσιν· πλησίον συντάξεως καθωμίλημένης καὶ κοινῆς παρατίθεται σύνταξις καὶ τύπος ἀτυτικός τῆς κλασικῆς ἐποχῆς. Ἐβόμεθα νὰ ἔλειπεν ἐκ τοῦ βιβλίου ἡ τοιαύτη κλίσις πρὸς τὸ ἀρχαίσειν, διότι ἐνεκα τῆς ἀβουτείας, ἣν δικαίως ἔχει ὁ κ. Ἀφεντούλης ἐν τῇ ἱατρικῇ ἡμῶν ξιολογίᾳ, φοβούμεθα μήπως ἐπιδράσῃ κακῶς, ὅπως κακῶς ἐπέδρασεν ἐπὶ τὴν ἱατρικὴν γλῶσσαν ὁ τρόπος τοῦ γράφειν παλαιότερων τινῶν καθηγητῶν τῆς ἱατρικῆς, καὶ ἀνέγνωμεν καὶ ἀναγινώσκουμεν ἔτι καὶ νῦν πολλὰ ἀμέλει καὶ ἀμωσγέτως καὶ δῆπου καὶ ἄλλα ἀκατάληπτα καὶ ἀσχημα. Τὴν τοιαύτην λοιπὸν κακόζηλον ἀπομίμησιν φοβούμενοι, εἰς ἣν δυστυχῶς παρατηρεῖται πολλὴ ἡ κλίσις, ἐνομίσαμεν καλὸν νὰ εἰπωμεν τὰ ὅλην γὰ ταῦτα, εὐχόμενοι ὅπως οἱ νέοι ἱατροὶ ἐπιστήσασιν τὴν προσοχὴν εἰς τὰ ὄντως ἑλληνικὰ καὶ χαρίεντα, ὧν ἐρίθει καὶ ἡ φαρμακολογία, ὡς καὶ πᾶν ὅ,τι γράφει ὁ κ. Ἀφεντούλης, καὶ ταῦτα μόνον προσήσασιν εἰς ἑαυτοὺς παράδειγμα μιμήσεως ἄξιον.

Ὡς πρὸς τὸ πραγματικὸν μέρος ἡ φαρμακολογία ἔχει τὸ πλεονέκτημα, ὅτι ἐγράφη ὑπ' ἀνδρὸς πολυχρόνιον κεκτημένου κλινικὴν πείραν, καὶ διὰ τοῦτο ἀπολουθεύτος μὲν τὰ πολλὰ τοῖς ἀλλοῖς, ἔχοντος ὅμως καὶ αὐτοῦ ἴδια. Ὅστω δὲ καὶ εἰς τὰ περὶ ἐνεργείας τῶν φαρμάκων καὶ εἰς τὰ περὶ χρήσεως αὐτῶν οὐχὶ ὀλίγας συνεισφέρει καὶ ὁ συγγραφεὺς αὐτὸς συμβολὰς ἐκ τε τῆς ἰδίας ἱατρικῆς ἀσκήσεως καὶ ἐκ τινῶν ἰδίων πειραμάτων. Ὑπὸ τὴν ἐποψίν ταύτην ἐπιστῶμεν τὴν προσοχὴν τῶν ἱατρῶν εἰς τὰ περὶ κινίνης, βρωμιούχου καλίου καὶ ἄλλα.

Ἀνωμαλίαν τινὰ παρατηροῦμεν περὶ τὴν χρῆσιν τῶν σταθ-

μών τὴν ἐξῆς· ἐνῶ ἡ δόσις τῶν φαρμάκων ὀρίζεται κατὰ τὸ ἐπικρατοῦν παρ' ἡμῖν σύστημα τῶν σιταρίων, προκειμένου περὶ τῆς φυσιολογικῆς ἐνεργείας ἢ περὶ πειραμάτων, μνημονεύονται ἐνίοτε αἱ δόσεις κατὰ τὸ γαλλικὸν σύστημα τῶν γραμμαρίων. Μικρὸς κόπος ἔρκει νὰ ἄρῃ τὴν ἀνωμαλίαν ταύτην.

Λυπούμεθα διότι δὲν δυνάμεθα νὰ δημοσιεύσωμεν ἐν τῇ Ἀσκληπιῶ ὡς δαίγμα ἐν τῶν καλλιτέρων κεφαλαίων τῆς Φαρμακολογίας π. χ. τὸ περὶ ὀπίου, ὡς ἄντων λίαν ἐκτενῶν, παραλαμβάνομεν δὲ κατὰ τύχην τὸ περὶ βερατρίνης ἀποβλέποντες μᾶλλον εἰς τὰ ὅρια τοῦ Ἀσκληπιοῦ ἢ εἰς τὴν κρίσιν τῆς Φαρμακολογίας. Ἄλλως πιστεύομεν ὅτι τὸ σύγγραμμα τοῦτο, ὅπερ βεβαίως θέλει ἐπιδράσῃ ἐπὶ τὴν ἐν Ἑλλάδι ἰατρικὴν ὑπὸ τῆ ἐπιστημονικῆν καὶ γλωσσικὴν ἐποψίν, θέλει ἀποτελέσῃ μέρος τῆς βιβλιοθήκης παντὸς Ἑλλήνου ἰατροῦ, πλουσίως καὶ πολλὰς ἀνταμεῖβον τὸν ἀναγινώσκοντα αὐτό.

Γ. Κ.

Βερατρίνη, Veratrinum.

Ἀλκαλοειδές, ἐνεχόμενον ὡς τὸ κύριον στοιχεῖον ἐν τῷ ριζώματι καὶ μάλιστα ἐν τοῖς ριζαρίοις βεράτρου τοῦ λευκοῦ, Veratrum album L. Colchiciaceae, γνωστοῦ δὲ τοῖς ἀρχαίοις Ἑλλησὶ τε καὶ Ῥωμαίοις ἰατροῖς ὡς ἑλλεβόρου λευκοῦ, Ἔγχει δὲ καὶ ἐν τοῖς σπέρμασι τοῦ V. Sabadilla.

Τὸ ριζώμα τοῦ λευκοῦ βεράτρου εἶναι κωνικόν, ὡς 8 ὀφθαλμοτμ. τὸ μήκος, πρὸς τὸν καυλὸν ὡς 2 1/2 ὀφθαλμοτμ. πλατὺ, πολλὰκις πολυκέφαλον, φέρον λείψανα τῶν φύλλων τοῦ καυλοῦ ὡς τινα κόμην βροχίαν, ἐξώθεν ὑπόμαλαν ἢ ὑπόφαιον ἐν τῷ σπυροδρόμῳ ἀποστετριμμένως δακτυλιωτὴν, σὺλὰς φέρον πολλὰς ὑπολευκούς ἐκ τῶν ἀποκεκομμένων ριζαρίων, ἔνδον ἄμαυρῶς λευκὸν, σκληρὸν, δακτύλιον δεικνύον ὑπήφαιον ἐξ ἐμβίου ὑγρότητος μεταξὺ φλοιοῦ καὶ ξυλώδους μοίρας, ἀσατηρῶς δακνωδὸς καὶ κατὰ τὴν μασαθῆν, ἂν δὲ εἰς κόβιν ἀνασπασθῆ, προκαλεῖται βιοιοτάτους πταρμούς.

Ἐπιπέδη ἀβέβαιον, εἰ ὁ λευκὸς ἑλλεβόρος τοῦ Δισκοριδίου τὸ

προκειμένον φυτὸν, προειλόμεθα τὴν νῦν ὀνομασίαν τὴν βοτανικὴν, εἰς ἀποφυγὴν συγχύσεως.

Ἡ βερατρίνη $C_{12}H_{22}N_2O_8$, ἐξάγεται ἐκ τοῦ ριζώματος καὶ ἐκ τῶν τῆς σαβιδίλλης σπερμάτων εἴτε διὰ ζέσεως αὐτῶν μεθ' HCl , εἴτε δι' ἐγκριτεργασίας ἐκείνου ἐν οἶνοπνεύματι. Ἐκ μὲν τοῦ ριζώματος ἐξάγεται ἡ βερατρίνη δι' ἐνθίσεως αὐτοῦ εἰς περίσσειαν οἶνοπνεύματος 70—80 ο/ο, ἀποστάξεως μετὰ τινὰς ἡμέρας μέρους τοῦ οἶνοπνεύματος, ἀναμίξεως τοῦ ὑπολοίπου μετὰ κόνεως ζωϊκοῦ ἀνθρακός, ἐξατμίσεως μέχρι ξηροῦ, ἐκχυλίσσεως δι' ὀλίγου βραϊκοῦ ὕδατος, διυλίσεως, καταβυθίσεως μετὰ σόδα, πλύσεως τοῦ ἰζήματος ἐν πολλῷ ὕδατι, ἀναδιαλύσεως αὐτοῦ ἐν ὡς ὀλιγίστῳ H^2SO^4 , ὑποθερμάνσεως τοῦ διαλύματος ἐπὶ ὥρας μετὰ ζωϊκοῦ ἀνθρακός, νέας διυλίσεως, κατακρημνίσεως τοῦ διηθήματος δι' ἀμμωνίας καὶ ξηράνεως τοῦ πλυθέντος ἰζήματος, ὅπερ συνίσταται ἐκ βερατρίνης μετὰ τινος ῥητίνης, ἣτις ἀφαιρεῖται διὰ διαλύσεως ἐν ἀραιῷ οἶνοπνεύματι, ἐξατμίσεως καὶ πλύσεως διὰ ψυχροῦ ὕδατος. Τελευταίον δὲ διαλύεται τὸ ὑπόλειμμα ἐν ὀλίγῳ ἀνύδρῳ οἶνοπνεύματι, ὅπερ ἐξατμισθέντος ἀπομένει ἡ κερυσταλλωμένη βερατρίνη. Ἐκ δὲ τῶν σπερμάτων παράγεται, ἂν κόβιν αὐτῶν ζέσαντες μετ' ἀραιοῦ HCl μέχρι συστάσεως σιροπίου καὶ αἰεὶ νέον HCl προσθέντες ἐφ' ὅσον σχηματίζεται ἰζήμα, διυλίσσωμεν, κατακρημνίσσωμεν δι' ἀσβέστου, ζέσωμεν τὸ ἰζήμα μετ' οἶνοπνεύματος, ἐξατμίσσωμεν μέχρι στεγνοῦ, παραλάβωμεν τὸ ὑπόλειμμα δι' ὀξικοῦ ὀξέος καὶ καταβυθίσσωμεν τέλος δι' ἀμμωνίας καὶ ἀναδιαλύσωμεν τὴν βερατρίνην ἐν αἰθέρι. Ἐκ δὲ τῆς διαλύσεως ταύτης λαμβάνεται δι' ἐξατμίσεως ἡ βερατρίνη ὡς κόνις κρυσταλλώδης, ἐνῶ, ἂν ἐκ νέου διαλυθῆ ἐν ἐνύδρῳ οἶνοπνεύματι πρὸς ἀπομάκρυνσιν τῆς καὶ ἀνωτέρῳ μνησθεῖσας ῥητίνης, εἴτα δὲ ἀναδιαλυθῆ ἐν ἀνύδρῳ οἶνοπνεύματι καὶ ἐκτεθῆ εἰς αὐτόμακρον ἐξάτμισον, λαμβάνεται ἐν εἴδει μεγάλων, διαφανῶν, βασιφρόμβιων καὶ ὀρθίων κρυστάλλων.

Φέρεται ἡ βερατρίνη συνήθως εἰς κόβιν λευκωπὴν, εὐκόλως συγχολλωμένην εἰς θρόμβια, (διότι οἱ κρύσταλλοι εὐκολώτατα ὑγραίνονται καὶ λευκαίνονται ὑπὸ τοῦ ἀέρος) ἀλκαλικὴν τῆς

δρασιν, δριμεταν μὲν τὴν γεῦσιν, ἀλλ' οὐδαμῶς πιεράν, ἀνοσμιον, πταρμικωτάτην καὶ ἂν μόριον αὐτῆς ἀνασπασθῆ εἰς τὴν βίνα, μόλις διαλυτὴν ἐν ὕδατι τῷ τε ψυχρῷ καὶ τῷ ζέοντι, διαλυτὴν ἐν 3 μ. οἶνοπνεύματος, τελείως δὲ διαλυτὴν καὶ ἐν αἰθέρι καὶ ὑδρομιγέσιν ὀξείσι, τηκομένην ἐν 115° καὶ πηγνυμένην ὅταν κατόπι ψυχθῆ πρὸς ῥητινώδη οὐσίαν, ἀπανθρακουμένην ἔταν ἰσχυρῶς θερμανθῆ· εἰ δὲ ἐτι πλείον, ἀναπλεγόμενην καὶ τελείως ἀφανίζομένην.

Δοκιμασία. Ἡ ἐν ὕδατι διάλυσις, ἡ ὀξεινωθεῖσα, προσεθέντος κάλεος κυστικοῦ, διδύτω καταβύθισμα λευκόν, ἐν περιστείᾳ μὲν τοῦ κάλεος ἐλάχιστα διαλυόμενον, εὐκόλως ὅμως ἐν οἶνοπνεύματι, αἰθέρι καὶ χλωροφορμίου διαλυτόν. Ἐν τῇ δὲ οἶνοπνεύματος ἀραιᾷ διαλύσει ὁ ὑπερχλωροῦχος λευκόχρυσος μηδὲν ποιῆτω καταβύθισμα. Ἡ βερατρίνη ἐπιχυθεῖσα δι' ἄξίως HCl συγκεκεντρωμένου διαλύεσθω ἐν θερμότητι διὰ χροῖας πορφυρᾶς ὡς τὸ αἷμα. Ἀναμιγέσθω δὲ H²SO⁴ συγκεκεντρωμένῳ χρωονύσθω τὸ μὲν πρῶτον κίτρινον, ὑστερον ὡς ἀπὸ ὑσγίνου ἐρυθρὰ, τελευταῖον δὲ ἰώδης. Παρίσσεια ἀκράτου H²SO⁴ χρωονύει αὐτὴν ἀμέσως κερμασάχρονον διὰ τὴν ἐν τῇ ἀναμίξει θερμανσιν, ὑστερον πορφυρὰν προσθήκην δὲ HNO³ καταστρέφει τὴν χροῖσιν. Τὸ δὲ δι' 1/2 ὕδατος ἀραιωθὲν H²SO⁴ οὐδὲ μετὰ τὴν προσθήκην διχρωμικοῦ καλλίου χροῖσινται, εἰμὴ θερμανθῆ τὸ μίγμα δι' ἐμβαπτίσεως τοῦ δοκιμαστικοῦ σωλήνος εἰς θερμὸν ὕδωρ, ὅτε ἀμέσως ἡ κερμασάχρους χροῖα ἀναφανίσταται.

Φυλασσάσθω ἐπιμελέστατα.

Ἐπίρρημα φυσιολογικῆ. Τοὺς τόπους τῆς ἐφαρμογῆς ἐρεθίζει ἡ βερατρίνη κατ' ἰδιόζοντα τρόπον, μεταξὺ κείμενον τῆς τῶν δριμεῶν καὶ ναρκωτικῶν ἐνεργείας. Ἦτοι ἐπιτριβεῖσα εἴτε εἰς κόνιν εἴτε εἰς διάλυσιν εἴτε εἰς ἀλοιφήν, καὶ ὀλιγοστή, ἐπὶ τοῦ ὑγιούς δέρματος, φέρει ἐν αὐτῷ κατ' ἀρχάς τὸ αἰσθημα ὡς εἰ ἐνύσσαστο διὰ λεπτῶν βελονῶν καὶ ποτε καὶ κατὰ τρόπον ἰκανῶς ὀχληρὸν, ἔπειτα κνησμόν, παρακμούντα ἄμφω 10-15' ὥρ., μεθ' ἧ γεννᾶται αἰμαῶδία τις καὶ ἀναισθησία καὶ αἰσθημα ψύξεως ἐν τῷ ἐπιτριβέντι τόπῳ. Οὔτε φλεγμονή, οὐδ' ὑπεραιμία καὶ ἀ-

πλῆ συνίσταται ἐν ἀρχῇ· μόνον, ὅταν πολλὰς ἐπαλλήλους ἡμέρας καὶ διὰ μακροῦ γένηται ἡ ἐπιτριβή, ἀναφαίνεται καὶ τι ἐρύθημα πρόσκαιρον καὶ διαβατικόν. Βγχυθεῖσα ὑπὸ τὸ δέγμα φέρει πόνον κυστικὸν πολύωρον.

Εἰς τὴν βίνα ἀνασπασθεῖσα ἡ βερατρίνη, ἡ καὶ κοινοτὸς αὐτῆς, φέρει καύτον καὶ κνησμόν καὶ πταρμούς σφοδρότατους, 3—4 ὥρ. διαρκούντας, μετ' ἐφεπομένης σφοδρᾶς ὑπεραιμίας καὶ κορυφῆς καὶ ἱπιστάξεως πολλάκις, ὅτε καὶ διακρῦρῶτα πολλὰ ἀναφαίνεται κατ' ἀνάκλασιν τοῦ ἐρεθισμοῦ ἢ συμπάθειαν, καὶ σιέλισμῆς.

Εἰς τὸ στόμα ληφθεῖσα φέρει καύσον ἐν τῇ κορυφῇ τῆς γλώσσης τὸ πρῶτον, εἶτα αἰμαῶδιαν καὶ ἀναισθησίαν τὴν ἰσθμὸν ἐρεθίζει δριμεῶς καὶ κυσσοῦδος καὶ ἐπὶ μακρὸν καὶ προκαλεῖ ἀφθονίαν σιέλου ἐν τῷ στόματι. Καταποθείσα κατὰ 0,004—0,006 γραμμ. φέρει ἀνορεξίαν, ναυσίαν καὶ ἀέλιπος προκάρδιον κατὰ σιτ. 1/2 παράγει θερμασίαν ὀχληρὰν ἀπὸ τοῦ ἰσθμοῦ διὰ τοῦ εἰσοφάγου καὶ τοῦ στομάχου διαχεομένην ἀπανταχοῦ τῆς κοιλίας, εἶτα δὲ ναυσίαν στραγγαλιώδη, ἔμετον ἐπίμονον καὶ ποτε καὶ αἰματηρὸν, λυγρὸν ἐνίοτε σπασμῶδη, σιελισμόν, γαστραλγίαν καὶ ἐντεραλγίαν, ἢ βορβορυγμούς καὶ διάρροϊαν ὀρώδη, καὶ ποτε δὲ καὶ αἰματηράν. Ἄν ἐπαναληφθῆ δόσις τοιαύτη, γεννᾶται ἀληθὴς κατάσπαις χολεροειδῆς, ὡς ἐνέτυχεν ἡμῖν ποτὲ δόσις βερατρίνης σιτ. 1 εἰς καταπότικ πρὸς ρευματισμὸν ἄξιν, ἄτινα λαβόντι πάντα διὰ νυκτός, ἐπέηλθε τῷ ἀβρώστω βραιότατος ἔμετος καὶ διάρροϊα μετὰ πόνων κωλικῶν δριμεῶν, ψύξις τῶν ἀκρίων καὶ λειποθυμία διηνηκῆς, τὴν δ' ἐπιούσαν εὐρομένον τὸν ἀβρώστον βαρύτερα καταπεπονημένον καὶ καταπεπνωκότα τὸ πρόσωπον, τοὺς δὲ ὀφθαλμούς ἔχοντα κίλους, βραδέως δὲ παλλόμενον τὴν καρδίαν καὶ διαλειπόντως καὶ ἀσθενῶς.

Τέχιστα ἀναπίπτει ἡ βερατρίνη ἀπὸ τε τοῦ δέρματος καὶ μέλλιστα τοῦ γυμνοῦ τῆς ἐπιδερμίδος καὶ ἀπὸ τοῦ πεπτικοῦ σωλήνος καὶ ἀναδίδει τὴν καθολικὴν ἐνέργειαν. Ὅτι δὲ καὶ ἀπὸ τοῦ ὑγιούς δέρματος ὄντως ἀναπίπτει, ἀποδεικνύει τὸ αἰσθημα

τῆς αἰμοωδίας καὶ τῆς ἀναισθησίας καὶ ψύξεως, τὸ πᾶσι καὶ ἀκτινοβολούμενον ἀπὸ τοῦ τύπου τῆς ἐπιτριβῆς πρὸς τὰς κορυφὰς τῶν δακτύλων χειρῶν καὶ ποδῶν, ὡς καὶ οἱ σπασμοὶ τῶν προσωπικῶν μυῶν καὶ τῶν βλεφάρων, οἱ συνιστάμενοι ἐστὶν ἐπὶ παρατεταμένη ἐπιτριβῇ. Ἀναποθεῖσα δὲ γεννᾷ νῦν σειρά φαινομένων, δηλούντων ἀπάντων, ὅτι βιολογικῶς διατίθεται ἐν σὺστημα τῶν νεύρων. Καὶ πρῶτον μὲν ἐπέρχεται τὸ μνηστῆρ ἢ δὴ ἀσθμα τῆς αἰμοωδίας καὶ τοῦ κνησμοῦ κατὰ τὰς κορυφὰς τῶν δακτύλων διαχρόμιον ἐφεξῆς ἐπὶ τῆς ἐξωτερικῆς ἐπιφανείας τῶν σκελῶν καὶ ἀνὴν πρὸς τὸν κορμὸν καὶ τὴν βῆχιν καὶ τὸ ὀρχίπεδον, παραμένον δὲ μάλιστα περὶ τὰς ἀρθρώσεις καὶ σχηματιζόμενον ὡς εἰ ἐπάλληλα κύματα ψύχους καὶ θάλπου διετρέχον τὰς ἀρθρώσεις. Τῷ αἰσθητικῷ τούτῳ παρέπεται νῦν ἀπέμβλυσις τῆς ἀρτῆς καὶ τρόμος τῶν μυῶν, προὐκὼν ἐνίοτε μέτρησι σπασμῶν ἐν προσώπῳ καὶ σκέλει.

Ἡ ἀναπνοὴ βραδύνεται ἢ θερμοκρασία τοῦ σώματος καταπίπτει οὔτε σταθερῶς οὔτε ἐπισήμως παρὰ τοῖς ἀνθρώποις, οὔτε τοῖς ὑγιέσιν οὔτε τοῖς πυρέσσουσιν. Οἱ σφυγμοὶ ἀραιώνονται καὶ γίνονται μικροὶ καὶ τὰ τελευταῖον ἀνώμαλοι· ὁ τρόπος δὲ τῶν ἀρτηριῶν χαλαρᾷ μέχρι συγκοπῆς τῆς καρδίας. Ἐπέρχεται στενοχωρία προκάρδιος πολλῆ καὶ ὡσεὶ ἀποπνιγμένου ἀνθρώπου δι' ἔλλειψιν ἀέρος. Ἡ διάνοια θολοῦται μόνον ὅταν τραπῶσι τὰ πράγματα ἐπὶ θάνατον· τότε δὲ ἐπέρχονται καὶ σπασμοὶ καθολικοὶ, ἐξάντλησις τῶν δυνάμεων, παράλυσις τῆς καρδίας, ὁ δὲ θάνατος ἐν τῇ συστολῇ ταύτης. 1—3 σιτ. ἀρκοῦσιν ἐκ δηλητηρίασιν ἀνθρώπου ἐνηλίκου.

Ἡ νεκροτομὴ εἰδείξει λίμνασιν τοῦ αἵματος ἐν τοῖς κόλπῳ τῆς καρδίας καὶ ἐν ταῖς μεγάλοις ἀγγείαις ὡς ἐν ἀπνοίᾳ. Ὁ νεκρὸς πῆγνυται καὶ ἀποξηλοῦται ἐνωρὶς καὶ ἐπὶ μακρὸν. Φλεγμονὴ ἐν τῷ πεπτικῷ σωλῆνι οὐδεμία (:) οὐδέποτε περιτηρήθη, τὸ πολὺ ὑπεραιμία ἀπλή.

Ἀνιδοτα χημικὰ μὲν εἶναι τὰ δεψώδη καὶ τὰ ἰωδιούχα· μηχανικὰ δὲ ἢ τεχνητῇ ἀναπνοῇ δυναμικὰ δὲ τὰ διεγερτικὰ καὶ κατ' ἐξοχὴν ἢ ἀνισούχος ἀμμωνία κατὰ 10—20 σταγόν.

νας ἐν κναθίσκῳ ἀρωματικῷ ἐγγύματος καθ' ἡμέραν. Κατὰ τοῦ ἐμέτου τὸ κίτρικόν οἴζι μετ' ἐγγύματος καφέ.

Ἀποκρίνεται ἐκ τοῦ σώματος διὰ τῶν νεφρῶν μάλιστα. Τὰ οὔρα τῶν διὰ βερατρίνης δηλητηριασθέντων ζώων ἐφάνεσαν θαυμάσιον· ἀνεκάλυψε δ' ἐν αὐτοῖς καὶ ἡ χημεία τὸ δηλητήριο. Ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν σιλοποιῶν ἀδένων διακρούγει ἡ βερατρίνη, πολλὴ δὲ καὶ ἐκ τοῦ πεπτικοῦ σωλῆνος, εἰς θν καταφέρεται διὰ τῆς χολῆς, ἢ οὐ ὁ βλενοῦσιν χρησιμεύει ὡς τόπος ἐκκρίσεως.

Κατὰ συστήματα νῦν διεξεργασμένοι τὰς ὑπὸ τῆς βερατρίνης ἐν τῷ σώματι ἀλλοιώσεις, παρατηροῦμεν ὅτι πρῶτον ὁ πεπτικός σωλῆν ἀεὶ καὶ σφόδρα πειράζεται ὑπὸ τοῦ φαρμάκου ἐπανιστάμενος πρὸς τε τὰ ἄνω καὶ πρὸς τὰ κάτω, ὅπως δῆποτε καὶ ἂν εἰσέλθῃ ἡ βερατρίνη εἰς τὴν κυκλοφορίαν. Τὴν διαταραχὴν ταύτην ἐξήγησάν τινες ὡς φαινόμενον τετανικόν, ὡς τί που εἶδομεν παραγόμενον καὶ ὑπ' ἄλλων ἀλκαλοειδῶν καὶ μάλιστα τῆς κουραρίνης καὶ τῆς νικοτίνης, καὶ ἄρα εἶτε ὡς προὐκὼν ἀνακλαστικῆς ἐνεργείας ἐξ ἐρεθισμοῦ τῶν αἰσθητικῶν θηλῶν τῶν ἐντέρων, εἶτε ὡς ἀπόρριον πρωτοτύπου διεγέρσεως τῶν τοῦ βραχίτου γαγγλιακῶν κυττάρων. Ἡ αἱματέμεισις φαίνεται προερχομένη ἐκ βήξεως τῶν τριχοειδῶν τοῦ στομάχου ὡς ἐκ τῆς βίαις καὶ τοῦ στραγγαλισμοῦ τοῦ ἐμέτου. Αὐτὸ τοῦτο πιστεύομεν ὅτι συμβαίνει κατ' ἀντίτροπον λόγον καὶ ἐν τοῖς ἐντέροις, ἀφοῦ ἡ νεκροτομὴ οὐδὲν οὐδέποτε εἰδείξει σημεῖον ἀληθοῦς φλεγμονῆς.

Ἡ κυκλοφορία ταχυνθεῖται ἐπὶ μικρὸν ἐν ἀρχῇ, βραδύνεται ἔπειτα σταθερῶς ἐκ τῆς βερατρίνης. Γίνονται δηλαδὴ οἱ σφυγμοὶ ἀραιοὶ ὡς ἀπὸ ἀκοντίνης καὶ ἀραιώνονται κατὰ 10—20—30 ὑπὸ τὸν κατὰ φύσιν ἀριθμὸν ὁ Gubler εὑρεν αὐτοὺς ἀπᾶξ ποτὲ 35. Πάλιν δὲ ὅταν ἀπὸ θανατώδους δόσεως ἐπέλθῃσι σπασμοὶ καθολικοὶ, ταχύνονται μὲν τότε οἱ σφυγμοὶ, ἀλλὰ καὶ γίνονται ἀδύνατοι καὶ εὐπίστοι καὶ ἐλαστοί. Ἡ πίσις τῆς στήλης τοῦ αἵματος ἐν ἀρχῇ αὐξάνει, ὑστερον ἐλαττοῦται καὶ αὕτη καὶ εὐρίσκειται ἤδη ἠλαττωμένη καὶ ὅτε ἡ ἀραιώσις τῶν σφυγμῶν ἐπίσημος ἐστὶ. Ἀφοῦ δὲ πᾶσι τῶν σφυγμῶν ἀραιώσις ἐξηγεῖται ἐξ ἐρεθισμοῦ τῶν βυθμιστικῶν κέντρων, τῶν τε ἐν τῷ προμήκῳ

και εν τη μυϊκή σαρκι της καρδιας, ταυτα δε εκφρονται εκ της πνευμονογαστρικου η συνεχονται αυτω, επεται οτι ερεθίζεται υπο της βερατρίνης αυτω δη τουτο το πνευμονογαστρικόν νευρον το κατ' αρχας, επιτα δε παραλύεται τελείως, οτε και οι σφυγμοι δι' απύλυσιν πλήρους της δυνάμεως των νεύρων των κινητικων της καρδιας ταχύνονται και συνεξαθενουσιν.

Η αναπνοή βραδύνεται αεί, όταν αναδώση το φάρμακον πλήρη την ενέργειαν. Επειδή δε βραδύνεται και τα διατηρηθῶσι τα πνευμονογαστρικά και τα μη, επεται οτι βλάπτεται ήτοι παραλύεται το αναπνευστικόν κέντρον, το εν τῷ φαχίτη, και παύει ήτοι έπομένως διεγείρομενον κατά φύσιν υπό του νομίμου διεγερτηρίου αυτου, του αέρος, διὰ των ακρεμόνων του πνευμονογαστρικου.

Αν από του ανθρώπου προσέλθωμεν εις τα ζῶα, βλέπομεν και εν αυτοις κατά τα ούσιωδέστατα την αυτην συνισταμένην εικόνα των τοπικων και καθολικων συμπτωμάτων των από βερατρίνης. Και των ζῶων πειράζεται ο πεπτ. σωλην. ως ο των ανθρώπων, αλλά παρ' εκείνοις πλείον σχετικῶς απαιτείται να δοθῆ το φάρμακον, όπως αναταράξη αυτον εις έμετον στραγγαλιώδη και διάρροικν και στροφώματα αλγεινά, συνιστάμενα πάντα, οθεν δήποτε και εισδώση το φάρμακον εις την κυκλοφορίαν.

Βατριχοις έγχυθείσα υπό το δέρμα, φέρει το κατ' αρχας βραχείαν ανησυχίαν, εκδιώκουσα τα ζῶα από τόπου εις τόπον μετ' ελίγον φέρει παράλυσιν η ορρότερον ειπείν πῆξιν των οπισθίων σκελών, μετά δε τινα δευτερόλεπτα τετανικούς σπασμούς παροξυσματώδεις. Οίτοι δε επαλλασσόμενοι βραχεία των μυων παραλύσει και διεγείρομενοι οτε μεν αυτόματοι, οτε δε εξ ερεθισμων βικιοτέρων, διαλύονται βαθμηδόν εις συνεχῆ τινα των μυων ενων σπασμοιδίαν (την και εν τη αναπαύλα παρατηρουμένην) και τελευταίον αποσβέννυνται εις τελείαν παράλυσιν των μυων, εξ ης μεν μετά τινος ώρας η και ημέρας ανακώπτουσι οι βάτραχοι, οτε δε απόλλυνται. Τα θερμαιμα των ζῶων πρώτον μεν καταλαμβάνονται υπό δυσκαμψίας των σκελών, αι δε κινήσεις γίνονται διὰ ταυτα τρημώδεις και αβέβαιοι αποπειρώ-

μενα δε η εξαναγκάζόμενα να ήροστατηώσιν η να κινηθῶσι, πάσχουσι κλονους ελαφρούς. Αν έγχυθῆ πλείων η βερατρίνης οτε μεν εκλύονται αι δυνάμεις μέχρι παραλύσεως, εν η απόλλυνται τα ζῶα, οτε δε συνίστανται σφοδρότατοι κλονοι, ύφ' των εκτινάσσονται τα ζῶα βιαίως εκ του τόπου, εν η έκλειντο ακίνητα και ωσει νεκρά γίγνεται δε τουτο μάλιστα όταν ει κεντηθῶσι δια βελόνης. Προϊόντος του χρόνου εξασθενει η αίσθησις εν τῷ δέρματι, τα δε ζῶα τότε η μένουσιν ήλως ακίνητα, η αντιδρῶσι προς τους ερεθισμούς μόνον δια τοπικης και ελαφρας σπασμοιδίας των ερεθιζομένων τόπων. Η διάνοια των ζῶων φαίνεται διαμενουσα καθαρά μέχρις εσχάτων. Ως δε παρὰ τοις ανθρώποις, αυτω και παρ' άπασι τοις ζῶοις, θερμαίμοις τε και μη, αραιοϋνται και εξασθενουσιν οι παλμοι της καρδιας, ως και η πίεσις του αιματος επί των άγγείων από δε 0,06 σιτ. άμέσως παραλύεται η καρδια μαστοφῶρων εκ των μικροτέρων. Ομοίως αραιοϋται και η αναπνοή, μόλις ποτε άπ' ελίγης βερατρίνης εν αρχη και παροδικῶς επιταχυνθείσα παραλλήλως δε ταπεινϋνται και η θερμοκρασία των ζῶων. Πλήν του έμετου και της διαρροίας και του σιελισμου, του κατ' ανάκλασιν από της ναυτίας, ουδεμία άλλη των διακρίσεων αυξάνεται εν τοις ζῶοις.

Πρωτοπλασματοιδη σώματα παραλύονται τελείως και γίνονται ακίνητα και από αραιοτάτης διαλύσεως βερατρίνης και αποσυντιθεται ήμοίως παραλύεται και καταλύεται και η άμιβοειδής κίνσις των λευκων αιμοσφαιρίων κατά Hinz. Επειδή δε κατά Bezold αι νευρικοί ίνες ως και τα γάγγλια των νεύρων τά τε εν τῷ κέντρῳ του νευρικού συστήματος και τα εν τῇ περιφερείᾳ του σώματος, η εν εσωτερικαίς όργάνοις, οίον τῇ καρδίᾳ, τοις πνεύμοσι και αλλαγοῦ, σύγκεινται εν τοιούτων πρωτοπλασματοιειδων στοιχείων, εξ αυτων δε ήμοίως σύγκεινται και αι ίνες των μυων (η εν ταις μυϊκαίς ιστιν ενεγομένη λευκοματώδης ινική ούσια), μάλις αι των εγκραταίς διεληγμένων γραμμάτι, των δεσποζομένων υπό της βουλήσεως, ως και αι νευρικοί ίνες (η εν τῇ άξωνι αυτων εγκειμένη ούσια), εζήτησαν ενταυθεν να εξηγήσωσιν οι περι την Bezold και τον Hinz την έ-

νέργειαν τῆς βερατρίνης ἐπὶ τῶν νεύρων καὶ ἐπὶ τῶν μυῶν.
 Ἀλλὰ περὶ τὴν δέξιν τῆς ἐνεργείας τῆς βερατρίνης ἐπὶ
 τῶν νεύρων καὶ μυῶν προαιρετικῶν καὶ δὴ καὶ τῆς καρδίας ἀ-
 τῆς ἠσυχολήθησαν μεθ' ὑπομονῆς ἀξιαγύστου πολλοὶ καὶ ἄλλοι
 τῶν περὶ τὴν δύναμιν τῶν φαρμάκων ἐπ' ἐσχάτων ἀκριβολογη-
 σάντων, καὶ ἀνεκάλυψαν μὲν πολλὰ στοιχεῖα τοῦ μηχανισμοῦ
 τῆς ἐνεργείας τοῦ περιέργου φαρμάκου, οὐ μὴν γὰρ πάντα διεσά-
 φησαν ὑπὲρ πάσαν ἀμφιβολίαν.

Καὶ πρῶτον συμφωνοῦσι πάντες, ὅτι οἱ προαιρετικοὶ μῦς ἀ-
 λίσκονται ἐν ἀρχῇ τῆς δράσεως ὑπὸ σπασμῶν, ἀλλὰ δὲν συμ-
 φωνοῦσι καὶ πάντες περὶ τοῦ τρόπου τῆς γενέσεως τούτων. Οἱ
 μὲν δηλαδὴ παραδέχονται ὅτι ἡ διέγερσις προέρχεται κατὰ τὴν
 συνήθη τρόπον ἐξ ἐρεθισμοῦ (προδιεγέρσεως) τῶν νεύρων ἐν τῷ
 ῥαχίτι' ὡς ἀπόδειξιν δὲ φέρουσι τὸ ὅτι οἱ σπασμοὶ καταλαμβάνου-
 νουσι, καὶ τοὶ ἀνάκτως, ἀλλὰ καὶ οὕτως ὅμως, ὅταν τὸ σῶμα
 καὶ δεύτερον ὅτι γεννῶνται καὶ ἐν σκέλεσιν, ὧν προσηπείθησαν
 αἱ ἀρτηρίαι, καὶ εἰς ἀπομένους μόνον διὰ τῶν νεύρων ἠδύνατο
 νὰ ἐπιδράσῃ ἡ βερατρίνη. Οἱ δὲ τούτων πιστεύουσιν, ὅτι ἡ
 σύσπασις εἶναι ἀμεσον καὶ καθαρὸν ἀποτέλεσμα τῆς διεγέρσεως
 τῶν μυϊκῶν ἰνῶν καθ' ἑαυτὰς' συγκρίξουσι δὲ τὴν πίστιν ταύτην
 ἐπὶ τοῦ ὅτι καὶ ὅταν διατμηθῶσιν οἱ τῶν νεύρων κορμοί, ἐπι-
 δεθῶσι δὲ καὶ τὰ ἀγγεῖα (1), πάλιν συμβαίνουσιν οἱ βηθέντες
 σπασμοί. Συμβαίνουσι δὲ, ὃ καὶ ἐτι περιεργότερον, καὶ ἐν ζώοις
 κουραρισθεῖσιν, ὧν δηλαδὴ ἡ σπικτικὴ δύναμις ἀπώλετο ἤδη
 μάλιστα δὲ καὶ ὅτε τὸ διὰ τοῦ κουραρίου παραλυθὲν σκέλος ἀ-
 πεκόπη τοῦ σώματος, καὶ τότε πάλιν διεγείρονται οἱ σπασμοὶ
 ὡς καὶ ἡ πρὸς τὸν ἠλεκτρισμὸν εὐαισθησία, ὅταν ἀμέσως ἐπιτε-
 θῇ ἐπὶ τῶν μυῶν βερατρίνη· καὶ εἶναι λοιπὸν, ὡς ἂν τις εἴπῃ,
 διεγέρσις τῶν μυῶν δι' ἀμέσου ἐρεθισμοῦ μηχανικοῦ ἢ γαλιαν-
 κοῦ. Ἀποτέλεσμα δὲ τῆς διεγέρσεως ταύτης εἶναι ὅτι αἱ μυϊ-
 καὶ ἴνες συσπῶνται οὐχὶ διὰ μιᾶς καὶ ἀκαριαίως, ἀλλὰ κατὰ
 παράτασιν οὕτως εἶπεῖν, ἥτοι γίνονται τετανικαί· ὃ ἐστίν, ἀφοῦ
 συσπασθῶσιν αἱ μυϊκαὶ ἴνες κατὰ τὸ σύνηδες, εἴτε ἐμμέσως ἀπὸ
 τοῦ νεύρου αὐτοῦ, εἴτε ἀμέσως ἐρεθισθεῖσιν ὑπὸ τοῦ ἀναπόθεν

τοῦ καὶ ἐγκυκλοφορουμένου διὰ μέσου αὐτῶν φαρμάκου, δὲν γα-
 λῶνται πάλιν ὁμοίως κατὰ τὸν αὐτὸν ῥυθμὸν, ἀλλὰ παρέλι-
 ται εἰς μῆκος βαθμιαία τις καὶ ἀνεπιλόθητος ἢ γάλασις· ὡστε
 φαίνεται τις οἰονεὶ σπικτικὴ κατέχων τὸν μῦν. Οἱ δὲ λεπτολο-
 γοῦντες ἐτι πλείων παραδέχονται ὅτι ἡ σπασμωδία συνίσταται,
 διότι ἐν τοῖς μυῶσι, τοῖς διατεθειμένοις ὑπὸ τῆς βερατρίνης, ἐν-
 τείνεται ἡ ζωτικὴ δύναμις ἥτοι αἱ ζωοχημικαὶ πράξεις, ὅθεν
 γεννᾶται πλείων θερμότης ἐν αὐτοῖς, ἡ καὶ πράγματι φυσικῶς
 καταδεικνυομένη· ὅπου δὲ πλείων θερμότης, ἐκεῖ καὶ πλείων ἐ-
 νέργεια καὶ ἀρα καὶ δύναμις διὰ τὴν μετάπτωσιν τῆς ἐτέρας
 δυνάμεως εἰς ἐτέραν. Ἀλλὰ φόβος ἐνταῦθα, μὴ κενεμβατώμεν
 ἐν τῷ ἀμυδρῷ σκόρῳ, τὸ μεταξὺ ἀπάτης καὶ ἀληθείας, τηλι-
 καῦτα λεπτολογοῦντες. Ἐν τῷ σταδίῳ τοίνυν τούτῳ τῆς ὅπως
 δῆποτε προσεγομένης μείζονος διεγερτότητος τῆς τῶν μυῶν οὐ-
 σίας ἐπαλλάσσονται τετανικαὶ σπασμωδίαὶ ἢ κλόνοι τῶν μυῶν
 μετὰ τελείας ἠσυχίας ἢ ἡρεμίας ἢ χαλάρσεως, πολλάκις δὲ το-
 ποῦτον συγχάκις καὶ τοσοῦτον ἀνωμάλως, ὡστε τὰ ζῶα, ἐφ' ὧν
 πειραματίζεται διὰ βερατρίνης, φαίνονται ὡσεὶ ἐπασχον σκελο-
 τύρῃν, πηδῶσιν ἀπὸ τόπου εἰς τόπον, ἢ σαλεύουσι κατὰ κωμι-
 κώτατον τρόπον τὸ ῥύγχος, ἢ κλονοῦνται τὰ πρόσθια ἢ τὰ ὀ-
 πίσθια σκέλη ἢ τὴν κέρκον, ὡς εἰ ἤθελον νὰ χορεύωσι, καθ' ἃ
 σημεῖοί ὁ de Graaf. Ὅτι δὲ οἱ σπασμοὶ οὗτοι εἶναι περιφερικῆς
 καταγωγῆς καὶ αἰτίας, ἀποδεικνύει ἡ παρατήρησις, ὅτι γεννῶν-
 ται καὶ ἐν ζώοις, ὧν ἀπεκόπη ὁ ἐγκέφαλος καὶ ὁ ῥαχίτις, καὶ
 δεύτερον ὅτι γεννῶνται καὶ ἐν σκέλεσιν, ὧν ἀπεκόπησιν οἱ τῶν
 νεύρων κορμοί.

Παρέπεται νῦν τῇ διεγέρσει γάλασις τὸ πρῶτον, παρόλυσις
 ἔπειτα τελεία τῶν μυϊκῶν κινήσεων ἐν τοῖς ζώοις, ἀρχομένη
 ἀπὸ τῶν προσθίων μελῶν καὶ βαθμιαίως προϊούσα ἐπὶ τὰ ὀπί-
 σθια· καὶ εἶναι ἐπομένως ἡ βερατρίνη κραταῖον δηλητήριον τῶν
 μυῶν, κατὰ τὴν ἐννοίαν δηλαδὴ τῶν διαιρούντων τὰ νερκωτι-
 κὰ εἰς δηλητήρια τῶν μυῶν καὶ τῶν νεύρων. Ἀλλ' ὅμως καὶ
 τὰ νεῦρα τὰ κινοῦντα τοὺς μῦς παραλύουσι, καὶ τοὶ δὲν συμφω-
 νοῦσι καὶ πάντες οἱ πειραματισταί, εἰ τὰ κινητικὰ νεῦρα κρο-

διεγείρονται τῶν μυῶν, ἢ προπαραλύονται τούτων, ὡς οὐδὲ εἰ τὰ νεῦρα διεγείρονται καὶ παραλύονται κεντροφύγως ἢ κεντρομόλως.

Ὅτι ὁ ἐγκέφαλος μένει ἀπεύρακτος ἀπὸ τῆς βερατρίνης, τῆςλάχιστον πρωτοπαθῶς, συνῆδουσι πάντες· ὕστερον ὁμῶς ἐπέρχεται παρὰ τοῖς ἀνθρώποις καὶ ζῴων καὶ θόλωσις τῆς δράσεως εἰς ἀπόδειξιν, ὅτι βλάπτεται ὁ ἐγκέφαλος, ἔστω καὶ διὰ συντάραξιν τῆς κατὰ φύσιν διανομῆς τοῦ αἵματος ἐν αὐτῷ, ἐκ βλάβης δηλαδὴ τῆς ἀναπνοῆς καὶ κυκλοφορίας.

Ἄλλ' ὁ προμήκης μυελὸς βέβαιον ὅτι δεινὰ πλάθει ἐκ τοῦ φαρμάκου, μάλιστα δὲ τὰ ἐν αὐτῷ κέντρα τῆς ἀναπνοῆς καὶ κυκλοφορίας. Καὶ πρῶτον τὰ περιπλανώμενα νεῦρα ἐρεθίζονται ὑπὸ τῆς βερατρίνης ἐν τε τῇ διανομῇ αὐτῶν μεταξὺ τοῦ καρδιακοῦ μυός, καὶ ἐν τῇ κεντρικῇ ἐκφύσει, ὕστερον δὲ ἐξασθενῶσιν ἢ καὶ τελείως παραλύονται· ὁμοίως δὲ ἐν ἀρχῇ ἐρεθίζεται ὁ καρδιακὸς μῦς καὶ τὰ ἐν αὐτῷ κυριολεκτικῶς κινητικὰ κέντρα, ὕστερον δὲ γαλιᾶται καὶ ἐξασθενεῖ καὶ τὸ τελευταῖον παραλύεται τελείως. Ἀποτέλεσμα δὲ τῆς διαθέσεως ταύτης τῶν νεύρων, ἀφ' ὧν ὀρίζεται ὁ τόνος καὶ ὁ ρυθμὸς τῶν κινήσεων τῆς καρδίας, εἶναι ὅτι ἐπ' ὀλίγου μὲν φαρμάκου ἐρεθιζομένων μόνον τῶν κινητικῶν κέντρων, τῶν ἐν τῇ καρδίᾳ, ταχύνονται οἱ σφυγμοί, ἀπὸ πλείονος ὁμῶς ἐρεθιζομένων τῶν ρυθμιστικῶν κέντρων, τῶν ἐκ τοῦ πνευμονογαστρικοῦ βραδύνονται· ἀπὸ δ' ἔτι πλείονος ἀκίνητα ἢ καρδίᾳ διὰ τελείαν παράλυσιν τῶν κινητικῶν αὐτῆς κέντρων. Ἴσως αἰτία τῆς βραδύνσεως τῶν παλμῶν εἶναι κἀνταῦθα σπασμωδικὰ τινε τοῦ καρδιακοῦ μυός, ὃ φαίνεται ὑποδηλούμενον καὶ ἐκ τοῦ ὅτι βερατρίνη, ἐπιτεθεῖσα τῇ καρδίᾳ βατράχων, ἐμβάλλει ταύτην ἐν ἀκαρεῖ εἰς τέτανον· ἀλλ' ἐννοεῖται καὶ οἰσθενεῖν ὅτι ἡμεῖς πόρρω ἔσμεν τοῦ γνωμασεῦται περὶ τοσοῦτον ἀκροσφαλῶν ζητημάτων τῆς φυσιολογίας τῶν νεύρων, ἀπλῶς δὲ μόνον ἀφηγοῦμεθα τὰ πορίσματα τῶν πειραματισθῶν.

Τὸ κινητικὸν τῶν ἀγγείων κέντρον, τὸ ἐν τῷ προμήκει, ἐρεθίζεται ἐν ἀρχῇ, ὕστερον παραλύεται· διὸ καὶ ἐν ἀρχῇ αὐξάνει ἡ πίεσις τοῦ αἵματος ἐπὶ τῶν ἀγγείων παραλλήλως πρὸς τὴν ἀρ-

χίτην ταχύνει τῶν παλμῶν τῆς καρδίας ἢ τὴν ἐντασιν τοῦ καρδιακοῦ μυός, ὕστερον δὲ καταπίπτει ἡ πίεσις τοῦ αἵματος καθόσον ἀφ' ἐνὸς μὲν ἀραιούνται εἰ σφυγμοί, ἀφ' ἑτέρου δὲ παραλύονται εἰ μὴ τῶν ἀγγείων, ταῦτα δὲ εὐρίνονται.

Ἡ ἀναπνοὴ σταθερῶς σχεδὸν βραδύνεται ἀπὸ τῆς βερατρίνης, διὰ παράλυσιν τῆς δυνάμεως τῶν ἀναπνευστικῶν κέντρων τῶν τε ἐν τῷ προμήκει καὶ ἐν τῷ βραχίτη, ἀπὸ δὲ πολλοῦ τοῦ φαρμάκου καὶ παραλύεται. Ἄλλ' ἐνῷ ἀραιούνται αἱ ἀναπνοαὶ, δὲν γίνονται καὶ ἐπιπόλαιαι, εἰμὴ ὅτε ἐγγίξει ἡ ἀπνοια ὡς ἀποτέλεσμα τῆς τελείας παραλύσεως τῶν ἀναπνευστικῶν κέντρων. Ἡ θερμικρασία τοῦ σώματος δὲν καταπίπτει παραλλήλως τῇ βραδύνσει τῆς ἀναπνοῆς καὶ κυκλοφορίας, ὡς πολλάκις παρετηρήσαμεν παρὰ τοῖς πνευμονιῶσιν, οἷς παρέσχομεν βερατρίνην· ὥστε κατὰ τοῦτο οὐσιωδῶς διαφέρει αὕτη τῆς δακτυλιδίνης καὶ τῆς κινίνης.

Ἐνέργεια ἱεματικῆ. Ἐπὶ δὴ κυρίως στοιχείων τῆς φυσιολογικῆς ἐνεργείας εἶναι, τὸ γε νῦν ἔχον, ἐστηρικμένη ἢ ἱεματικὴ δύναμις τοῦ φαρμάκου, πρῶτον ἐπὶ τοῦ ἀρχικοῦ ἐρεθισμοῦ τῶν τόπων τῆς προσδόλης καὶ τῆς ὑστέρως καταναρκώσεως αὐτῶν, δεύτερον ἐπὶ τῆς δυνάμεως εἰς τὸ ἀραιῶν τοὺς σφυγμοὺς καὶ ἐξασθενίζει τὴν πίεσιν τοῦ αἵματος ἐπὶ τῶν ἀγγείων. Τὸ πρῶτον στοιχεῖον χρήσιμον ποιούμεν πρὸς νευραλγίας, τὸ δεύτερον πρὸς φλογιστικὰς πυρετούς.

Κατὰ τῶν πειραμάτων ἀποτελεῖ ἡ βερατρίνη ἐν τῶν εὐχρηστοτέρων βοηθημάτων. Ἀνύει δὲ μάλιστα κατὰ τῶν προσωπαλγῶν, ἔπειτα κατὰ τῶν μεσοπλευρίων καὶ τῆς ἰσχιάδος καὶ αὐτῶν τῶν περιεθρίων. Ἐξ 119 νευραλγιῶν ἐθεράπευσεν ὁ Σιπιετὶ διὰ βερατρίνης 67 ριζικῶς, 11 μόνον πρσκαίριως· εἰ δὲ 41 ἀντέστησαν κατὰ τοῦ φαρμάκου. Ἄλλὰ καὶ ἡ καθ' ἡμέραν πείρα δεικνύει παντὶ πρακτικῷ ἱατρῷ, ὅτι ἡ βερατρίνη πολλάκις μὲν ριζικῶς ἴσται τὰς νευραλγίας, συχνότερον δὲ ἀπλῶς μόνον παρηγορεῖ· διὸ καὶ φρεκατέον πρὸς αὐτήν, ὅτε ἠστόχησεν ἡ μορφήν. Καὶ ἔσω μὲν δὲν δίδεται ὡς ἀνώδυνον, διότι ἔπρεπε νὰ δοθῇ μέχρις οὗ διαθήσῃ ὅλον τὸ σύστημα τῶν νεύρων, τότε δὲ

ἤθελεν ἐμβάλλει τὸν ἀρρώστον εἰς κινδύνους πικνοδακτύου, ὅν ἐλάχιστος εἶναι ὁ ἐκ τῆς σφοδρῆς ἐπαναστάσεως τῶν πεπτικῶν ὀργάνων δὲν ἐγγίνετο, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τὸ δέρμα, διότι τε ἐπικινδύνον λίαν τὸ πρᾶγμα, καὶ διότι φέρει ἐμπυήσεις ἐν τῇ τῆς ἐνέσεως τόπῳ. Κυρίως προσβάλλεται κατὰ τὴν δι' ἀλοιφῆς, εἴτε μόνῃ συσκευαζομένη ἐν αὐτῇ, εἴτε συζευγνομένη μετὰ μορφίνης. Ἴα δὲ ὅμοιως ὠρελήθη καὶ οὕτω, πρέπει ἡ ἀλοιφή νὰ ἐπιτριβῆ μετὰ προσοχῆς, καὶ δι' ὅρ. ἐπὶ τοῦ ἀλγεινοῦ τόπου, ὅπως δυνήθῃ τὸ φάρμακον νὰ εἰσέλθῃ εἰς τοὺς πόρους τοῦ δέρματος καὶ διαθέσῃ—ναρκώσῃ τὰ ὑπεριεσθητόντα νεύρα ἄλλως ἀστοχεῖ. Ἴσως ἐν μέρει ὀλιγοσπέρη συμβάλλεται εἰς παρηγορίαν ἡ δόσιν τοῦ ἀλγους καὶ ὁ ὑπὸ κινεστικὸς καὶ ὑπὸ νούσων ἐκείνος καὶ κνηρώδης ἐρεθισμὸς τοῦ δέρματος, ὡσεὶ τις περιπασιμὸς. Ὅπως δὲ καὶ ἂν ἔχῃσι τὰ κατὰ τὴν ἐνέργειαν, βέβαιον εἶναι ἀνύει ἡ βερατρίνη καὶ τόση βεβαιότερον, ὅση προσφορτέρα καὶ νευραλγία. Ἀντενδείκνυται, ὅταν ἡ νευραλγία κατέχῃ νεύρα πολλὰ, διότι χρεῖα τότε πολλῆς καὶ πολλαχῶς τῆς ἐπιτριβῆς, κίνδυνος δὲ πάλιν ἀποβροφίσεως πολλῆς καὶ ὀξείας. Φευκτέον δὲ μάλιστα τὸ ἐγκατατρέψαι τὴν βερατρίνην ἐν τόποις ἐκδηλημένοις.

Ἄλλ' ἐπ' ἐσχάτων ἔλαβον ἐπίδοσιν ἰκανὴν ἢ ἰσοτερικὴν χρῆσιν τῆς βερατρίνης κατὰ τῶν φλογιστικῶν μάλιστα πυριτῶν, κατ' ἐξοχὴν δὲ τῶν ὀξείων ρευματισμῶν τῶν ἀρθρῶν καὶ τῆς πνευμονίης. Πραγηγέλη δὲ ὡς φάρμακον ἐνεργῶν ὁμοίως τῇ δακτυλίτιδι, ἦτοι ὡς ἀραιοῦν σφυγμοὺς καὶ ἀναπνοῆς, ταπεινῶν δὲ τὴν πίεσιν τοῦ αἵματος καὶ τὴν ἔντασιν τῆς πυρετικῆς θερμοκρασίας, ἵσως δὲ καὶ ὡς παραλύον τὰς ἀμοιβοειδέας κινήσεις καὶ τὴν μετανάστευσιν τῶν λευκῶν αἰμοσφαιρίων, τὰ ἐν πάσῃ φλεγμονῇ, οἷον δὴ τί δήπου λέγεται καὶ περὶ κινίνης (ὄρα). Κατὰ πρῶτον μὲν δοκιμασθεῖσα ἡ βερατρίνη κατὰ τῶν ὀξείων ρευματισμῶν ὑπὸ γάλλων ἰατρῶν, τῶν περὶ τοὺς Ρισιόρηι καὶ Γουισσαν, ἀναγνωρίσθη ἔπειτα καὶ ὑπὸ ἄλλων ἀλλοχῶν ὡς τελεσιουργία, νῦν δὲ ἀμειλλάται πρὸς τὴν κινίνην ἐπιθεῖδε καὶ τὸ νίτρον καὶ τὴν δακτυλίτιδα. Ἄλλ' εἰ καὶ ἔχει πρὸ πάντων αὐτῶν τὸ πλεονέκτημα εἶναι, καταναρκοῦσα καὶ τὸ στοιχεῖον ἄλ-

γος παρασκευάζει καὶ ἐντεθὲν ἰσχυρίαν τῇ κάμνοντι, ἐνθ' ἰσχυρίαν καὶ ἀσφαλέστερον κατευνάζει τὸν πάραγον τῆς κυκλοφορίας, ἐλαττωτάται ὅμοιως πάλιν ἀφ' ἑτέρου τῆς μὴ κινίνης, καθότι πειραζέει μᾶλλον ἐκείνης τὸν πεπτικὸν σωλήνα, τοῦ δὲ νίτρον, καθότι ἦττον τούτου καταπραῖνει τὴν δίψαν καὶ ἦττον παρακί-νει εἰς διούρησιν, τῆς δὲ δακτυλίτιδος, ὅτι ἰσχυρίαν αὐτῆς φέρει κατὰπτωσιν τῶν δυνάμεων. Κατὰ δὲ τῶν πνευμονισμῶν δοκιμασθεῖσα τὸ πρῶτον ὑπὸ τοῦ Αγαπ συναγωνίζεται νῦν ἐν ταῖς ἀπικταχῶν κλινικαῖς τῆς Βερώνης κατὰ τῆς δακτυλίτιδος καὶ τοῦ ὀδραργύρου, φαίνεται δ' ἐπ' ἐσχάτων τελείως κατακτάσασα τὴν πίεσιν τῶν ἐν Βερλίνο καὶ μάλιστα τῶν τῆς Γατίγγης κλινικῶν. Ἐνδείκνυται δὲ πρὸ πάντων, ὅταν ἡ πνευμονία, συστα-σα ἐν ἀνθρώποις βωμάλειος καὶ σφριγῶσιν, ἐπιπέγῃ πολὺν τὸν πάραγον τῶν ἀγγείων καὶ πολλὴν τὴν πυρετικὴν θερμοκρασίαν. Πρατηρήθη δὲ τότε ἐπιτεθείς διδομένη, πρῶτον μὲν ἐν βραχεῖ ἀραιοῖ τοὺς σφυγμοὺς καὶ ἐλαττεῖ τὸν τόνον τῶν ἀγγείων, δευτέρου δὲ ἐλαττοῖ καὶ τὴν συχνότητα τῆς ἀναπνοῆς καταβάλλουσα τὴν ἀγαν εὐνοσηρίαν (καὶ ἀρα καὶ τὴν κατ' ἀνάγκασιν ἐπιτάχυσιν τῶν ἀναπνοῶν) τῶν περὶ τὰ βρογχία κλω-νίαν τοῦ πνευμονογαστρικοῦ κατὰ τὰ ἐν τῇ φυσιολογικῇ ἐνεργείᾳ φηθέντα. Τὴν πυρετικὴν θερμοκρασίαν ὅτ' ἐν ταπεινῶν ἐπι-σήμερῶν, εἴτε δὲ μόνον ἀσθενῶς καὶ παροδικῶς, καὶ ἄλλοτε πάλιν καταλείπει ἀνεπάρκτον (1). Ὁ Αγαπ δοῦς τὸ φάρμακον κατὰ

(1) Ἐπιπέγῃς πυρετικῶσιν ἐν τῇ νεοσκειμῶ ἀπὸ 4 πρὸς βερατρίνης, ἐπιτεθείς ἐπὶ ἄλλων ἕμιστον καὶ δι' ἄραιοι παρὰ γέω πνευμονισμῶν, τῆς σφυγμοῦς ἐν τῇ πρῶτῃ ἡμέρᾳ καταπε-σόντας ἀπὸ 100 εἰς 82, τῆς ἀναπνοῆς ἀπὸ 33 εἰς 20, τὴν θερμοκρασίαν ὅμοιως δὲ ἀνατρεφίαν περὶ τῆς 39—40. Ἀπο-θεσίς τῆς βερατρίνης τὴν δευτέραν ἡμέραν διὰ παραξίν τοῦ πο-στικῶν σωλήνα (in praesentia in praesentibus in praesentibus suis praesentibus, Κουβίνι), καὶ παρατεθείς τῆς θερμοκρασίας εἰς πρῶ-δοκίαν, τὴν 3 ἡμέρας ἡ πνευμονία κατέλαθε κατὰ πρῶτες ἔλα-τὴν δεξιάν πτέρυγα, εἰ δὲ σφυγμοὶ ἀνέβησαν εἰς 120 καὶ ἐπέ-κτινα, ἡ θερμοκρασία εἰς 41, εἰ ἀναπνοαὶ εἰς 48, καὶ ὁ ἀραιο-σος ἀπεβίωσε, μὲν ἀντιταχθείς τῆς κινίνης καὶ τοῦ ὀδραργύρου.

σιτ. $\frac{1}{2}$ — 1 δι' ημέρας πρὸς πνευμονίαις εἶδε τοὺς σφυγμοὺς ἔχει τὴν πρώτην ἡμέραν εἰς 142 κατεπεσόντας εἰς 58, τὴν δευτέραν δὲ εἰς 50, τὰς δὲ ἀναπνοὰς ἀπὸ 36 εἰς 30. Ὁ Cocher ἐκ πνευμονιῶν παιδίων 60 ἀπώλεσεν $8 \frac{1}{10}$, ὁ δὲ Vogt ἐκ 55 πνευμονιῶν, ἐν αἷς καὶ 5 διπλαῖ καὶ 3 παρ' ἐγκύοις, ἀπώλεσε $\frac{1}{2}$, ἄρα $8 \frac{1}{10}$ περίπου. Ἐν δὲ τῇ κλινικῇ τῆς Γοσιγγίης καθ' Ηρασαρ ἡ βερατρίνη ἐπὶνεύειεν ἐν μὲν τῷ $\frac{1}{2}$ τῶν πνευμονιῶν ὕρσειν ἢ τελείαν κατὰπτωσιν τοῦ πυρετοῦ, ἐν δὲ τῷ $\frac{1}{2}$ τῶν περιπτώσεων ἐπόρσειν ὕρσειν παροδικῆν τὰς πρώτας ἡμέρας, ὕστερον δὲ καὶ τελείαν διάλειψιν τοῦ πυρετοῦ, ὅτε παρατείνεται ἡ χρεῖσις αὐτῆς. Ἐπεὶ θάλασσαν δὲ οἱ ἐν τῇ κλινικῇ τῆς Γοσιγγίης, ὅτι καὶ ἡ πρόοδος τοῦ τοπικοῦ πάθους ἀνεστέλλεται. Καὶ τὰ ἐν τῇ κλινικῇ τοῦ Schroetter ἐν Βιέννῃ παρατηρήθέντα ὑποδεικνύουσι πως, ὅτι ἡ διάρκεια τῆς πνευμονίης, τοῦλάχιστον τὸ σταδίων τῆς ἀκμῆς, συντέλεται κατὰ 1—2 ἡμέρας διὰ τῆς βερατρίνης. Ὁ Koll ἐπὶ 14 πνευμονιῶν εἶδε τὴν λύσιν ἐπελθούσαν ἀπὸ τῆς 9ης, τὴν 6ην ἢ 5ην ἡμέραν. Ἀλλ' ὅμως δὲν πρέπει νὰ παρίδωμεν, ὅτι καὶ τοῦ πυρετοῦ λωφίσαντος διὰ τῆς βερατρίνης, πάλιν ἡ διήγησις τοῦ πνευμονικοῦ παρεγγύματος παρατείνεται πολλάκις, καθ' ἃ παρατήρησαν εἰ ἐν Βιέννῃ, ἢ δὲ πνευμονία διετράχει τὸν κύκλον τῶν νοσημάτων αὐτῆς σταδίων ὕψους καὶ ἀνα τοῦ φαρμάκου. Τὸ περίεργον τοῦτο φαινόμενον παρατήρησαμεν ἡμεῖς, ἐν τε τῷ Νοσοκομείῳ καὶ ἀπὸ τὴν πόλιν καὶ μετὰ τὴν δι' ὀρθραγγύρου, μάλιστα δὲ μετὰ τὴν διὰ κινήσεως θεραπείαν. Πυλλίαις δόντες κινήσεως γενναίαν δόσιν 2—3 ἐπαλλήλους ἡμέρας πρὸς πνευμονίαν εἶδμεν τὸν μὲν πυρετὸν τελείως κοπιάσαντα, ἀλλὰ τὴν νόσον οὐχ ἔττον διαδραματίζουσαν τὰ συνήθη στάδια αὐτῆς· ἄλλοτε πάλιν ὁμολογοῦμεν, ὅτι ἐνδημούντων παρ' ἡμῶν τῶν διαλειπόντων καὶ ὑπερμένων πυρετῶν, παρῶσιν τὴν κίνησιν, πικρὰ μάλιστα, εὐθὺς ἐν τῇ πρώτῃ ὑφέσει τῇ μετὰ μέσας νύκτας, ὑπολαμβάνοντες ὅτι ἐσθραπεύομεν διαλείποντα ἢ ὑφέσιμον μετοπρωρινὸν ἢ χειμερινὸν πυρετὸν, καὶ τὴν μὲν ἐπιπλοὴν ὁ πυρετὸς κατέπιπτε τελείως, ὁ δὲ ἐπὶ καταπαύεται μετὰ δὲ 2—3 ἡμέρας ἀνεκμπέτε τι πικρῶν, ὁ δὲ ἐπὶ δὲ ἀνεφα-

νετα αἰεὶ ὀχληρότερος αὐτοῦ, ἐξετάζοντες δὲ τὸν θώρακα, τότε ἀνεκαλύπτομεν φύσημα ζωηρὸν καὶ ἐκτεταμένον.

Ἐν ἰσῆ ἀντιπυρετικῇ μορῇ πρὸς τὴν κίνησιν τιθέντες λοιπὸν τὴν βερατρίνην, κλίνομεν ὑπὲρ τῆς πρώτης, οὐ μόνον διότι ἀκίνδυνον τὸ φάρμακον ἐκεῖνο καὶ ἀπύλλαγμένον τηλικαύτης ὑπὸ τῆς βερατρίνης ὀχληρίας καὶ ἐπαναστάσεως τῶν πεπτικῶν ὀργάνων, ἀλλὰ καὶ διότι βιοῦμεν ἐν χώρῃ, ἣν λυμαίνονται ἀδιάπανσι καὶ ἀτελεύτητοι καὶ ποικιλώτατοι διακλείποντες εἴτε ὡς αὐθύπερκτος νόσος, εἴτε ὡς δυσκαππαλακτοπάτη ἐπιπλοκή. (Περθ. Τ. Α. τὰ περὶ κινήσεως). Πάντως δὲ ἀποτρέπομεν ἀπὸ τῆς βερατρίνης, ὅτε ἡ πνευμονία καὶ εἰ ὀξεῖς βρομκτισμοί, προσέβαλον ἀνθρώπους ἐξασθενηκότας καὶ λαιφαίλους καὶ νευροπαθεῖς, γυναῖκας καὶ παιδία καὶ πρεσβύτας, ἢ τοὺς ἐρεθισμένους τὸν πεπτικὸν σωλήνα ἢ τοὺς καρδιοπαθεῖς, ἢ τοὺς μεθυστοὺς, κατὰ τὰ καινῶς παρατηρηθέντα ὑπὸ τῶν μεγάλων πύρην σχόντων περὶ βερατρίνης.

Δίδεται ἡ βερατρίνη ἕως κατὰ σιτ. 1 δι' ἡμέρας. Κατὰ τὴν Γ. Φ. ὑψίστη δόσις $\frac{1}{2}$ σιτ. δι' ἡμέρας· εἰς κίνησιν μὲν ἢ καὶ διαλείποντι ἐν οἶνοπνεύματι σπανίως, δι' ἃ φέρει ἐρεθισμὸν ἐν τῷ στόματι, κρᾶτιστον δὲ εἰς καταπόσια μετὰ πικροῦ τινος ἐκχυλίσματος. Προσθήκη ὀλίγου ἐκχυλίσματος ὁπίου κολάζει τὴν ἐπὶ τοῦ στομάχου ὄρεσιν, τὴν ναυτίαν καὶ τὸν ἔμετον διήλασθαι. Ἀλλὰ τινος δὲν ἀσπάζονται τὴν παρεμπόδιον τῆς ναυτίας καὶ τοῦ ἐμέτου, διότι μεταχειρίζονται κατὰ ὡς κριτήριον τῆς τοῦ φαρμάκου ἐνεργείας· καὶ οὕτως δὲ ὅμως τότε ἀποτελεῖσθαι τὸ φάρμακον, ἄλλ' αὐτῆς ἔμετος καὶ διάρροια.

Ἐξωτερικῶς δὲ σκευάζεται εἰς ἀλοιφήν, προδιαλυομένων ἐν οἶνοπνεύματι ὅσον ἀρκεῖ 5—10 σιτ. καὶ συνκατριβομένων μετ' οὐγγίαις λίπους ἢ γλυκεριώδους ἀλοιφῆς, ἢ ὅσον ἐρεθίνθου ἐντριβεται διὰ τῆς κερυφῆς τῶν δακτύλων ἔπου χρεῖα, ἕως αὐαὶ μὲν κερυφαὶ τῶν δακτύλων αἰμωδιάσασιν καὶ ψυχθῶσιν, ὁ δὲ τριβόμενος τόπος διακινεῖται ὡσαύτ' διὰ λεπτῶν βελονῶν (10—15' ὥρ.). Παραγγέλλεται τῷ τριβοντι νὰ ἐπιπλήνη καλῶς τοὺς δακτύλους, μὴδὲ ἀπλύτους νὰ ἐπιτιθῆ τῇ βινί, ἢ τῷ στόματι, ἢ τῷ ὀφθαλμῷ. Κατὰ τὴν Γ. Φ. προανατριβεται ἡ βερατρίνη

μετ' ὀλίγου ἑλαίου κοινού (1— γραμ.) εἶτα συμμιγνύται καὶ τῷ λίπαι. Ἐπιτίθεται δὲ κατὰ νευραλγιῶν καὶ διάλυσις βε-
ρατρίνης ἐν οἶνοπνεύματι ὡς 1 : 150, ὡς βάμμα βερατρίνης οἶ-
νοπνευματώδες.

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ

ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΑΒΙΟΥ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑΤΟΣ.

§ 4. Τὸ παρὰ τῆς ἐν Ἀθήναις Ἱατρικῆς Ἐταιρίας προσηφά-
μενον διαχιλιόδραχμον ἄθλον σκοπὸν ἔχει τὴν ἐν Ἑλλάδι πρό-
ωγὴν τῆς ἱατρικῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς ἱατρικῆς φιλολογίας.

§ 5. Αἱ ἐπὶ τούτῳ ἑλληνιστὶ γεγραμμένα πρᾶγματεια καὶ
καὶ μὴ βραχύτεραι δύο τοπογραφικῶν φύλλων πέμπονται πρὸς
τὸν γραμματεῖα τῆς Ἐταιρίας διαπύην τοῦ ἀποσταλλόντος, διδο-
νται δὲ ἐκάστοτε ἀπόδειξις περικλασθῆς ὑπογεγραμμένη ὑπὸ τοῦ
γραμματέως καὶ φέρουσι τῆς ἀρχῆς τῆς Ἐταιρίας γίνονται δὲ
διακτὶ μόνον αἱ ἀνάδοχοι πρᾶγματεια μέχρι τῆς 1ης Ἰανουα-
ρίου τοῦ ἔτους, καθ' ὃ τελεῖται ὁ ἀγὼν.

§ 6. Αἱ πρᾶγματεια στέλλονται ἀνώνυμοι, φέρουσι ἐν ἀρ-
χῇ ὡς γνώριμα ἑαυτῶν τὸ δὲ ὄνομα τοῦ συγγραφέαντος καὶ
ὁ τόπος τῆς δημοσίως αὐτοῦ γέγραπται ἐν δεξιῷ κλίμας ἐσημα-
γισμένῳ καὶ φέρουσι ἑξωθεν ἐπιγεγραμμένον τὸ διακριτικὸν ἑ-
ρῶν τῆς συγγραφῆς.

§ 7. Αἱ συγγραφαὶ κρίνονται ὑπὸ τριμελοῦς ἐπιτροπῆς ἐπι-
λογομένης ὑπὸ τῆς Ἐταιρίας ἐκ τῶν ἑταίρων αὐτῆς τῆ 3ῃ Ἰα-
νουαρίου τοῦ ἔτους, καθ' ὃ τελεῖται ὁ ἀγὼν, ψήφῳ μυστικῇ καὶ
κατ' ἀπόλυτον πλειονοψηφίαν· δύο δὲ, ἢ τοὐλάχιστον μὲλος ἐν
τῆς ἐπιτροπῆς ταύτης ἐκλέγεται ἐκ τῶν Καθηγητῶν τοῦ ἐ-
θνικοῦ Πανεπιστημίου.

§ 8. Ἡ ἐπιτροπὴ ἐμφέρει τὴν κρίσιν αὐτῆς ἐγγράφως μετὰ
τῶν ἀποχρῶντων ἐπιστημονικῶν λόγων· διχογνωμίαις δὲ τυχού-

σας, σημειοῦται ἐν τοῖς πρακτικαῖς· ἡ γνώμη τοῦ ἑτεροψηφούν-
τος καὶ οἱ λόγοι αὐτοῦ. Ἀποφέρεται δὲ κατὰ τὸ βραβεῖον
μὴ μόνον πρᾶγματεια· ἐν περιπτώσει δὲ ἴσως ἀξίως προτιμᾶ-
ται ἡ ἀνεκρινόμενη διὰ τὸ πρωτότακτον αὐτῆς καὶ μέλιτις ἡ
πραγματευομένη περὶ τῆς ἐγγυερῶν ἑμῶν ἱατρικῆς.

§ 9. Ἡ βράβευσις γίνεσθαι ἐν δημοσίῳ συνεδρίῳ συμφο-
ρουμένη ἐν τῷ ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ τῆ 6ῃ κυριακῇ τοῦ Μαΐου
καὶ προκηρυσσόμενα διὰ τὰς ἐφημερίδας τῆς ἑταιρίας καὶ δι'
ἐξέλεον δημοσίων φύλλων. Καὶ πρῶτον μὲν ἀναγινώσκει ὁ εἰση-
γητὴς τὴν ἐκθεσὶν τῆς κρίσεως, εἶτα δὲ ὁ πρῶτος τῆς ἑταιρίας,
ἀποσφραγίσας τὸ δεξιὸν τῶν ἑρῶν τῆς ἀριστεύουσας συγγραφῆς
τὸ διακριτικὸν σημεῖον ἀνακρίσσει τὸ ὄνομα τοῦ ἀριστεύσαντος
συγγραφέως καὶ ἐγγυερῆσει αὐτῶν στέφανον.

Τὸ διαχιλιόδραχμον ἄθλον δίδεται τῷ ἀριστεύσαντι ἅμα τῇ
δημοσίῳ τῆς βραβεύουσας συγγραφῆς ἐπιτὸς διατίσις καὶ τῇ
προσχωγῇ 10 ἀντιτύπων. Τῆς διατίσις παρελθούσας, ἀπόλλυσι
τὸ χρηματικὸν ἄθλον, ὅπερ ἡ ἑταιρία δικαιούται νὰ δαπανήσῃ
ἐν δημοσίῳ πρὸς ἴδιον ὄφελος τὴν βραβεύουσιν συγγραφῆν.

§ 10. Ἐὰν οὐδεμία τῶν ὑποβληθεισῶν πρᾶγματειῶν κριθῇ ἀ-
ξία βραβεύσεως, τότε εἰς τὸν συγγραφέα τῆς σχετικῆς καλλιτέ-
ρας ἀπονέμεται χιλιόδραχος ἐνθάβρῶσις· ἐὰν δὲ καὶ δευτέρα
πρᾶγματεια κριθῇ ἀξία δημοσίευσαι, ἀπονέμεται τῷ συγγραφεῖ
ταύτης πεντακοσιοδραχμος ἐνθάβρῶσις· τὸ δὲ ὑπόλοιπον χρησι-
μεῖται εἰς ὑποστήριξιν τοῦ περιοδικοῦ τῆς Ἐταιρίας συγγραμμάτων.

Αἱ ἐνθάβρῶσεις ἀπονέμονται μόνον μετὰ τὴν δημοσίευσιν τῶν
πρᾶγματειῶν.

§ 11. Τὰ δελεῖα τῶν μὴ βραβεύουσῶν συγγραφῶν φυλάσσον-
ται ἀνέπαφα ἐν ἀποδοθῶσιν, αἱ δὲ συγγραφαὶ πᾶσαι κατατί-
θενται ἐν τοῖς ἀρχείοις τῆς Ἱατρικῆς Ἐταιρίας.

§ 12. Οἱ κριταὶ λαμβάνουσι παρὰ τοῦ ἀγωνοθέτου ἀμοιβὴν
400 δραχμῶν, ὧν αἱ 200 δίδονται τῷ εἰσηγητῇ.

Ἡ ἐκθεσις τῆς ἐπιτροπῆς καταχωρίζεται ἐν τοῖς πρακτικαῖς
τῆς Ἐταιρίας καὶ δημοσιεύεται διὰ τοῦ περιοδικοῦ αὐτῆς.

Ὁ προσεχὴς ἀγὼν τελεσθήσεται κατ' ἐξαιρέσιν τῇ 30 Ἰα-

νοεμβρίου 1877, αὐτὸ δὲ ἐπὶ τούτῳ ἰατρικαὶ πραγματοποιεῖται ἔσονται
δεκταὶ μέχρι τῆς 31ης Ὀκτωβρίου 1876.

Ὁ Πρόεδρος

A. ΑΝΔΓΝΩΣΤΑΚΗΣ.

Ὁ Γραμματεὺς

N. ΜΑΚΚΑΣ.

ΑΝΑΛΕΚΤΑ.

*Περὶ θεραπείας τῆς σκωάσεως ἐν τῷ θεραπευτηρίῳ τῆς
Cannstadt ὑπὸ Veiel. (Med. chirurg. Rundschau).—* Αἱ τρί-
χες τῶν περσιῶν κείρονται διὰ ψαλλίδος, αἱ ἐφελκίδες μαλακώ-
νουνται διὰ καταπλασμάτων ἐκ γάλακτος ἄρτου καὶ ἀλιούρων
λίμου, ἐπ' αὐτῶν δὲ ἐπιτίθεται ἀλοιφή ἐκ δύο μερῶν ὕγρης πύ-
σης καὶ ἑνὸς μέρους μέλανος σάπινος μέχρι οὐ αἱ τρίχες ἀπο-
σπῶνται εὐκόλως διὰ τῆς βλεφορολαβίδος. Μετὰ τὴν ἐντελῆ ἀ-
ποψίλωσιν ἀλείρονται τὰ μέρη διὰ γρηκρίδος μετ' ὄξικου ὀξέος,
μεθ' οὗ ἐπώθουν χειριστῶν αἱ καυτηριασθεῖσαι θέσεις ὀξοιδά-
νουνται καὶ ἐκβλύζουσιν ὀρώδες τι ὑγρὸν ἀποξηραίνονμενον μετὰ
2½ ὥρας εἰς ἐπίπχρον, ὅστις ἀποπίπτει μετὰ 3—4 ἡμέρας.
Ἐπὶ τῶν πάλιν ἀναφανισθῶν φλυκταινῶν μετὰ ἀποψίλωσιν ἀ-
λείρεται ὄξικόν ὄξύ. Πρὸς ἀποπεράτωσιν τῆς θεραπείας ἐφαρ-
μόζεται ἐπίθεμα διὰ θείου, οὐτινος ἡ χρῆσις ὑποβοηθεῖται διὰ
λουτρῶν καὶ πλύσεων.

Κατὰ τὰ τελευταῖα 10 ἔτη ὁ Veiel ἔσχε 37 πάσχοντας ἐκ
σκωάσεως, ἐξ ὧν 34 ἀπέθνηκον θεραπευθέντες. 17 ἦσαν ἡλικίας
20—40 ἐτῶν· 20 δὲ 40—60 ἐτῶν. Ἡ διάρκεια τῆς νόσου
ἦτο παρὰ 7 μὲν κάτω τῶν 5 ἐτῶν, παρὰ 5 ἄνω τῶν 10 ἐτῶν
καὶ παρ' ἐνὶ ἄνω τῶν 20. Παρὰ ταῖς πλείστοις ἡ νόσος ἤρξατο
ἐκ τοῦ ἄνω χεῖλους κατόπιν ἐπιμόνου βίρικοῦ κατάρθου.

Ἐκ τίνος βιβλιοκρισίας, ἣν ὁ H. de Boyer γράφει ἐν τῷ Pro

grès médical τῆς 6ης Μαΐου ε. ε. ἐπὶ διατριβῆς τινος περὶ χρο-
σεως τῆς χλωράλης κατὰ τοὺς ἐπιληπτικοὺς παραξυμοὺς
ὑπὸ τοῦ ἀγγλοῦ ἰατροῦ Wallis ἀποσπῶμεν τὰ ἑξῆς. . . « Ἐν
ταῖς χερσὶ τοῦ συγγραφέως τὸ βρωμιούχον κάλι οὐδὲν πείραζε
σπουδαῖον ἀποτέλεσμα ἐν τῇ θεραπείᾳ τῆς ἐπιληψίας. Τὸ χλω-
ροφόρμιον κατ' αὐτὸν θὰ ἦτο προτιμότερον, ἀλλὰ δὲν δύναται
τις νὰ ἐξακαλουθήσῃ τὴν χρῆσιν αὐτοῦ ἐπὶ μακρὸν ἄνευ κινδύ-
νου. Ὁ συγγραφεὺς λοιπὸν ἐδοκίμασε τὴν χλωράλην εἰς μικρὰς
καὶ ἐπαναλαμβανόμενας δόσεις ἐπὶ ἀβρώσιων μετὰ συγγενοῦ
ἐπιληψίας, ἢ κατόπιν τραυματισμοῦ, ὡς ἐπίσης ἐπὶ πολλῶν πα-
ραλυτικῶν καταλαμβανόμενων ὑπὸ ἐπιληπτικῶν σπασμῶν. —
Οἱ παραξυμοὶ ἐγένοντο βραδύτεροι, ἢ ἔντασις τῶν σπασμῶν
ἐμετρήσατο μετ' ὀλίγον ὁ σφυγμὸς καὶ ἡ ἀναπνοὴ ἐπανῆλθεν εἰς
τὴν φυσικὴν κατάστασιν· τέλος οἱ παραξυμοὶ ἐπαύσαντο αἰ-
φνιδίως. . . .

*Συμβολὴ πρὸς θεραπείαν τῆς αιμορραγίας εἰς μινδὸς ὑπὸ
τοῦ Δρος Beverley Robinson (Med. chirurg. Rundschau).—*
Τὴν ἡλικίας 62 ἐτῶν κατελήφθη ὑπὸ σφιδραῶς βίρικοῦ αιμορ-
ραγίας τὴν 11ην Νοεμβρίου, ἣτις μετὰ βραχέων διαλειμμάτων
ἐξηκολούθησε μέχρι τῆς 20 τοῦ αὐτοῦ μηνὸς καταθαλοῖσα πολὺ
τὴν ἀβώστον. Κατὰ τὸν χρόνον τοῦτον ὡς θεραπευτικὰ μέσα
ἐφαρμόθησαν ψυχρὰ ἐπιθέματα, ἐμφύσεις στυπτηρίας, ταννίνης
κτλ. καὶ ἐνέσεις διαλύσεων τῶν οὐσιῶν αὐτῶν. Ἐπειδὴ ἐκ τῶν
μέσων τούτων δὲν ἐπάρχετο οὐδεμίᾳ ὠφέλειᾳ, ἐδόθησαν ἡ ἐρ-
ποτίνη, ὁ σίδηρος καὶ ἡ κινίνη μέχρις ἐμφανίσεως τοξικῶν φαινο-
μένων! Τὴν 23 Νοεμβρίου, ἀφ' οὗ ἡ ἀβώστις ἐπὶ 12 ἡμέρας εἶχε
γὴν αιμορραγίαν ἐν τῷ νοσοκομείῳ καὶ ἀφ' οὗ τὴν 19ην ἐφειρμή-
σθη καὶ ἠέπιπωματώσις διὰ κύσεως ἐκ κούτσουκ μεταίως, ἵσως
διὰ τὴν μὴ καλὴν κατάστασιν τοῦ ἐργαλείου, ὁ Robinson ἐδο-
κίμασε τὴν πίεσιν τῶν δύο προσωπικῶν ἀρτηριῶν πλησίον τῶν
πτερυγίων τῆς μινδῆς. — Ἀμέσως ἡ αιμορραγία ἐπαύσατο καὶ
μετὰ πίεσιν ἐπὶ τινὰς ἡμέρας δὲν ἐπανῆλθε. — Τὸ περιστατικόν

χρήσει προσοχῆς καθ' ἡμετέραν ἐν τῇ Ιατρικῇ πρᾶξιν.
 Ὅμοιος φάσις σχεδὸν περιστατικῶν, καθ' ἃ ἡμῶς δὲν ἐπι-
 θεν ἤμην ἢ τῆς πίστεως τῶν προσοπικῶν ἀρτηριῶν γινώσκω, δ-
 κερῶ ἡμῶς μετὰ χρόνον ἄλλων θεραπευτικῶν μέσων ἐλάξεν αὐτο-
 χῶς σημεϊοῦμεν τὸ ἐξῆς: Πρῶτη ἡμέρα 70 εἶπον μετὰ τὴν αἰ-
 θιαν συγκίνησιν κατελήθη δὲ τὸ ἀπορροιακὸν τῆς βίνας ἀρθροου-
 τῆτος καὶ περιχρότος πολλοῦ ρόθου. Ὡς πρῶτα θεραπευτικὰ
 μέσα διετάχθησαν καὶ ἡμεῖς κατέλιπον θύον τῆς κεφαλῆς, ψι-
 χρὰ ἐπιθέματα διὰ στόματος καὶ ἐνδοκαὶ δι' ὄρατος ἐξ' αὐτοῦ. Καί
 μετὰ τὴν γρήσιν τῶν μέσων τούτων ἡ αιμορραγία ἐπαυλοῦθη
 ἀφ' ὅρας δι' ὄρας τῆς ἡμέρας μετεπερρίσθημεν ἀλλοκαλιδιόχου
 ἐμρυστάσι ἐνδοκαί στυπτηρίαι, καὶ τινάσι, ἐνδοκαί: ἐλαφρῶς
 διαλύσεως ὑπεργλοφύρου εὐδαίρον, καὶ τῆν ἐπιπομάτιον τοῦ
 ἀριστεροῦ ρόθουτος, ἐξ' οὗ καὶ μῖνον ἡ αιμορραγία ἐλάμβανε
 χόρην, ἐπανήθη διαλυτικῶς ὄρην τιμῶν, ὅτε περι τὸ μεσοκοιλίον
 ἡ αιμορραγία ἐπαύθη ἀφ' ὅρας ἐκ τοῦ δεξινοῦ ρόθουτος καὶ
 τοῦ στόματος. Συναδουλοῦσθαι ταῖς οἰαίαις τῆν ἐπιπομάτω-
 σιν τῶν χονδῶν καὶ περι τῶν τοσσεκασίσι τῶν χειροῦργῶν
 καὶ Ἀσὴν ὅπως ἀκελεῖται τούτων δι' οὗ τρόπον κρίνει καταλλη-
 λότερον. Ἡ πρῶτη ἡμῶς δὲν ἀπορροια νὰ ἀπορρῆ, οὐδεμίαν ἄλλην
 εἶκὴ τὴν τῶν δύο ροθῶτων ἐπιπομάτωσιν καὶ τὴν κατέλιπον
 τοσσεδῆτων τῆς κεφαλῆς. Ἀπερροισάμεν μετὰ ἐνδοκαί νὰ χο-
 ρηγήσωμεν ἰσοταρμικῶς τὴν δακτυλιδίην ἀνὰ ἡμέραν 0,001
 καὶ ἐφ' ἡμέρας 0,01 ὅπως καθυρῶ. Ὑποκαί ἐπὶ βραχὺς, τὸ
 δὲ ὑπόλοιπον τῆς νύκτος παρελήθη αὐγὶ ἐπιρροια: ὀλίγον ποσὸν
 αἵματος ἐξήρξατο διὰ τοῦ στόματος καὶ τῶν ἐπιποματιομένων
 ροθῶτων, ὅτε τὴν προῖαν τῆς ἐπομένης ἡμέρας, ὅτι ἦτο ἡ δευ-
 τέρη ἀπὸ τῆς ἐνδοκαί τῆς αιμορραγίας, αὐτὴ ἐπανήθη ζωη-
 ροτάτη διὰ τοῦ ἀριστεροῦ ρόθουτος τῆς γράϊας ἀποσυρῆς βι-
 αίως τὸ πῶμα καὶ ἐγερθεῖσας τῆς κλίνης. Δι' ὅρας τούτης τῆς
 ἡμέρας ἐπῆλθον καὶ διαλείματα ἐντελοῦς παύσεως τῆς αιμορ-
 ραγίας, ἐλάμβανε δὲ τὴν δακτυλιδίην ὡς ἀνωτέρω καὶ τὴν ἐρ-
 γασίην εἰς διάλυσιν 4,0 εἰς 120,0. Ἡ αιμορραγία ἐπανήθη
 ἐπιπομάτιον ζωηρὰ τὴν νύκτα τῆς δευτέρας ταύτης ἡμέρας, ὅτε

εἶπομεν εἰς τὸν οἶνον τῆς γράϊας νὰ κρατήσῃ ἐπὶ λεπτὰ τινα
 τοὺς δύο ἀντιχειρας αὐτοῦ πρὸ τῶν ροθῶτων τῆς γράϊας: πα-
 ρηγγαλιωμεν δὲ καὶ τὴν ἐξακολούθησιν τῶν ἀνωτέρω φαρμάκων,
 αὐτὰ ἐλάμβανε μέχρι τῆς ὅρας ἡμέρας, καθ' ἣν καὶ ἀφ' ἣς ἐπαύ-
 σαιτο καὶ ἡ κατὰ διαλείματα εἰς ὄρας στυπτηρας κατὰ τὰς
 τέσσαρας τελευταίας ἡμέρας ἐξακολούθησα στυπτηρία.— Ἀρ-
 γῆ τὰ φάρμακα συνέτεινον πρὸς κατόπιν τῆς αιμορραγίας
 ἡ ἐπιπομάτωσις, ἡ μήτω; ὅτι τῆς γράϊας κρατῶν τοὺς ἀντι-
 χειρας πρὸ τῶν ροθῶτων δὲ ἄλλῃ τινος δακτύλου ἀκουσίως ἐ-
 πίεσε τὰς προσωπικὰς ἀρτηρίας; Ἡμεῖς νομίζομεν δὲ καὶ τὰ
 τρία μέσα πρὸς τοῦτο συνέτεινον. I. X. BAMBAS.

Περὶ γράϊας τοῦ σπειρατικοῦ ὄξεος. — Τὸ ἐπιβλεπὸν ἡ
 σπειρατικὸν ὄξος (acidum salicylicum) εἶναι ὄξος ἄσπρον κρυσταλ-
 λούμενον εἰς ἄσπρα, διαυγῆ, τετράπλευρα κρυστάλλα ἢ βελόναις,
 ἐν ὑψηλῇ θερμοκρασίᾳ τήκεται καὶ ἀπείσινθεται εἰς φανικὸν
 καὶ ἀνθρακικὸν ὄξος. Εὐρίσκειται δὲ ἐν τῇ φύσει εἰς τὰ ἄλγη τῆς
 Gaultheria procumbens καὶ τινὰ ἄλλα φυτὰ.

Διὰ τοῦ σπειρατικοῦ ὄξεος ἐγένοντο ἐπ' ἐσχάτων πολυάριθ-
 μοι δοκιμασίαι πρὸς Ιατρικὴν γρήσιν, καὶ πολλὰ ὑπὲρ αὐτοῦ δη-
 μοσιεύονται ἐν τοῖς Ιατρικαῖς περιουδικαῖς συγγράμμασιν. Ἐν τῇ
 γνωστῇ Συλλογῇ κλινικῶν παραδόσεων ἡ ἐν Αὐστρίᾳ καθηγουμένη
 τῆς χειρουργικῆς Θεείρας ἐδοκίμασαν ἐκτενῆ διατριβήν, πε-
 ριέχουσαν τὰς παρατηρήσεις τὰς γενομένας ἐπὶ ἐν καρίπῳ εἶπῳ
 ἐν τῇ νοσοκομίᾳ τοῦ Ἀγ. Γεωργίου ἐπὶ 200 ἀρρώστων. Ὁ
 πρῶτος πίναξ τοῦ Θεείρου περιέχει 43 ἀρρώστους θεραπευθέν-
 τας διὰ φανικοῦ ὄξεος καὶ 43 διὰ σπειρατικοῦ, ὁ δεῦτερος πίναξ
 63 ἀρρώστους διὰ σπειρατικοῦ καὶ 5 διὰ φανικοῦ. Ἐπιτοτε δὲ
 κατὰ τὴν θεραπείαν τῶν τραυμάτων ἐν τῇ νοσοκομίᾳ ἐκείνῃ
 τὸ σπειρατικὸν ἀντικατέστησε καθ' ὅλοκληρίαν τὸ φανικὸν ὄξος.
 Ὁ Θεείρου λέγει τὰ ἐξῆς ἐν τῇ μνημονογραφίᾳ διατριβῆς: «Τὴν
 ἀντισηπτικὴν ἐνέργειαν τοῦ σπειρατικοῦ ἐπίδεσμου θεωρῶ ἐπίστα-
 τως ἀσφαλῆ, ὅσον καὶ τὴν τοῦ Lister διὰ φανικοῦ ὄξεος. Τὸ

σπειραϊκόν ὄξύ ἔχει δύο πλεονεκτήματα, εἶνε ἤττον ἐπιθετικόν καὶ οὐχὶ πτητικόν· δύναται λοιπὸν κατὰ πλείονα ποσότητα νὰ ἐμβληθῆ εἰς τὸν ἐπίδεσμον· ὁ δὲ ἐπίδεσμος δύναται ν' ἀφθῆ μακρότερον ἢ ὁ ἐκ φανικοῦ ὄξέος, χωρὶς νὰ διακινδυνεύσῃ ἡ ἐπιτυχία. Καὶ τὸ ἄσπμον τοῦ σπειραϊκοῦ ὄξέος δύναται νὰ ληφθῆ ὑπ' ἄψιν.

Εἰς τὴν θεραπείαν τῶν τραυμάτων ὁ Θερίσιος μεταχειρίζεται ἰδίως τὸ σπειραϊκόν ὕδωρ (διάλυσις 1: 300) καὶ σπειραϊκὸν βικακερόν (βάτταν) ἐμπεριέχουσαν 2 ἢ καὶ 10 ο/ο ἐκ τοῦ φαρμάκου.

Τὸ σπειραϊκόν ὄξύ μεταχειρίζονται ἐπιτυχῶς ἐπὶ μικρῶν τραυμάτων τοῦ δέρματος. Πλύσεις ἢ ἐπιθέματα διὰ σπειραϊκοῦ ὕδατος (1: 300) ἢ ἐπιπασμῶς σπειραϊκοῦ ὄξέος καὶ ἀμύλου, στενωῶς ἀναμεμιγμένων κατὰ διαφόρους ἀναλογίας κατὰ τὸν βαθμὸν τῆς ἐμπύσεως, παρέχουσιν ἐξαιρετὰ ἀποτελέσματα. Καὶ καθαρὴν ἐν εἰδίῳ κόνειω δύναται νὰ ἐφαρμοσθῆ τὸ φάρμακον ἀνευ δισταγμοῦ ἐπὶ μικρῶν τραυμάτων, ἐλκῶν, ἐσθιαμένου κρητητος, ὑγραζόντων ἐλκεμάτων τῆς κεφαλῆς καὶ τοῦ προσώπου. Καὶ ἐν τῇ θεραπείᾳ τοῦ καρίνου χρησιμεύει τὸ σπειραϊκόν ὄξύ αἶρον τὴν δυσωδίαν χωρὶς νὰ ἀντικαθίστῃ αὐτὴν δι' ἄλλης κακῆς ὁσμῆς ὡς τὸ φανικόν ὄξύ.

Ἐπιανελημμένως ἐδημοσιεύθη, ὅτι τὸ σπειραϊκόν ὄξύ εἰς ποτὴν μικρὰν ποσότητα ἐπὶ βικακεροῦ (βάττας) καλῶς διεμβεβλημένον καταπαύει τὴν ὀδονταλγίαν προσωρινῶς ἢ καὶ διαρκῶς ἐντιθέμενον εἰς τὸν ἐφθαρμένον κελὸν ὀδόντα.

Μετὰ δισταγμοῦ μείζονος ἢ οἱ χειρουργοὶ προσέβησαν οἱ παθολόγοι εἰς τὴν χρῆσιν τοῦ φαρμάκου, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τούτων εὐρέθη πολλαχῶς ὠφέλιμον· φυσικώτατον δὲ ἦτο νὰ δοκιμασθῆ τὸ σπειραϊκόν ὄξύ παντοῦ, ὅπου τέως ἐγένετο τοῦ φανικοῦ ὄξέος χρῆσις. Καὶ πρῶτον λοιπὸν ἐδοκιμάσθη κατὰ τῆς διφθερογόνου νόσου (διφθερίτιδος). Μεταφράζομεν ἐνταῦθα τὰ ὑπὸ τοῦ Dr. Fontaine δημοσιευθέντα: α Τὸ σπειραϊκόν ὄξύ μεταχειρίσθη ἀποκλειστικῶς εἰς 32 πάσχοντες τὴν διφθερογόνον νόσον. Ἐκ τούτων οὐδεὶς ἀπέθανεν· εἰ βαρύτερα πάσχοντες λατρεύοντο ἐν

τῆς 8 ἡμερῶν, οἱ δὲ ἐλαφρότερα ἐντὸς 2 — 3 — 4 ἡμερῶν. Αἶψα ἀξιοπεριέργως λοιπὸν ὑπῆρξεν ἡ ἐπιβράχυνσις τῆς διαρκείας τῆς νόσου. Ὅσακις ἡ νόσος πρότερον προσέβαλλε παιδίον οἰλογενειῶν πολυτέκνων καὶ μάλιστα οἰκουσῶν ἐντὸς τοῦ αὐτοῦ θαλάμου, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον μετεδίδοτο καὶ εἰς τὰ λοιπὰ παιδία μεθ' ἑλκῆν τὴν ἐπιμέλειαν καὶ προφύλαξιν. Ἀφότου ὁμοῦ μεταχειρίσθη τὸ σπειραϊκόν ὄξύ προφυλακτικῶς παρετήρησα εἰς 8 οἰκογενείας, ὧν ἐκάστη κατέτεχεν ἐν μόνῳ διαρκίῳ, ὅτι ἡ νόσος περιορίσθη εἰς ἐν μόνον πρόσωπον. Ἀφότου ἐφαρμόξω τὸ σπειραϊκόν ὄξύ δὲν παρετήρησα πλέον καθολικὴν διφθερογόνον νόσον, οὐδὲ διφθερογόνον νεφρίτιδα, τὴν δὲ παρετήρησα μάλιστ' ὑπερβάς ἀπὸ μόνον εἶδον ἐνὸς πρότερον παρετήρου πολλὴ συχνάκις νεφρίτιδας καὶ παρεκλύσεις. Ἐφαρμόξω δὲ τὸ σπειραϊκόν ὄξύ κατὰ τὸν ἐξῆς τρόπον.

R. Acid. salicyl. 2,0
solve in spirital q. a.
Aq. dest. 200,0.

Ἐκ τῆς διαλύσεως ταύτης χορηγῶ ἐσωτερικῶς κατὰ πᾶσαν τρίτην ὥραν ἐν μικρῶν κοχλιαρίων, καὶ παραγγέλλω εἰς τοὺς ἀρρώστους νὰ γαργαρίζωνται καθ' ὥραν, ἀν εἰς ταῦτο εἶνε ἱκανοὶ, ἐμβαπτίζω δὲ εἰς αὐτὴν καὶ τὸ σπογγίον, δι' οὗ ἀφαιρῶ τὰ διφθεροειδῆ ἐξιδρώματα. Πρὸς τούτοις ἀνολουθῶ τονωτικὴν ἀγωγὴν καὶ ἐκ διαλειμάτων μικρὰς δόσεις κινίνης.

Κατὰ τὴν ἐμὴν πείραν οὐδαμῶς διατάξω νὰ διευχυρισθῶ, ὅτι τὸ σπειραϊκόν ὄξύ ὠρελαὶ κατὰ τῆς διφθερογόνου νόσου καὶ νομίζω, ὅτι δὲν ἀπατάμαι, διότι σχεδὸν ἀπὸ ἐνὸς καὶ ἡμίσεος ἔτους ἀδικλείπτως μάχομαι κατὰ τῆς νόσου ταύτης, γνωρίζω ὅποιον αὐτὴ ἔχει σημασίαν καὶ ἡξεύρω νὰ διακρίνω σπουδαίως αὐτῆς περιπτώσεις, ἀπὸ ἐλαφρῶν. Οἱ ἀριθμοὶ ἀποδεικνύουσιν.

Ἐλπίζω ὅτι τὸ σπειραϊκόν ὄξύ θέλει ἀποδειχθῆ ἐπίσης ὠφέλιμον καὶ κατὰ τῆς ἐλαρίας, τῆς ὀστρακίτιδος, τῆς εὐλογίας κλπ.

Τὸ σπειραϊκόν ὄξύ ἐν εἰδίῳ ἐγγύσει, ὠφέλησεν ἐν μιᾷ περιπτώσει λευκορροίας, καθ' ἧς μάλιστα εἶχον ἐφαρμοσθῆ διάφορα

ἄλλα μέσα ὡπλιτῶς ὠφέλιμα ἐν εἴδει ἀλοιφῆς καὶ ἐπι κρη-
χόμετος. Τίτσαρες Παρλί ἔσχον πορείαν ἐκτάκτως ἐλαφρῶν θε-
ραπειθεῖσαι διὰ τοῦ αὐτοῦ μέσου.»

Τὸ σπειραϊκὸν ὄξύ ἐδακίμασαν πολλοὶ μετ' ἀφελείας καὶ ἐπι-
νόσων τοῦ πεπτιτοῦ σωλήνος, ἰδίως δὲ ἐπὶ ἀπασυνθίσεων ἐντός τοῦ
γαστροεντερικοῦ σωλήνος, ἐπὶ δυσεντερίαις, χρονίαις ἐπιμόνου
διάρροίαις, δυσπεψίαις ὀξέως κλπ. Ἐν τῷ βιενναίῳ ἱατρικῷ
κύβητῳ ἐδημοσιεύθη ὑπὸ τοῦ Δρ. Β. Στεφανιδίου, βεβαίως Ἑλλ-
ληνος, διατριβή, ἐν ἣ ἐπαινεῖται τὸ σπειραϊκὸν ὄξύ κατὰ τῆς
δυσεντερίαις καὶ διάρροίας. Λυποῦμεθα, διότι δὲν ἔχουμεν τὴν
διατριβὴν ταύτην, ὅπως δημοσιεύσωμεν αὐτὴν ὀλοκληροῦν. Μετ'
ἐπιτυχίας μνημονεύουσι τοῦ σπειραϊκοῦ ὀξέως κατὰ μικρῶν γασ-
τρικῶν ἐνοχλημάτων, ἰδίως δ' ἐπὶ ἀνορεξίας. Ἐν ταυούτῃ πε-
ριπτώσει ἀναγράφεται τὸ φάρμακον ὡς ἑξῆς :

R. Acid. salicylic. 3,0
Coqu. c. Aqu. font.
per minut XV 550,0
adde
Syrup. cort. Aur. 50,0

D. S. Κατὰ δίωρον νὰ πίνωνται ἐξ αὐτοῦ τέσσαρα κοχλιά-
ρια μεγάλα.

R. Acid. salicylic. 3,0
solvo in Cognac 60,0
adde
Vin. 80,0
Syr. cort. Aur. 30,0.

Εἰς τοῦτο ἐν προστεθῆ 1,0 Liqueur ferr. sesquichlorat.
κατασκευάζεται φάρμακον ἔχον χρομὰ βαθὺ ἰσοδὲς καὶ γεῦσιν
ρύρατον (Vinum ferr-salicylic.) πολὺ ὠφέλιμον ἐπὶ ἀτόνων
δυσπεψιῶν.

Καὶ ὡς ἀντιπυρετικὸν δὲ φημιζέται πολὺ τὸ σπειραϊκὸν ὄξύ

καὶ μάλιστα ὑπὸ διακεκριμένων κλινικῶν. Ὁ καθηγητὴς Im-
mermann γράφει :

Ἐκ παρατηρήσεων γενομένων ἐπὶ 200 περίπου ἀρρώστων
ἐξέγω τὰ ἐπόμενα :

Μικραὶ δόσεις σπειραϊκοῦ ὀξέως ἐνεργοῦσιν ἐπίσης ὀλίγον, ὅ-
σον καὶ μικραὶ δόσεις κινίνης.

Μεγάλαι δόσεις 4—6 γραμμάρων, λοιπὸν διπλάσαι ἢ αἰ
ἐνεργητικαὶ δόσεις τῆς κινίνης, εἰς ἐξαιρετοὶ ἀντιπυρετικαί.
Τὸ σπειραϊκὸν ὄξύ εἶσι τὸ ἐξυγώτερον ἀντιπυρετικὸν ἐξ ὀ-
σων γγορρίων, ἐπὶ τινῶν δὲ πυρετικῶν μισθῶν (πνευμονία,
ὄξυς τῶν ἀρθρῶν ρευματισμοῦ, φθίσις) ὑπερτερεῖ κατὰ πολὺ
τὴν κινίνην ὡς πρὸς τὴν βεβαιότητα καὶ τὸ ἀποτελεσματι-
κὸν τῆς ἐνεργείας ἐπὶ τοῦ παρόντος δὲ παρ' ἡμῖν σχιθὸν
μόνον εἶσι ἐν γρήσει ὡς ἀντιπυρετικόν. Λίθομεν αὐτὸ εἰς 4—6
γραμμάρια ἐπὶ συνεχοῦς πυρετοῦ τὸ ἑσπέρας ἐντός μιᾶς ὥρας.»

Ὁ Καθηγητὴς Lebermeister προσθέτει: Μετὰ τὰς ἀνακλινώ-
σεις τοῦ Immermann ἐφήρμοσα ἐν τῇ κλινικῇ ἐπιτυχῶς τὸ
σπειραϊκὸν ὄξύ ἐπὶ κοιλιακοῦ τύφου, ἐστρακίαις, πνευμονίας,
πλευρίτιδας, φθίσιως, καὶ ἐπικυρῶ καθ' ὀλοκληρίαν τὰ ὑπὸ τοῦ
Immermann λεγόμενα. Ἐχορηγήτο 0,5 γραμ. κατὰ πᾶν πέμ-
πτον λεπτόν τῆς ὥρας μέχρι κατακλιώσεως τῆς ὅλης δόσεως.
Αἱ ὑφέσεις τοῦ πυρετοῦ κατὰ μέσον ἔρον ἐπὶ ἔργοντο ἐνωρίτερον
ἢ μετ' ἀντιστοιχοῦς δόσεις κινίνης. Ὁμοίως παρατήρησεν ἐν τῇ
πολικλινικῇ καὶ ὁ καθηγητὴς Jürgensen, ὅστις ἰδίως ἐπιτυχῶς
ἐφήρμοσε τὸ σπειραϊκὸν ὄξύ ὡς ἀντιπυρετικὸν ἐπὶ παιδίων.»

Ὅπως καταστήσωσιν εὐδιάλυτον τὸ νέον ἀντιπυρετικὸν καὶ
ἀποφεύγωσι πάντα ἐνδεγόμενον ἐρεθισμὸν πολλοὶ ἐδακίμασαν
νὰ ἐκμερῶσωσι ἄλατα τοῦ σπειραϊκοῦ ὀξέος, καὶ ἰδίως τὸ σπει-
ραϊκὸν νάτρον. Τοῦτο δὲ ἀναπληρεῖ ἐξαιρετικῶς τὸν σκαπὸν κα-
λῶς δὲ καὶ προστητικῶς κατασκευαζόμενον παρυστῆ λευκὴν κό-
κινον γλυκίαν τὴν γεῦσιν καὶ λίαν εὐδιάλυτον ἐν ὕδατι. Ἢ δὲ
διάλυσις εἶσι διακινῆς καὶ μόνον ὅταν ἡ σκευασία εἶσι πακὴ
γίνεται ἐν τῷ ἀέρι καθύπευρον, ἐνῶ ἄλλως διατηρεῖ τὸ χεῖμα
δικυνοῦς καλοῦ αἵνου τοῦ Ἔρμου. Ἐπαινεῖται πολὺ κατὰ τοῦ

οξέως βενζυκτισμού των αζθρων και δίδεται εν τῷ μεγάλῳ τῆς
Αρσάδος νοσοκομείῳ κατὰ τὴν ἐπομένην συνταγὴν.

R. Natr. salicylic. 6,0
Extr. Liquirit. 2,5
Aq. dest. 30,0

D. S. Νὰ λαμβάνεται τὸ ἕμισυ τὴν πρωΐαν καὶ τὸ ἕτερον
τὸ ἑσπέρας.

Τὸ σπειραλὸν ὄξυ μετεχειρίσθησαν καὶ κατὰ τοῦ διαλείπον-
τος πυρετοῦ. Μεταχειρισθέντες αὐτὸ ἐν τῇ Αστυκλινικῇ ἐπὶ ὀ-
λίγων πυρετῶν διαλείποντων καὶ ἐπὶ ἐνὶ ῥηϊώστου, ὅστις ἐκ-
τὴς χρήσεως τῆς κινίνης προσεβάλλετο ὑπὸ ἀφυκτουρίας, ἐπα-
σχε δὲ τεναρταίου, καὶ οὐδὲν παρατηρήσαντες ἀποτέλεσμα, δὲν
ἐνεθάρρηνθημεν εἰς τὴν εὐρυτέραν ἐφαρμογὴν τοῦ φαρμάκου.

K.

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ Κ. Κ. ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΑΣ
ΤΟΥ ΑΣΚΛΗΠΙΟΥ.

Μετὰ πολήμενον διαιρητὴν ἐκδίδεται πάλιν ὁ Ἀσκληπιεύς,
διότι πολλαχόθεν ἐξῆνθη ἀπεφαστίσθαι δὲ νὰ συμπληρωθῇ ἐν-
τός τοῦ τ. ἔτους ὁ ἐγ' τόμος καὶ νὰ ἐξακολουθήσῃ ἀπὸ τῆς ἀρ-
χῆς τοῦ ἐπιόντος ἔτους τακτικωτέρα ἡ ἐκδοσις. Πραγματεύον-
ται ὅμως οἱ κ. κ. Συνδρομηταὶ νὰ καταβάλλωσι τὴν συνδρομὴν
τῶν διὰ νὰ μὴ κατανήσωμεν καὶ πάλιν εἰς τὸ σήμεραςμα: Εἴ-
νε λυπηρὸν νὰ μὴ δύναται νὰ ἐπείξῃ παρ' ἡμῶν αὐτῶ ἐν
περιοδικῶν λατρικῶν ἀγγραμμάτων.